

భగ్నజీవులు

(కథలనంపుటి)

—: రచన :—

నాయిని దామోదరరెడ్డి

కోటపల్లి (తాలూకా దేవరకొండ)

ప్రథమ ప్రచురణ

500 పేజీలు

మార్చి 1957

[ప్రచురణ హక్కులు రచయితవే]

అ శీ స్సు లు

శ్రీయుత యన్. నామోదర రెడ్డిగారు నాకు చిరవరి చితులు. వీరు రచించిన “భగ్న జీవుల”ను గ్రంథరాజమును ప్తాశీవులాక న్యాయముగగాక మిగుల శృద్ధతో సాంగోపాంగముగ పఠించి మిగుల సంతసించితిని.

వీరి రచన గ్రామ్యపద భూయిష్టమైనను పఠితలకు మిప్పుకొప్పు చుండును.

భగవానుడు వీరికృతిని ఆశీర్వదించు గాక!

స॥ ఆజ్ఞు తుల్లా కవి
దేవరకొండ

ఈ “భగ్న జీవుల”లోని కథలు నాకు కొంత తాత్వికా నందమును చేకూర్చినవి. శ్రీయుత యన్. నామోదర రెడ్డి అంధ్ర సారస్వములో నభిమానము చూపుచున్నందునకు యెంతయు సంతసంపదగియున్నది. అధునిక కథా సాహిత్యము ననుకూలించు భాషనుబట్టగాంచి, సామరజన రంజకముగా గూర్చబడినది. తాత్కాలిక మనస్సంచలనము గలిగించి పఠితలను ద్విగ్నులను చేయుగల కథాసాహిత్య మిప్పుడెంతేని యవసరము. ఈతనికృషి సాఫల్యతనొందుటకు సందేహము లేదు. ప్రథమ ప్రయత్నము గావున మున్నెడు పండితామోదము, ఉత్సాహము, వృద్ధినొంది “ఆకర్షక భారత యిత” మగునని విశ్వసి చుచున్నాను. ఇల్లు

ఎస్. కరగోపాచార్య విద్వాన్ విశారద

గౌ॥ హెన్రీకల్ ఆదోపాధ్యాయుడు. దేవరకొండ

పరిచయము

అన్ని సాహితీ ప్రక్రియలకంటే నేడు రేపు కథకు బహుళమైన ప్రచారము కలుగుచున్నది. ప్రాచీన కాలం నుంచి కథలంటే ప్రజలకు ప్రియమైనవి. వేదాంత విషయాలు కూడా కథారూపంలో చెప్పేపద్ధతి ఉంది.

ఇప్పుడు రచయితలలో పలువురు కథకులే. ఈ కథకుల ప్రతిభను ప్రయోజనాత్మకంగా రూపొందించే మార్గదర్శనం నా దేశంలో లేదనే చెప్పవచ్చును. కథలు సిద్ధిపైత, శిల్ప మూ, సహజత్వమూ ఉండాలె సృజనాత్మకమైన కృషితో పాటు దేశంలో విమర్శనమూ కూడ పెరగాలె. అప్పుడే ప్రక్రియకే నా విలువ హెచ్చుతుంది.

శ్రీయత యశః. దామోదర రెడ్డిగారు యువకులు, కథకులుగా పరితలోకానికి పరిచితులు కావడానికత్సహిస్తున్నారు. వీరి కథలలో సృష్టించిన వాతావరణం, సన్నివేశాలు సహజంగా ఉన్నాయి. రచనలో వెళ్ళిస్తూన్న సంపాదించడానికి ఉత్తరతా ఇంకా కృషిచేస్తే మంచిది. ఇది అతిని తొలికారు. అన్ని విధాల ప్రోత్సహిస్తే ఉత్తమ కథకుడుగా రూపొందగలడు. ప్రతిభకు లోటులేదు. పరితులు దీన్ని హృదయ పూర్వకంగా స్వీకరిస్తారని నమ్ముతున్నాను.

ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి. ఎమ్. ఏ.

హైదరాబాద్

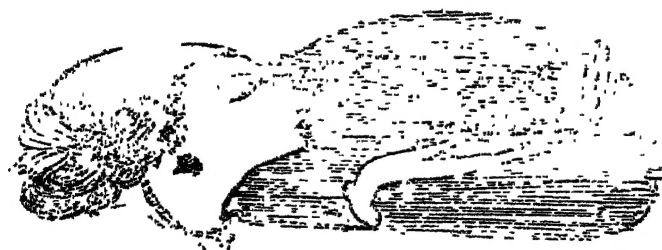
నిజా : కళాశాల

తేది 6-2-1957.

ఆ దోషన్యాసకుడు

అంకితము

తే॥ పరమ భార్గవుడని కీర్తిబడసి జగతి
వీడి స్వర్లోకమునకేగి నాడ వీవు
కృతినీగొనినన్ను దీవించు హితమెలర్ప
రేబవళ్ళను గుగునాథరెడ్డి, తండ్రి.

మంద్రణా సహాయకులు

శ్రీ శీబం అల్వార్లరెడ్డి గారు పాఠపల్లి శ్రీ దూదిపాల పుల్లారెడ్డి గారు-చింతకుంట్ల, శ్రీ కుమ్మలపల్లి నారాయణరెడ్డిగారు-పేర్వాల, శ్రీ కుమ్మల పల్లి వీరారెడ్డిగారు-పగిడిపల్లి, శ్రీ కుమ్మలపల్లి పుల్లారెడ్డిగారు-పగిడిపల్లి, శ్రీ కుమ్మలపల్లి వెంకట్రాంధ్రరెడ్డిగారు-కొట్టాల, శ్రీ కుమ్మలపల్లి మాణిక్యారెడ్డి గారు-పేర్వాల, శ్రీ దూదిపాల చంద్రారెడ్డిగారు-చింతకుంట్ల, శ్రీ పునరెడ్డి నారాయణరెడ్డిగారు-నవల్లపల్లి, శ్రీ కుంభం వీరారెడ్డిగారు-కుంకిలం, శ్రీ గడ్డంపెల్లి నారాయణరెడ్డిగారు-దేవరకొండ, శ్రీ నాయని రంగారెడ్డిగారు-కొత్తపల్లి, శ్రీ నాయని రాంరెడ్డిగారు-కొత్తపల్లి, శ్రీ కాలం నర్సింహరెడ్డిగారు-నవల్లపల్లి శ్రీ కోతి శీతరాంరెడ్డిగారు-పెదమునిగల్, శ్రీ కుమ్మలపల్లి కాశిరెడ్డిగారు-పేర్వాల శ్రీ మల్లాపురం రంగారెడ్డిగారు శ్రీ కుమ్మలపల్లి రాంచంద్రారెడ్డిగారు-పేర్వాల, శ్రీ కాకులవరం రంగారెడ్డిగారు-కొత్తపల్లి, శ్రీ కుమ్మలపల్లి రంగారెడ్డి గారు-పగిడిపల్లి, శ్రీ కుమ్మల. ల్లి రంగారెడ్డిగారు-పేర్వాల, శ్రీ తెలుకుంట్ల లింగా రెడ్డిగారు-ముప్పపల్లి, శ్రీ మైసముపాటి అనంతరెడ్డిగారు-చన్నంపల్లి, శ్రీ తిప్పర్తి నారాయణరెడ్డిగారు-తెనుగుపల్లి, శ్రీ తిప్పర్తి పుల్లారెడ్డిగారు-తెనుగుపల్లి, శ్రీ మల్లారెడ్డిగారు-చన్నంపల్లి.

పైవారు నా ఈ గ్రంథ మచ్చొత్తించుటకు ఉదారబుద్ధితో అడిగిన ఓణిమే తమ శక్తికొలది అర్థికసహాయమొనరించి నందులకు నా అత్యంత కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించు చున్నాను.

కట్ట,
రచయిత

■ ఇందులో.....

భగ్న జీవులు
తవ్వ ఎవరిది ?
కలసిరాని ప్రేమ
మోసపోయిన బ్రతుకులు

(ఇందలి కథలు కేవలం కల్పితములు)

నా మాట...

అంధాభావశరణముతోబాటు, చిరకాల స్వప్నములు నెరవేరినవి అంధుల మాత్రమే గల వలన అంధులైనది. ఇంతామతల్లి ప్రగాఢవాచన నెరవేరబోతున్నది. మనల నావరించిన గాఢతమ:పటలము చెవరిపోయి కళావిభాసానికి, సౌందర్యతీక్షణతల ప్రత్యాహము లభించినది. అంద్రవాపసు మాతనాలంకారముతో శోభింపచేయుటలు ఇదొక మంచి శుభసమయము. ఇది శుభసమయమని ఆభ్యుదయ చిహ్నము అంద్రవాపశరణమే!

అంద్రులంతా ఒక్క త్రాటిపైనే నడచి, యొక్క మాటల నిమిత్తము ఈ రోజులలో బౌద్ధ పరిస్థితుల ప్రగాఢ ప్రభావానికి లోనై కవితాకౌగిటిలో హాయిగా నిద్రపోయి అంధులచేతలచాను. కాని దారివిటుచూచినా యగాధంగా యగవ్యూహంగా వుంది. తుట్టుకుండు నాలోనేను ఒక నిశ్చయానికి వచ్చి గౌరవనియులైన మనపూర్వుల అడుగు జాడలలో రెక్కలు గట్టుక విహరిద్దామని తలచాను. ప్రమాదములని ఒడుదుడుకులను నహింసతో దూరమింపగలమని నిష్కలంకంగా చెప్పాలిచాను. కాని నాలో తగిన సమర్థతలేదు. ప్రయత్నముచేస్తే సాధించలేనేదేమిలేదను నెపాలియను సుదృఢ సుస్థిర వక్త్రము నాలో గింగురుమన్నది. కలముపట్టాను తొలిరేఖ ప్రసరించింది. నా ప్రయత్నములో నేనెంతవరకు విజయాన్ని సాధించానో నిర్ణయింపవలసినది మీరు.

జనబాహుళ్యాన్ని మరమ్మల్లో వుంచుకొని నవ్యసాహితీ పోకడలనుననుసరించి ఈ ప్రథమ ప్రయత్నములో వ్యసహరిక భాషను వాడాలని నర్వశక్తుల ప్రయత్నించాను.

ఈ గ్రంథ ముద్రణకు సహకరించిన నహ్మదయాలలో చెప్పకొనదగ్గ వారు శ్రీ శీలం అల్వారైరెడ్డి-పాలెంల్లిగారు మరియు దూదిపాల పుల్లారెడ్డి పకీలు-దేవరకొండ గార్లకు అత్యంత కృతజ్ఞతాభివందనములు.

ఉదార స్వభావముతో యశస్యుడైనంగిన శ్రీమాన్ పండిత యస్. శతగోపాచార్యులవారికి; శ్రీ అజ్ఞానానంద గారికి మరియు పరిచయమువానిన శ్రీ ఇరివేంటి కృష్ణమూర్తి ఎమ్. ఏ గార్లకు నా కృతజ్ఞతాభివందనములు అర్పించుకున్నాను.

ఇట్లు
రచయిత

భగ్నజీవులు

— 102 —

ఉదయం నుంచి ఆకాశమంతా మేఘవృతమై భువనమైన నృత్యం చేస్తుంది. ప్రచండవేగంతో గాలివాన వస్తుంది. మేఘాలు వికటాబ్జ హనం చేసుకుంటు బీకరంగా గర్జించుతున్నాయి. గంటలు గడచిపోతున్నవి. రాత్రి పదిదాటంది. ఆకాశాన్ని ఆవరించిన మేఘాలు ఇంకా తీవ్రమైన వాల్చి కుంభవర్షాన్ని కుమ్మరిస్తున్నాయి. గాలిదెబ్బకు ఆభరణముయొక్క తలుపుల గడిపూడి ఒక్కసారి తపమని తలుపులు తెరచుకున్నాయి. లోపలికి వాన కొట్టుతుంది.

‘ఒరెరాము ! వానకు ఇల్లంతా తడుస్తుంది తలుపులు వేసిరారా? అని మూర్తినొకరు కుర్రాణ్ణి అజ్ఞాపించాడు. రాము తలుపులు వెయటానకి పోయాడు. బయట ఏవరో వర్షానికి తట్టుకోలేక బాధపడుతున్నాడు. అతనిని చూడగానే రాముకు జాలివేసింది.

‘లోపలికిరండి బాబాయ్!, అయ్యో అలా వానలో తడుచుకుంటు నిల బడ్డారేమి? అని పిలిచాడు.

‘పోవటమా ! మానటమా !, అని తటపటాయిస్తున్నట్లుంది అతని ముఖం. రాము ఇది తెలుసుకొని,

“మిమ్ములనే బాబాయ్ ! లోపలికి వచ్చి నిల్చండి ! ! అన్నాడు.

‘ఎక్కరా? లోపలికి రమ్మని పలుస్తున్నట్లున్నావ్!, అని మూర్తి కేక చేశాడు.

‘ఏవరో బాబుగారు ఈడనిబబ్బావండి!’ రాము జాలిగా అన్నాడు.
‘పాపం! వారిని లోపలికి రమ్మను!’ అన్నాడు మూర్తి.

అతడు లోపలికి అడుగుపెట్టాడు. సుమారు ముప్పది సంవత్సరాల బావి. మానసగత్తం, చినిగిపోయిన చొక్కా, పిగిలిపోయిన ధోవతి ఆరినిస్థితి చూసి మూర్తి ప్రాణాలు పైపైననే లేచిపోయినట్లునిపించినాయె అతని బట్టలు, తలా అంత తడసిపోయింది చలికి అతని శరీరం వణిగి పోతుంది. నిజంగా మూర్తి శాంత స్వభావి. సంస్కార ప్రయుడు, విశాల హృదయుడు. ఒకరి హృదయంలోని బాధను అర్థం చేసుకునే కరుణా హృదయుడు.

‘అరె...అంత...తడసిపోయాడే!... ఒరే రాము త్వరగా బట్టలు తెచ్చి యివ్వరా!’ అన్నాడు మూర్తి.

‘నాకోవరం మీకెందుకీ శ్రమ! అప్పురం లేదండీ!’ అన్నాడు అతను
‘ఏవరైనా ఇంటికి వచ్చినప్పుడు అతిథిగా చూడటం ప్రతి యొక్కరి విధి!’ అన్నాడు మూర్తి.

‘నేను అతిథిని కానే! మీ అతిథ్యాన్ని స్వీకరించటానికి’ అన్నాడు.

‘ఇంట్లో అడుగుపెట్టినవారే మాకు అతిథి—అలావచ్చినవారు మా అతిథ్యాన్ని తప్పక స్వీకరించాలి! లేనట్లయితే మాకు తీరని అవమానం అని మూర్తి నెఱ్ఱకుంటు ఆశ్చర్యంగా జవాబిచ్చాడు. అతడు ఇక మారు పలుక లేకపోయాడు. రాము బట్టలు తెచ్చి యిచ్చాడు. అతడు తల తుడుచుకుని పాడిబట్టలు కట్టుకొని కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

‘పాపం! మీరు పన్నానికి చాలా ఇబ్బంది పడ్డట్టున్నారు?’ అని మూర్తి తన పదార్థును వెలిబుచ్చాడు.

బయట వర్షం కొద్దిగా తక్కువైంది.

‘ఒరే రాము! చాలా పొద్దుపోయింది. భోజనానికి సిద్ధము చేయరా?’ అన్నాడు మూర్తి.

లేచిలు ముస రాము భోజనం సిద్ధపర్చాడు.

‘భోజనం సిద్ధము చేశాను బాబుగారు!’ అని రాము కేకచేశాడు రాము కెకవిని మూర్తి లేచి.

‘చాలా చైత్రుంది భోజనానికి లేవండి!’ అంటూ మూర్తి అతనిని తెందర చేశాడు.

‘వద్దండీ! ఇప్పుడు నేను తినలేను’ అతనన్నాడు

‘స్వీరు భరె వారండీ! ఇంటికి వచ్చిన అతిథిని లాంఛన పాత్రయంగా నత్కరించటము మావిధిఅని యిదివరకే చెప్పానుగా! అని మూర్తి అన్నాడు అతడు ఇక వేరేమి మాట్లాడలేక పోయాడు. చిన్నగా మూర్తి వెంటబడే నడచాడు

‘ఒరెరాము! అమ్మగారేమి (మాట్లాడలేక పోయాడు) చిన్నగా మూర్తి వెంటబడే నడచాడు,

‘ఒరె రాము! అమ్మగారేమి చేస్తున్నారురా?’ ప్రశ్నించాడు మూర్తి.

‘చాలా రాత్రయింది, పండుకున్నారు బాబుగారు’ అనిరాము అన్నాడు మూర్తి చి. ఎ. యల్, యల్. బి చదివి ప్లిడరు పనిచేస్తున్నాడు. పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాదించుకొని గొప్ప న్యాయవాదిగా పేరు పొందాడు. ఈనాటి భవనములో మూర్తి, అతని భార్య నిర్మల, చెల్లెలు అరుణ, నౌకరు రాము మాత్రమే ఉంటారు. అరుణకు యింకా పెళ్లికాలేదు. ఆమె యమె. చి. చి. యన్ చదివి డాక్టరు వృత్తి అవలంబించింది. ఈమె మూర్తికంటే రెండుసంవత్సరములే చిన్న. ఈమె ఇంతవరకు పెండ్లి ఎందుకు చేసుకోలేదో వివరించుట అశక్తముగాదు....?

‘అరె! మీ....పేరే అడగటం మఠచిపోయాను?’ అని మూర్తి భోజనాలైపోయిన తర్వాత కుర్చీలో కూర్చుంటూ అశ్చర్యంగా అన్నాడు.

‘శేఖర్....! అన్నాడు

‘ప్రస్తుతం మీరేమి చేస్తున్నారు? మూర్తి ప్రశ్న

ఏమిలేదండీ!

ఏమిలేకుంటే మరి మీ జీవనం... ?

.....?

అతడు మూర్తి వెనినప్రశ్నకు ఎరు సమాధాన మియ్యలేక పోయాడు కాని, రెండు కళ్ళ నుంచి మాత్రము కన్నీరు పెరి విరామము లేకుండా కలుగుచుంది.

ఏమంటే! అలావున్నారేమి... ? మూర్తి జాలిగా ప్రస్పించాడు.

ఏమిలేవంటి !.....అని కన్నీరు కుడుచుకుంటు సమాధానమిచ్చాడు

ఏమిలేకుంటే మీరాలా ఎందుకు బాధ పడుతున్నారు? మీరేదో రహస్యం దాస్తున్నారు. ముఖాన్ని చూస్తేనే తెలిసిపోతుంది. మీ జీవితానికేదో జలపై న గాయమే సాగిలికట్టుంది. అనల ఏం జరిగింది. ఎందుకేడుస్తున్నారు? మిరివిషయం చెప్పితిరాలి! ' అని మూర్తి కట్టుబట్టాడు.

'ఏమిలేవంటి ! చెప్పటానికేముంది... ? నేను బాగానే వున్నానుగా ! మీరు పారపడుతున్నారు....? ' అని కేఖర్ కండ్లు తుడుచుకుంటుఅన్నాడు

'కాలా అనకండి.....మీరు తప్పక చెప్పి తిరాలి! ' అని మూర్తి కేఖర్ చేయిని పట్టుకొని బ్రతిమాలు కున్నాడు.

'నన్ను ఇంతగా నత్కరించిన మీలాంటి సహృదయులకు చెప్పక పోతానా?...ఎనకండి !' అన్నాడు.

,నేను మూల దక్షత్రములో వుట్టాను. దురదృష్టవశాత్తు నేను మొదటి దశలోనే మా నాన్నను కోల్పోయాను. అందువలన నన్ను అంజరు అసహ్యించుకునేవారు. మాకు బాగానే అప్రవుంది. 'కాకిపిల్ల కాకికిముట్టు'అన్నట్లు మా అమ్మ నన్ను దూరము చేయలేదు. నాతోడ బుట్టిన అన్నయ్య కూడ వున్నాడు. అన్నయ్య పెళ్ళి నా చిన్నతనములోనే అయిందని విన్నాను.నాకు మాత్రము జ్ఞాపకం లేదు. నేను మా అమ్మ దక్షతలోనే ఇంతవాళ్లుగా అయ్యాను. మాకు దగ్గత బంధువులు చాలామంది వున్నారు. వారిలో మా దునమామ ఒకరు. వారు చాలా బీసవారు. పెదరికంవారిని నిరుపేదలుగా చెసింది. మా నాన్న చనిపోయిన తరువాత వారు మా ఇంట్లో వుంటున్నారు.

వారికి నాకు కూడా మోక్షముంది. అయితే నాకు శారద. శారద పుట్టగానే తన తల్లిని కోల్పోయింది. ఆయన యితరకు మరల పెండ్లిచేసుకోలేదు. మామయ్య మాకు అడపతడప నహయపడేవారు. చిరకాలం బంధుత్వము నిలుపుకోవడానికి శారదను నాకిచ్చి పెండ్లిచేయాలని మామయ్య అనుకునే వారు ఆ అకాలేన మా మామయ్య మా ఇంటికి వచ్చాడు. మామయ్య చాలా మంచివారు. నాకు చిన్నప్పటినుంచి శారదను చేసుకోవడానికి ఆధిష్టముండెను. శారదకు కూడ నేనంటే చాలా ప్రేమ. మామయ్య అప్పుడల్లా నేను చాలా సంతోషించేవాడిని. మా అమ్మ మాత్రమునవ్వేది. అంతకుమించి అమె ఏమి అనలేకపోయేది. ఈ మాట వినిగానే శారద ముఖం కూడ పక్కని చిరునవ్వులతో అమె పెదవులు చిందులు తెక్కుతుండేవి. శారద నిజంగానే అపు రూపసుందరి. అమె యౌవనం, సౌందర్యం నాకు వర్ణించ శక్యముకాదు. నాకు యిప్పటికి జ్ఞాపకముంది. శారద రంగుల రంగుల చీరలు ధరించి, తలలో పువ్వులు పెట్టుకొని కలకలలాడుతుంటే, నేను గుబులు మింగుతు తీరిన కోరికలతో పవిత్రపూ వుండేవాడిని. అనలు భగవంతుడు శారదను నాకోసరము ప్రసాదించాడా....? నేను శారద కొరకే జన్మించానా? అని అనుకునేవాడిని. కాలం గడుచుతున్న కొలది నాకు శారదపైన ఎక్కడలేని ప్రేమ, అనురాగం కలుగజొచ్చింది.

నేను కాలేజి చదువుకు పట్నము పోయాను. నేను కాలేజిలో చదువు తున్నానని మాత్రమేగాని ఎప్పుడు శారద రూపురేఖలను మదిలో చిక్కించుకొని ఆనందించేవాడిని. వీలయినప్పుడల్లా శారదకు ఉత్తరాలు రాస్తూవుండే వాడిని. అప్పుడప్పుడు శారదకూడ రాస్తూవుండేది. ఇదంతా రహస్యంగానే జరిగింది.

ఒకసారి కాలేజి సెలవులకు ఇంటికి వచ్చాను.

రాత్రి పదిగంటలు కావస్తూంది. నముద్ర ప్రవాహంనుంచి చల్లని పిల్ల గాలులు తెరలు తెరలుగా వచ్చి మనస్సుకు ఆనందాన్ని చేకూరుస్తున్నాయి. మల్లెల సువాసనలు గాలిలో తేలి వచ్చి మనస్సును మురిపించి మరిపించి

ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తుంది. నేను ప్రకృతి గోభను తిరికిస్తూ ఆగాదమైన బాద ననుభవిస్తూ మేడపై పండుకున్నాను. పున్నమ చంద్రుడు అకాశంలో ప్రకాశించుతున్నాడు. వీధంతా, నిర్మానుష్యంగావుంది. కారద మా అమ్మప్రక్కనే గాలిమత్తులో లీనమై నిద్రపోతుంది. శాకుంతలం నిద్రపట్టలేదు. అంతలేని ఊహలు రగులుతున్నాయ్. మనస్సులోని 'భావాలు' నమ్మద్ర తెరటాలుగా వచ్చి హృదయానికి కొట్టుకుని విచ్చిన్నమై పోతున్నాయి. బలవంతంగా నిద్రా పాదామని ప్రయత్నించాను. ఫలితం శూన్యం. కారద సాంప్రద్యాన్ని తిరికిస్తూ నాలో పొంగి పారలేక తప్పే ఆ వేశాన్ని 'అణుచుకోలేక' పోయాను. మెల్లగా కారద దగ్గరికి పోయాను.

“కారద....లే....!” చిన్నగా కారద భుజముపై చేయివేసి కదిలించాను. కారద ఒద్దకంగా మూలుగుతూ అటుఇటు పొర్లుతుంది. చిన్నగా కండ్లు తెరచి నన్ను చూసింది.

‘ఏమిటి బాద!....ఇంత రాత్రి నాటేటి మీకేమి పని? అత్రయ్య చూస్తే ఏమంటుంది....?’ అని కారద లేచి కండ్లు తుడుచుకుంటూ నమాదాన మిచ్చింది.

‘చెప్పతానుగా! రా నావెంబడి’ అన్నాను.

ఇద్దరం చిన్నగ అడుగుల్లో అడుగులేసుకుంటూ పెరట్లోకి పోయాము. మిలమిల మెరిసే అమె సౌందర్యము చూసి నాలోని భావాలు డొంక తిరుగుడు తిరిగాయ్.

‘కారద! అలా అకాశంలో చూడు. తారా-చంద్రులు ప్రేమకోసరము వివిధంగా పరితపిస్తున్నారో....? పాపం! వారిద్దరిని ఆ మహిమూని శపించక పోతే....?’ అని కారద భుజముపై చేతులువేసి అన్నాను.

‘ఇందుకేనా బావా నన్ను ఏలుచుకొచ్చింది....? అయితే మనిద్దరిని కూడ అలాగే అనుకుంటున్నావా?’ కారద అంది.

‘లేదు కారద! అలా ఎప్పటికీ జరగదు. మనిద్దరిని ఎవరుకూడ వేరు చేయలేదు. లోకంనుంచి దూరమైతేనే అలా సాధ్యపడుతుంది. నేను నిన్ను

ఎంతగానో ప్రేమిస్తున్నాను. మన పవిత్ర ప్రేమను ఎవరు భగ్గుముచేయలేరు.' అని శారదను నా కౌగిలిలో బలవంతంగా బంధించివేశాను.

'ఊ.....హు.....అలాగా!' భగవంతుడె వెరుచేస్తే?' అని శారద నా కౌగిల్లో ఆనందముతో పరవశమై ఉక్కిరి బిక్కిరితే నా తలను నిమిరు తూంది.

'అలా ఎప్పుడైనా బయటగా' అని శారదతలనుగట్టి గుంపెకు ఆలము కొని జాలికి ఆలలమాదిరిగా ఎగిరిపోతున్న శల్లటి కురులను నవరించుతూ ముఖాన్ని దగ్గరికి లాక్కొని చెక్కుళ్ళపై చేతులేసి పెంపులపైన గాఢంగా ముగ్గుపెట్టుకున్నాను.

'వచ్చు బావా? మూడు ముళ్ళు పక్షతిర్వాతనే మనిష్టిటికి స్వేచ్ఛ' అని శారద నా కౌగిలిలో నుంచి తప్పించుకొని పారిపోయింది.

తెల్లవారింది. మామూలు వేళకే నిద్రనుంచి లేచాను. లేచిన కణమే రాత్రి జరిగిన విషయం జ్ఞప్తికివచ్చింది. నేనుశారదనే పెళ్ళి చేసుకుంటానని' అమ్మకు చెప్పాలని నిశ్చయించాను.

'శిఖర్! పెన్నెవ్వడు చేసుకుంటావురా? శారదపెళ్ళి నీ పెళ్లిచేయాలని జనుకుంటున్నాను. వచ్చే వైశాఖమాసంలో జర్పించాలనుకుంటున్నాను. నేను ముసలిదాడై వాతున్నాను. నీ పెళ్లి నా కళ్ళముందే జరిగితే బాగుంటుంది. ఇంతకాలం పెంచి పెద్ద చేసినందుకు మాకు ప్రతిఫలముంటుంది' అమ్మ అన్నం పెడుతూ అంది.

నేను అమ్మమాటలు సరిగా అర్థముచేసుకోక 'సరే!' అన్నాను. అమ్మముఖం ఆనందంతో తామర పువ్వులా వికసించినది, మొదటి టర్నె సెలవులయిపోయినవి. నేను మరల పట్నంపోయాను. మామయ్య శారదను

నా కిచ్చి పెళ్లి చేయమని అమ్మనడిగాడట! కాని, అమ్మ ఒప్పుకోలేదట! నాకు మంచి కలవారి నంబంధము చూసి చెయ్యాలని అమ్మ అభిప్రాయమట.... !

ఒకనాడు నాకు ఇంటి దగ్గర నుంచి మా వదినకు ఏం బాగా లేదని టెలిగ్రాం వచ్చింది. నేను, ఇంటికి పోకముందే మా వదిన చనిపోయింది. ఇల్లంతా విచారముతో మునిగిపోయింది. మా అన్నయ్య ఏకాకైపోయాడు. మా వదిన పదినేలల పనిపాపను పడచిపోయింది. పాపం! ఆ పనిపాప నంరక్షణ బారమంతా శారదపైన పడింది. శారద ఎప్పుడు ఆ పనిపాపతోటే కలక్షేపం చేసేది. ఒక్క క్షణం కూడ శారద ఆ పనిపాపను పడచి వుండేది కాదు. మా అమ్మ ఇదంతా చూసి మనస్సులో చాలా ఆనందించేది. ఇది నేను బోగా తెలుసుకున్నాను. ఈ విధంగా కొంతవరకు మా అన్నయ్య విచారము శారదతో దూరమైంది. కొన్ని రోజుల తర్వాత తిరిగి నేను పట్నము పోయాను.

వేసవికాలం సెలవులలో ఇంటికి వచ్చాను. ఇల్లంతా పెళ్లికళ్ళతో కళ్ళ కళ్ళలాడుతుంది. అది చూసి ఒక్కసారే నా హృదయం ఆగిపోయింది. నాకు ఎటు ఏమి ఆర్థము కాలేదు. ఎవరిపెళ్లి...? నాకు తెలియకుండానా? అని అనుకున్నాను.

‘అమ్మా! ఏమిటి ఇదంతా?’ అమ్మను ప్రశ్నించాను.

‘మీ అన్నయ్య పెళ్లి నాయన!’ అమ్మ అంది.

‘ఎవరితోటి....?’ అమ్మను మరల ప్రశ్నించాను.

‘శారదతో....’ అమ్మను అంది. ఈ మాట అమ్మనోటినుంచి వినగానే నా తల గిణ్ణున తిరిగిపోయింది.

‘శారద ఈ పెళ్లికి ఇష్టపడిందా....?’ అమ్మను తిరిగి అడిగాను.

‘ఇష్టపడింది నాయన! నీకుతెల్లవు దామనుకున్నాము. నీవేలాగైనా పరీక్షలు కాగానే ఇంటికి వస్తానని ఉత్తరము వ్రాశావుగా!’ అని అమ్మ వెళ్ళిపోయింది.

ఈ పెళ్లికి శారద ఏలా ఒప్పుకుంది. ఇది మహా ద్రోహం! అవ్యాయం ! నన్ను మనసార పెయింపెన శారద అన్నయ్యను చేసుకోవటానికి ఏలా ఒప్పు కుంది? ఛీ! నిజంగానే ఆడవాళ్లను నమ్మకూడదు. ‘ఆడవాళ్ళ మాటలకు అర్థాలు వేరులే’ అన్న మిన్నమ్మలోని, పాట జ్ఞాపకమొచ్చింది. నాకు ఆటు తర్వాత తెలుసుంది. శారదను అన్నయ్యను చేసుకోవటానికి మనస్సు వూర్తి గానే ఇష్టపడినట్లు! ఎందుకాలా ఇష్టపడిందో నాకిప్పటికి అర్థము కాదు. అమ్మపలికిన మాటలకు నా హృదయం అంతులేని ఆలోచనలతో ఆరాట పడుతు ననూధానము చెప్పకొటానికి బాధపడుతుంది.

నల్లటి కాలనర్పము పడగ విప్పి బునలు కొడుతూ వ్యధా పూరిత హృదయంపై నృత్యం చేస్తు కాటువేయటానికి సిద్ధంగా వుంది.

నేను ప్యానా ప్యాయంగా ప్రేమిస్తున్న శారద తన స్థానములో నుంచి తప్పుక పోతుంది. నాకు వదిన కాబోతుంది. నాకోసం నా స్వార్థంకోసం ననెందుకు మా అన్నయ్య అనందాన్ని బలిచేయాలి? నేనే ఆ అనందానికి దూరమైపోతే? అని నిశ్చయించుకొన్నాను.

ఇందులో అన్నయ్య తప్పులేదు. ఇదంతా నాతప్పు! శారదను పెయిం చటమే తప్పు! మా అన్నయ్య శారదను పెళ్లి చేసుకొని స్వర్గ సాఖ్యాలను అనుభవిస్తాడు. నాకంతేదాలు. ఇక ఇట్లాంటి బుద్ధి తక్కువ ఆలోచనలు మన న్ములో వుంచుకోకూడదని శపథం చేసుకున్నాను. శారదను కమించమని వేడుకోవాలి. శారద నాకిప్పుడు వదిన!

పెళ్ళంతా అయిపోయింది. బంధువులందరు వెళ్లిపోయారు. వెనవి కంపు సెలవులయిపోయింది నా పరీక్ష ఫలితాలు కూడ తెలిసవి. నేను B. sc. ఫస్టు క్లాసులో ప్యాసయ్యాను. కావి....లాభం....? నా పరిస్థితులన్నీ తలక్కిందులైనవి. నిర్లక్ష్యంగా తిరగటం ప్రారంభించాను. చెడు వ్యవసాయ అలవాడిపోయినవి. మన శ్వాంతి కొరకు త్యాగుడు అలవాటు చేసుకున్నాను. నేను వక్కా త్యాగుబోతు నయ్యాను. డబ్బును అనవసరంగా ఖర్చు చేయ

లం మొదలు పెట్టాను. మా అమ్మ అన్నయ్యలు నన్ను పచేపడే హెచ్చరిస్తూ వచ్చారు. కాని నేను త్యాగుడు మానలేదు. 'మూడు ముళ్ళుపడితేనేవాడు బాగుపడుతాడు' అని అమ్మ అనుకొని ఒకనాడు నన్ను అడిగింది.

'శేఖర్! నీవుకూడ ఒక ఇంటివాడవైతే నా బరువు తగ్గిపోతుందిరా!' అని అమ్మ.

నేననలు అదివరకే పెళ్ళి చేసుకో కూడదని నిశ్చయించుకున్నాను. నేనప్పుడు ఎందు కలా నిర్ధారణ చేసుకున్నానో నాకే తెల్పటం లేదు.

'నేనప్పుడు పెళ్ళి చేసుకోను' అన్నాను,

'ఎందుకురా? అవేం మాటలురా? తల్లిముందేనా నివు మాట్లాడేది! ఏకే యైనా మతిపోయిందా?' అంది అమ్మ అశ్చర్యముతో.

'నాకు పెళ్ళి అవనరం లేదమ్మా! ముమ్మాటికి అవనరంలేదు' అని అన్నాను.

'నీవు పెళ్ళి చేసుకోకపోతే, చూస్తూ చూస్తూ కన్నతల్లి ఎలా పూరుకుం టుందిరా? బాగా అలోచించుకో....నీ జీవితాన్ని నాశనం చేసుకోకు. నీవాలా వుండబానిస పీలులేదు. కుటుంబ గౌరవానికి కళంకము తేకు. ఎవడు చెప్పా రురా నీకే బుద్ధి. నేను బ్రతికున్నంతకాలం నీకు వివాదవుండదు. కాని, నేను పోయిన తర్వాత నీకు దీక్కెవ్వరు? మీ నాన్న బ్రతికుంటే నీవెలా అనే వాడివా? మీనాన్న పోయాడు. నా బ్రతుకు మంట కలసిపోయింది' అని అమ్మ ఏడ్చుకుంటు అంది. అమ్మ కళ్ళు రుద్దమైంది. కన్నీరు వరదలై కారు తుంది. అమ్మమాటలు వింటుంటే నాకు ఏడ్చోచ్చింది. కాని, నా నిశ్చయం మారలేదు. అన్నయ్య కూడ నన్ను పెళ్ళి చేసుకోమని బలవంతం చేశాడు. నాకు శారవ కూడ చెప్పిచూసింది. ఎవరెన్ని చెప్పినా నేను మాత్రం వినలేదు.

అనాటి నుండి ఇంట్లో వారందరూ నాతో మాట్లాడటము మానివేశారు. ఇంకా నా మనస్సులో పెళ్ళి చేసుకోకూడదని శట్టిగా నాటుకపోయింది.

ఈవిచారం వల్ల మా అమ్మకు జ్వరం రావడం మొదలుపెట్టింది. అది తిరిగి జబ్బులోనుంచి కోలుకోలేదు. అమ్మను మృత్యువేళత గాగ్గరితంగా ఈ లోకం నుంచే దూరం చేయటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. అమ్మ ప్రితి చూసి నాకు భయము, దుఃఖము కలిగింది. అమ్మను ఎల్లాగైనా రక్షించాలనుకున్నాను. అమ్మ పాపాలు నాశనం చేయటానికి నా మనస్సు శస్త్రపథ లేదు.

‘అమ్మా ! నేను పెళ్ళిచేసుకుంటాను’ అని అమ్మను బ్రతిమాలు కున్నాను. అమ్మ బాధగా కండ్లు తెవచి చూసింది. ఎన్నాళ్ళనుంచీ అరెండు కండ్లుకూడ నా ఈ సమాధానము కోసరమెదిరిచూస్తున్నట్లున్నాయి.

‘పెళ్ళి చేసుకో నాయన ! పెళ్ళి చేసుకొని వీతిగా బృతకమని మిమ్మల్ని తుడి పుడియలో నిన్ను వెదుకుంటుంది’ అని మా అమ్మ నా నుండి వాగ్దానం తీసుకొని చనిపోయింది.

అనాటి అమ్మ వాగ్దానం నేటికీ జ్ఞాపకముంది. అమ్మ చనిపోగానే నేను పిచ్చివాణ్ణియ్యాను. మా అన్నయ్య నన్ను పిచ్చి అన్నల్నిలో చేర్చించాడు. కాని కుదురలేదు. కొన్నాళ్ళు జైల్లో వుంచారు.

నేను ఈరోజు పాపమునే జైలునుంచి విడుదలైనాను.....? ఇవీ సంగతి అన్నాడు శేఖర్.

‘నేను మహాపాపిని. పాపానికి పాపయ్యిస్తే మనుభవిస్తున్నాను. మూల సక్షిత్రములో పుట్టిమొందుగా నాన్నను తర్వాత వదిలను అమ్మను మ్రొంగాను. నా సర్వస్వము కోల్పోయాను. నా బ్రతుకు మంట కలిసిపోయింది. ఇప్పటికీ కూడ అమ్మ వాగ్దానము నెరవేర్చాలని వుంది. కాని ఇప్పుడు ఈ పిచ్చివానికి పిల్లనెవడిస్తాడు. ప్రతిపాటికి ఈ లోకంలో కనుచూపు మేరన ఏదో ఆశ కనిపిస్తుంది. అలాంటి ఆశవుండబట్టే, పాపి జీవించాలను కుంటాడు. ఇంతకాలం నేను దుఃఖిమానముతో కాలం వెలుయిచ్చాను. అస నిండలతో, అవమానములతో ఇంతకాలం భరించాను. కాని ఇక నేనుభరించ లేను. మానవుడు జీవితంలో ఏదో చేయ్యాలని తలుచుకుంటే, భగవంతుడు

చాన్ని తిరిగిండులుగా చేస్తాడు. ఇదంతా పూహించినప్పుడు నాకు ఆశ్చర్యమూ కలుగుతుంది. అఖమనుభవించలేని జీవి ఈ లోకంలో ఎందుకు జితకాలి? నిదురైపోయి పూర్తి వృత్తాహంగా మార్చుకునే శక్తి భగవంతుడు నా వద్దలేదు. నాలంటి భగవద్దేవులకది అసాధ్యం కూడా....! ఇప్పుడు నన్ను నమాజము బహిష్కరిస్తుంది. నా దుష్కర్మన మూలంగా కుటుంబపతిష్ట కూడా చెడిపోయింది. ఇప్పుడు ఇంటికేలా పోయేది? ఏముఖం పెట్టుకొని పోవాలి? నన్ను పోషించేవాళ్లవరు....?' అని శేఖర్ పిచ్చిపిచ్చిగా అనుకుంటు బాధగా ఒక నిట్టూర్పు వదిలాడు. వెంటనే 'అమ్మా....!' అని బాదప్ గుండెను చేత్తో పట్టుకొని కుర్చీలో నుంచి క్రిందపడిపోయాడు. అతని స్థితి చూసి మూర్తి కంగారు పడిపోయాడు.

'ఏమిటి.... శేఖర్....?' మూర్తి అతనిని లేబట్టి అత్యంతగా పిలిచాడు. కాని అతను పలుకలేదు. బాధతో మూలుగు తున్నాడు, ఏదో పిడుగు వట్టట్టు గదంతా నిశ్శబ్దమై పోతుంది. మూర్తి హృదయంలో అశాంతి వేయి కంఠాలతో ఘోష పెట్టుతున్నది. అతనికి ఎటు తోయటం లేదు. వెంటనే నహయానికి చెల్లెలు కొడుకు పరిగెత్తాడు.

తెల్లవారుతుంది. శేఖర్ తెలివి తెచ్చుకున్నట్టుగా కళ్ళు విప్పిచూస్తున్నాడు. ఎదో అంటున్నాడు, కాని యెవరికి అర్థం కావటంలేదు. అతి కష్టం మీద తల యిటు ఆటు తిప్పుతున్నాడు. అరుణ అతనిని స్నానాపాయం నుంచి తప్పించటానికి శాయశక్తులా కృషిచేస్తుంది. పలితం శూన్యం. రాను రాను అతనిలో మూలుగు కూడా ఆరంభమయింది. మూతలు పడ్డ అతని కన్నులు మరొకసారి తెరచుకున్నాయి. ఇప్పుడు అరుణ అతనిని అతికష్టం మీద గుర్తుపట్టింది. మరుక్షణమే అమె యేకధారగా కన్నీరు కారుస్తోంది. ఇదంతా మూర్తికి అర్థం కావటములేదు. అమె కన్నీటి బిందువులు అతని కేదో నమాధానము చెప్పాయి. ఆ నమాధానమే అమె జీవితాన్ని బలిగొన్నది. అమె ఇంతకాలం పెళ్లెందుకు చేసుకోలేదో మూర్తికి అర్థమైంది.

శేఖర్ అరుణ యిద్దఱు క్లాసుమేట్లు. శేఖర్ తెలివితేటలు సాందర్భము చూసి అరణి అతనిని ప్రేమించివది. ఇంతకాలం ఈమె ఎవరికి చెప్పలేదు. శేఖర్ కూడ ఈమెను ఎంతగానో అపరించేవాడు. అతని ఆదరణ అమెను చెల్లెలుగా చూసింది. ఈ మర్మం అరుణ తెలుసుకోలేకపోయింది. తనను ప్రేమిస్తున్నాడని గమనించి, నమయానుకూలంగా అతనిని అడ్డుబాడును కుంది. కాని....అమెకెన్నడు అట్టి నమయము కలుగలేదు....?

అందరు ఆశలు విడుచుకున్నారు. అరుణ ఏట్టి ఎత్తి పీనుగు అయింది. మూర్తి ఇవంతా చూచి వచ్చే దుఃఖాన్ని పెదవులను దొక్కుకుంటూ ఆవుకుంటున్నాడు.

చాలాసేపటికి శేఖర్ అతిభారంగా కండ్లు తెరిచి తన ప్రక్కనే వున్న అరుణను చూసి అమె తలపై చేయివేసి నిమిరుతూ'ని....వా....అ....రుణ....! ' అని అతికష్టము మీద అనగలిగాడు. అలా అంటూనే ప్యాణం విడిచాడు. అరుణ అతని భౌతిక దేహంమీద పడి భోరన విడుస్తుంది. మూర్తి, అమెను పక్కకు తీసి ఆ భౌతికదేహం పై దుప్పటి కప్పాడు.

ఉదయం ఏడు గంటలు కావస్తోంది. శవాన్ని చూడటానికి వచ్చేవాళ్ళు కస్తూనె వున్నారు. అక్కడికి వచ్చిన కఠోర హృదయులు కూడ దిక్కులేని శేఖర్ శవాన్ని చూసి కన్నీళ్ళు కారుస్తున్నారు. పోలీసు లొచ్చి శవాన్ని పరీక్షించి వెళ్ళిపోయారు. మూర్తి ఈ సంగతంతా తెలుపుతూ అతని ఇంటికి దిలిగొం యిచ్చాడు.

ఉదయం పన్నెండు గంటల దగ్గరైంది. శేఖర్ అన్న, శారద వచ్చే సరికి శవాన్ని స్నానం చేయిస్తున్నారు. శారద వెలవెల బారిన ముఖంతో పుక్కిరి బిక్కిరి అవుతోంది. అమె అధ్వాన్నంగా కయ్యారైంది. అమెను చూచినవారందరు ఆశ్చర్య పోతున్నారు. అమె హృదయంలో మోషలు మిన్ను ముడుతున్నాయి. దానిని శారద అణుచుకోలేక వాతుంది. ఏచిటిచిచ్చిగా జబ్బంతా పుక్కుంటుంది.

తెలియకుండా రైలు ఎక్కుదామనుకున్నాడు. కాని కుదురలేదు. విపిన్ బాబు, ఆశయకు అనందుడి పొగున్నెహతులు.

‘ఎక్కడరా అంత అర్థంబుగా పోతున్నావ్?’ అన్నాడు విపిన్ బాబు అశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ.

అనందుడికి విమీనమాధానమియ్యాలో తోచలేదు. అతని ముప్పైనుభవించలేని అవాదమస్తకంతో కుప్పిపాడెత్తుందీ టెలిగ్రాం. నిర్మించుకున్న ఆశలన్నీ తెరిగి రిగులుకొని హృదయములో జ్వాలలా మండుతోంటుంటే....భరించలేక బాధపడుతున్నాడు.

‘ఇంటిదగ్గరినుంచి టెలిగ్రాం వచ్చింది’ అన్నాడు.

ఈ సమాధానమిని మితుగ్రుల్చుకు అశ్చర్యపోయాడు.

‘ఎందుకురా అంత అర్థంబుగా టెలిగ్రాం వచ్చింది? ఏదైనా ప్రమాదమా....?’ అన్నాడు ఆశయకు.

‘ప్రమాదం ఏమిలేదు. కాని....ఎందుకో నాకు తెల్వదు’ అనంద్ టెలిగ్రాం చూపుతూ....

‘ఇందులో ఏదో రహస్యముంది అనంద్!’ అన్నాడు విపిన్ బాబు టెలిగ్రాం చూస్తూ.

‘లేకుండా అంత అర్థంబుపని ఏముంది? అయితే, కారణం....ఇందులో ఎందుకులేదు? ఇందులో ఏదో చిదంబర రహస్యము తమిడివుంది.’ అని ఆశయకు తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చాడు. ఇంతలో రైలు బ్రహ్మరాక్షసిలా కూతపెట్టింది, అనందుడు అదరా బాదరా మితుగ్రులతో కరవాలనము చేసి పరిగెత్తి రైలు ఎక్కాడు. రైలువెగం చిన్నగా హెచ్చుతూ స్టేషన్ వద్దలిపోయింది. పడకచుట్టును సర్దిపెట్టి అనందుడు సీటులో తాపగా కూర్చున్నాడు. ఒక్కసారి కంపార్టు మెంటునంతా కలియచూశాడు. అంతా అవరచి కితే కనిపించారు. రైలు శరవేగముతో వెళ్లుతుంది. ఇంతలో వున్నట్టుండి అనందుడికి విచిత్ర సంతాపము వినిపించింది.

‘ఏమంటి ఎక్కడికి వాతున్నాడు?’ అని ఒక ప్రయాణికుడు రెండవ ప్రయాణికుని ప్రశ్నించాడు.

‘నా కుమారుడు పారిచావోడాడు. వెతకటానికి వెళ్ళుతున్నాను’ అని, రెండవ ప్రయాణికుడు - పెళ్ళి తుడుచుకుంటు నమాధానమిచ్చాడు.

‘జీవితము మీద ఆతనికి ఆంత విరక్తి, ఎందుకు కలిగింది? మొదటి ప్రయాణికుడు.

‘అతనికి తెలియకుండా పెళ్లి నిశ్చయించాము. అపెళ్ళి అతనికి ఇష్టము లేదు’ రెండవ ప్రయాణికుడు.

‘అయితే పెళ్ళిచూతురెవరు?’ అని మొదటి ప్రయాణికుడు అత్తితగా అడిగాడు.

‘వాడి మేనమామ కూతురే! పాపం! వాళ్ళు చిన్నప్పటినుంచి పేరు పెట్టుకున్నారు. మునుపటి నిశ్చయించిన తర్వాత....అదీ జరిగింది’ జలజల కన్నీరు కార్చుతు రెండవ ప్రయాణికుడు అంటున్నాడు.

ఇదంతా అనందుడు చదువుతున్న పత్రికను ఎదుటి పెద్దమనిషికిచ్చి ఆ సంభాషణ వింటున్నాడు.

‘పాపం! ఆతనికి తెలియకుండా పెళ్లి నిశ్చయము చేస్తే పారిపోక ఏం చేస్తాడు? వెనుకటి కాలాలు పోయావి. మేనపిల్లను తప్పక మెడకు కట్టుకో వలసిందే అనే నిబంధన పోయింది..... కాలం మారింది....కాలానుగుణ్యంగా వారి న్యభావాలు కనిపెట్టి మనము నడుచుకోవాలి. నేటియవకులు ఆంత తెలివి తక్కువవారుకారు. చెప్పినదాని కల్లా గంగిరెద్దులా తరికాయలు పటానికి’ అని మొదటి ప్రయాణికుడు అన్నాడు.

ఈ సంభాషణ వింటుముతోటి అనందునికి మేనమామ కూతురు జ్ఞాపకమొచ్చింది. ‘వారు కూడ చిన్నప్పటినుంచి మాతమ్మనికి యిస్తామని పేరు పెట్టుకున్నారు. తుదకు ఆతడు నిరాకరించాడు. అక్కడికి అంతటితో అగిపోయింది.’ అది అనంద్ మనస్సులో మెదిలింది.

జగదిశ అనందుని తమ్ముడు. అనంద్ కంటే ఒక సంవత్సరము చిన్న
మంచి తెలివిగలవాడు. సాంపర్యములో ముగ్ధుడు. మించి పాపము.
...మ. బి. బి. యన్. చదివి డాక్టర్ వృత్తి అలంబించాడు. చదువులో
అనంద్ వెరుణబడివాడటానికి కారణం లేకపోలేదు. కొన్నాళ్ళు చదివిన
ఉద్యోగము చేశాడు. ఉద్యోగానికి రాజీనామ యిచ్చి యిచ్చుడు బి.బి. చదివు
తున్నాడు. అనందునికి అనంపము లేదు. అతని ఇంట్లో ఎవరూ అంట
దు. కన్నతల్లిమాత్రమే అతనిని హ్యాండ్లయ్యగా చూస్తుంది. తల్లి ఆవి
రణ తప్ప అతనికి ఆ ఇంట్లో ఎవరి ఆదరణలేదు. చిన్నతమునుంచి
అనంద్ అవిదంగానే పెరిగి పెద్ద వాడయ్యాడు. మనస్సుక. శాంతిలేక
అనంద్ కు చవల చిత్తం అలవడపాయింది. అతనికి మనస్సు ఎప్పుడు ఒక
స్థాయిలో వుండదు. కొద్ది విషయానికే ఎంతగానో అరాటపడుతాడు. మన
స్సును పాడుచేసుకుంటాడు. అతని మనస్సుకు శాంతిలేదు. 'భగవంతుడు
అనందుని అట్లా నృప్తించాడు,' అని లోకం అనుకుంటుంది. దీనికి కాదనామే
మిటని లోకం గుర్తించదు. కటుంబములో కన్నవారిమీద ఈ హెచ్చు తగ్గు
లెందుకో....?

అనందుడు కిటికివైపు దృష్టి మరలించాడు. అతనికి తెలియకుండా
కన్నీళ్ళు పటపట మని క్రింద రాలిపోతున్నాయే! ఏదోనిగూడ రహస్యంఅతని
జీవితాన్ని అవరించి వుంది. ఏదో తెలియనిబాధ కల గుతుంది. ఎవరికి
అతని మనస్తత్వం బోధపడటంలేదు. నిశ్శబ్దాన్ని చిల్చుకుంటు రైలు శరవే
గముతో పోతుంది. వెగముతో పాటు అలోచనలు అతని మనస్సులో పరు
గులు తీస్తున్నాయే. చెట్లు, గట్లు పరుగులేసుకుంటు వెనకకు పోతున్నాయే!
ఇంతలో రైలు అగిపోయింది. అలోచిస్తున్న అనందుడు కిటికినుండి లోపలి
వైపు తిరిగి చూశాడు. అందరు దిగటానికి సిద్ధమౌతున్నారే. అతడు ఒక
వలసిన స్టేషన్ కూడ అదే! అందరితోపాటు అతనుకూడ దిగాడు.

ఇక్కడికి అనంద్ పూరు రెండుమైళ్ళు. అది ఒక చిన్న పల్లెటూరు.
అనంద్ తండ్రి పెద్దజమిందారు. పేరుదండ్రిదాను. పేరుకున్న గుణాలు అతని
లో లేవు. యితనికి ఇద్దరు కొడుకులు మతియొక కూతురు మూత్రమే.

అనంద్ బెడ్డు చేతులో పట్టుకొని చిన్నగా బయలుదేరాడు. దారిపొడుగునా బెలిగొంతు గుండు అంతా చూసి కుంటు ఇంటికి చేరుకున్నాడు. అయింట్లో అనందాని రాకకు ఎదో ఏళ్ళతేదీకత చూపుకున్నారు.

‘అమ్మా! అక్కయ్య వచ్చాడె!!’ అనుకుంటు పదివింట్ల నుండి పరిగెత్తింది. ముగ్ధులను చూసి, ఈ వార్త విన్నగానే తల్లి హృదయం ఆనందముతో పరిచయమైంది. అనందాని దృష్టిలో అయిల్లు కూడ నలుదిక్కుల నుంచి సూతర ఇంటిని వెళ్ళబట్టుకు అతనిరాకకు స్వాగతమిస్తున్నట్లుంది.

‘ఇప్పుడే నా రాకటం...? తల్లి వచ్చి అనందాని అడిగింది.

‘అవును...!’ అనందాడు జవాబిచ్చాడు.

‘నాన్న అంత అర్థంబుగా బెలిగొంతు ఎందుకిచ్చాడమ్మా?’ అని అనంద్ తిరిగి తల్లిని ప్రశ్నించాడు.

‘ఎమో నాయన! నాకు తెలియదు’ అనలు రహస్యము దాస్తూ జవాబు స్తున్నట్లుగా వుండింది. అమె ముఖభంగిమ.

అప్పుడే అనంద్ తండ్రి ధర్మదాసు ఎక్కడనుంచో వచ్చారు. కొడుకాకను చూసి.

‘ఇప్పుడే నా రాకటం? అనంద్!’ అని ప్రశ్నించాడు.

‘అవును నాన్న!’ అని అనంద్ జవాబిచ్చాడు. బెలిగొంతు ఎందుకిచ్చాడో అడుగుదామనుకున్నాడు కాని జరిచి అడుగలేకపోయాడు.

దోజరాయి పోయినది. అనందాడు పండుకోవటానికి దాబామిడికి పోయాడు. చంద్యుని చల్లటి వెన్నెలతో ప్రకృతి శోభ శళశళలాడిపోతూ ఉడలు పిరిచి నాట్యం చేస్తోంది. చల్లటి పిల్లగాలులు మెల్లగా వీస్తున్నాయి. దీర్ఘంగా అలోచిస్తున్న అతని హృదయానికి అనందం చేకూరటములేదు. నల్లటి మబ్బులలో నుంచి తెల్లటి చంద్యుడు తొంగి తొంగి చూస్తున్నాడు. ఇంతలో నుండి అక్కడికి వచ్చింది ‘అక్కయ్యా! పట్నము నుంచి నాకేమి తెచ్చావు?’ అని నుండి అనందాని భుజముపట్టుకొని పూవుకు, అతని అలోచనలకు అలతరాయము కలిగిస్తు అంది.

‘తెచ్చానమ్మా!’ అని అనందుడు చెల్లెలు కొనరము తెచ్చిన వానిని యిచ్చాడు.

అని తీసుకొని సుశి ఎంతో ఆనందముతో చప్పట్లు కొడుతు మా అన్నయ్య మంచేడు. ‘నేను కొరినవి తెచ్చాడు’ అని గుత్తులు వేస్తుంది. అనందుడు చెల్లెలు అమితానందము చూసి చాలా సంతోషించాడు.

‘మీ అన్నయ్యో పెండ్లి’

పెండ్లి మంచి బహుమతులు

తెచ్చి యిస్తాడు!’ అని సుశి పాడుతు గుంతులేస్తుంది. అనందునికి సుశి పాటే పాట ఎటు ఏమి అర్థము కాలేదు. బెదిరిగారి జచ్చింది అందుకేనా లేకుంది వాన్న అర్థేంటుగా ఎందుకు బెదిరిగారి యిస్తాడు అందులో ఏదో రహస్యమైంది. సుశి ద్వారా రహస్యము తెలుసుకోవాలని నెక్కుయించాడు.

‘ఏమిటి ఆ వెళ్లిపాట?’ అని సుశిని ప్రశ్నించాడు.

‘నీకు తెలియదా అన్నయ్య’ అని సుశి అనందుని దగ్గరగా కూర్చోని అశ్చర్యంగా అంది.

‘నాకు తెలియదే!’ అని అశ్చర్యంగా అన్నాడు.

‘ఏమిటి నీకు తెలియంది అన్నయ్య!’ అంది సుశి సవ్యతూ. సుశినవ్వు అనందునికి అర్థము కాలేదు.

‘ఏమిటమ్మా! ఆ వెళ్లివచ్చు’ అని అనందుడు అన్నాడు.

‘నీపెళ్లి అన్నయ్యా!’ అని సుశి అంది. పెళ్లి అనగానే అనందుడి గుండె పగిలినంత వనయింది. ఒక్కసారే నిర్భాంత పోయాడు.

‘పెళ్లికూ తురెవరో తెలుసా అన్నయ్యా!’ అని సుశి. ఎంతో అశ్చర్యముతో అంది.

‘తెచ్చానమ్మా!’ అని అనందుడు అసలు సంగతి తెలుసుకోవాలని అన్నాడు.

‘నేను చెప్పను’ అని సుశి కొంటేగా అంది.

‘చెప్పవుగదూ....! నా పెండ్లికి నీకు బహుమతులు తెస్తాగా మిమ్మరిస్తా సుశి తల నిమిరుతూ అనందుడు అన్నాడు.

ఒక్కసారే సుశి హృదయం ఆనందములో తొణికిసలాడింది. ముఖం పూచిన చెంగలవ్వు పూఫలా కలకలలాడింది. ఇక దాచలేకపోయింది.

‘మన విజయ’ అంది సుశి

ఏమిటి విచిత్రం. నాకు తెలియకుండా పెండ్లి నిశ్చయించారా? అందులో మేనమామ సూతురు విజయను. చిన్నప్పటినుంచి తమ్మునికిస్తామని పేరుపెట్టి అతడు నిరాకరిస్తే నాకా? ఇది న్యాయమేనా? ‘చిన్నప్పటి నుంచి తెలివి తక్కువ దద్దమ్మ’ అనుకున్నవారు యిప్పుడు నాకు ఇవ్వటానికి ఏలా ఒప్పుకున్నారు. సమాజం ఏమంటుంది? ఒప్పుకుంటుందా? నలుగురు సత్తుల తారు. అమ్మా నాన్న ఎట్లా ఒప్పుకున్నారు. ఇందులో ఏదో రహస్యముంది. తమ్మునికిస్తామన్న పిల్లను అన్న చేసుకోవటం ధర్మమేనా! అడ్డుతాను నాన్నను ఇదంతా అడ్డుతాను’ అని ఆనంద్ మనస్సులో అనుకున్నాడు.

‘ఏమిటి అన్నయ్యా! అలావున్నావు? నీకీపెళ్లి యిష్టములేదా? సుశి అన్నముఖముకేసి చూస్తూ జాలిగా అంది. అనందునికి ఏమి సమాధాన మియ్యాలో తోచలేదు.

‘ఏమిలేదు చెల్లీ! చాలా రాత్రయింది పోయి పండుకో అమ్మా! అని ఆనంద్ అన్నాడు

సుశి వెళ్లిపోయింది. ఆ పనిపాపకేమి తెలుసు అనందుని హృదయములోని అవేదన.

రాత్రి రెండు గంటలైంది. నిశ్శబ్దంగా వున్న ఆ వాతావరణంలో అనందుని మనస్సులో గడచిన మధుర స్వప్నాలన్నీ మిలమిల మెరసిపోతున్నాయి. అలోచనలతోబాటు ఎన్నో అనుభవాలు గుర్తుకొస్తున్నాయి. కానీ తిరిగి ఏదో బాధ....ఏదో అవేదన-అతనిచుట్టూ కమ్ముకుంటున్నాయి.

‘నీ బ్రతుకు పాడుచెయ్యను నిర్మలా!....’ అని అనందుడు మనస్సులో అనుకుంటున్నాడు. ‘నాన్నదగ్గర నిజందాచను. నాకు నీకు ఉన్న పగలయ సంతోషం దాచకుండా చెప్తుతాను. నేను నిన్ను హృదయపూర్వకంగా ప్రేమిస్తున్నాను. మనద్దరి అనురాగం నీకు నాకు నుఖాన్నిస్తుంది’

అనందుడు ఇదివరకే కాలేజీలో నిర్మలని పేరమిస్తున్నాడు. నిర్మల చాలా అందమైనది. అమెరికా యిది చూపుతుంది. వారిద్దరికీ కాలేజీలోనే మనస్సులు కలిశాయి. అనందుడు చాలా తెలివగలవాడు. సౌందర్యభంతుడు కాకున్నా నల్లని తిరిగిదిద్దిన అతని కనుబొమలు, విశాలమైన నేత్రాలు, నల్లటి ముంగురులజుట్టు అతని ముత్య వన్నె తెచ్చాయి. నిర్మల కూడ చాలా తెలివగల యువతి! ఒకప్పుడు అనంద హాస్య యోగపుడు నిర్మల భర్తగా వుండే వారు. అందువలన వారిద్దరికీ కాలేజీలో మనస్సులు కలిశాయి. మరుక్షణ ముఖం ప్రేమికులయ్యారు.

అనందుడు మనస్సు కలవరంతో అకులా అల్లాడిపోతుంది. మధ్యమధ్య కోపం నమయ్య తరంగాలుగా పొడిగి వస్తోంది. తిరిగి మనస్సు కలత పడి పోతుంది. అతని మన బావాలు సమాధానము చెప్పకోటానికి మదనపడు తున్నది. తిరిగి అనందిస్తున్నాడు. తనకు తాను దుఃఖిస్తున్నాడు.

అది సాయంకాలం పశ్చిమ దిశలో నూయ్యడు సాగర గర్భములో పోయాడు. చుట్టూ పల్ల నుంచి మల్లెల నువారనలు మనోహరంగా వీస్తు న్నాయి. నల్లటి నిశాదేవి తెల్లగా మారి పోతుంది. అనందుడు నిర్మలకొనరము కాచుకొని వున్నాడు. నిర్మల అను గున్న నమయానికి యింకాచాలేదు. పల్లక గార్హస్థిలో డేయినియములు అబ్బొన్యంగా ముచ్చటించు కుంటున్నారు.

‘క్షమించు అనంద్! చాలా అలస్యమైంది’ అనంద్ భుజము పట్టుకొని నిర్మల అంది. ఇద్దరూ చిన్నగా జననచారము లేనిచోటుకు చేరుకున్నారు. సముద్రములోని కెరటాలు మహా జోరుగా పచ్చి వీరి గాఢాను రాగమునకు అనవ్యత ప్రకటిస్తూ తిరిగి మాయమగు చుండెను.

అనందుడు నిర్మలను తన దగ్గరకు తీసుకొని నిర్మలా! నిన్ను హృద యాపూర్వకంగా ప్రేమిస్తున్నాను. అని అమెను బలపరతంగా కోగిటిలో బంధించేవాడు. నిర్మల అతని కండ్లలోకి చూచింది. ప్రేమగా జాలిగా సమా

హా...ము కొనరము తొణిగినలాడు తున్నాయి. అతని శరీరమంతా అమెను ఆసరించింది. అమె అతనిలో ఒదిగిపోయి మాటుగా కళ్ళుతెరిచి 'నేను కూడా నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను అనంవ్!' అని నిర్మల అతని చుట్టూ చేతులు వాసిచ్చి గాడు గా హృదయానికి అయముకొని అతని కౌగిలిలో కరిగిపోతుంటే వారి పేమ ఒకరినుంచు మఱ యొకరిని ప్రవహిస్తుంది. ఆ వల్లటి వెన్నెలలో ఇద్దరూ హృదయాలు కలుసుకున్నాయి.

నిలి నిలి కెరటాలతో నముద్రములో మిలిమిలా మరని బాతున్న ఎంచమామ వీరి ఆనందమును భరించలేక వెక్కిరిస్తున్నాడు.

'ఏది ఏమైనా నిన్ను తప్ప నే నెవర్ని పెళ్ళి చేసుకొను నిర్మలా!' అని అనందుడు అమెను ఇంకా గాడుగా అదుముకొని వెక్కిళ్ళపై ముద్దులు తనవితిర కురుపిస్తున్నాడు. ఆ విధంగా వారి హృదయాలు కలసినవి. పేమ ఒకరిని అల్లుకపోయింది. ప్రతిరోజు వారు అదే స్థలములో కలుసుకుంటూ పేమను సార్థకము చేసుకున్నారు.

ఈ విషయము తలుచుకునేకొన్నటికి అనందుడు తృప్తిపడి తాను ఈ విషయం తప్ప మరేమి అతనిని బాధించినా బాధలేదు కాని... తిరిగి... అతనిలో రోదన ధ్వని ప్రతిధ్వనిస్తుంది. గత మాధుర బావాలు ఒంటిమీ నెత్తి వచ్చి పడి మనస్సును శూలంలా బాచిస్తున్నాయి.

అనందుడు దీర్ఘంగా నిర్మలను గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు. అతని ఆలోచనలు అధికమయ్యాయి. అవి నిర్లక్ష్యమే అతనికి కనిపించటములేదు. కాను కాను అతని మనస్సు పూర్తిగా చెడిపోయింది: చివరికి ఏమౌతుందో అని అనందుడి హృదయం బాధపడుతుంది. విసుగుపలకు ప్రాశ్నాహారంగా అతని హృదయం పరిణామించింది. అగలని; తల్పకండులైనవి నిర్మల చుట్టూ గాలి మేడలు తుపాను వచ్చి పునాదులు లేకుండా పూడ్చుకొని పోతున్నట్లున్నాయి. లోకం అతనిముందు అగ్గిలా మంటుతుంది. 'ఏందుకీ

భగవంతునికి నామీద కని....? ఆప్త కష్టాలుపడి జీవితము విర్బరమకొక ముందే చివరికాదా? అని అనందుడు మనస్సులో అనుకున్నాడు.

ఉపయోగం ఎనిమిది గంటలయింది. అనందుడు నిద్రనుంచి అలస్యంగా లేచాడు. లేచిన క్షణమే మనస్సులో రాత్రి విషయం తీవ్రంగా తగులుతోంది.

‘నాన్న! ఏలాస్తున్నాడన్నట్లు!’ అని నుగి వచ్చి అనందుడితో అంది.
‘చస్తానని చెప్పి నుగి!’ అని జవాబిచ్చాడు. నుగి వెళ్ళిపోయింది.

‘ఎందుకు ఏలాస్తున్నాడు? అడుగటానికి కాబోలు! నిజం చెప్తాను. దాచకుండా చెప్తాను, నాకు ఈ పెళ్లి యిష్టములేదని అంటాను. అని మనస్సులో అనుకుంటున్నాడు.

ధర్మదాసు యాజ్ఞీ చైతులో కూర్చోని నిగరేటు తాగుతున్నాడు. అనంద్ రావటం చూసి

‘అలా కూర్చో అనంద్! నీతో ముఖ్యవిషయం మాట్లాడాలి.....?’ అన్నాడు.

‘నాకంతా తెలుసు. నా పెళ్లి విషయం కదూ!’ అన్నాడు అదోవిధంగా అనంద్.

‘అవును.... ఆ విషయమే మాట్లాడాలి. నీ పెళ్లి నిశ్చయించాను. నా మాట కాదనవనే నేను నీకు తెల్పకుండా మాట యిచ్చాను. వాళ్ళేమి వరాయివారా? మేనమామ కూతురేగా!’ అన్నాడు ధర్మదాసు పాగవదులుతూ అనందుడి హృదయం ఈ మాటలకు బండబారిపోయింది. ఒళ్ళు మండింది. ఎన్నడుకూడ తండ్రి మాటలను వ్యతిరేకించి ఎరుగడు. నేడు నమయమొచ్చింది.

‘నాన్నా, నాకీ సంబంధము ఇష్టములేదు. మీ కిప్పడే చెప్పేస్తున్నా తమ్ముడు వద్దంటే నాకు కట్టబెట్టాలని చూస్తున్నారు’ అన్నాడు అనంద్.

‘ఎందుకు జరగదు నాయన!.... విజయ నీ మేనమామ కూతురు.... మన యింటిలో మేనరికం తర తరానుంచి సాంప్రదాయంగా వస్తుంది.

దానిని తప్పించడం మన తరమా? తమ్ముడు వద్దంటే నీకు కట్టబెడు తున్నానా! అవును నిజం....వాడు నామాట వినలేదు. అయినా! నీవు యింటికి పెద్దవాడవు. నిన్ను కాదని వాడికెట్లు యిస్తారు....?' అన్నాడు ధర్మదాసు.

‘అవి వెనుకటి సంప్రదాయాలు. నేటి కాలములో అలా జగ్గటానికి వీలు లేదు. నాన్న, మీరు ఎన్ని చెప్పండి నేను విజయను చేసుకోను’ అని ఆనందుడు తన హృదయములో రేగుతున్న ద్వేషాన్ని అణచుకుంటేక పోయాడు!

‘ఎందుకు? ఏమిటా కారణం?’ అని ధర్మదాసు అన్నాడు. మేనరికాన్ని కాలదన్న కూడదని మినిశ్చయము కాబోలు. మీ నిశ్చయాన్ని నేను కాదనను ఎన్నడులేని అనురాగము వాళ్ళకు నేడు నా మీద ఎందుకు కలిగింది. నన్ను చపల చిత్తునిగా భావించారు గదా! నిజంగా వాళ్ళు అనుకునేటటువంటి చపలచిత్తుడిని కాను. వాళ్ళు లోకానికి వెరచి మాత్రమే నాకు ఇవ్వటానికి నిశ్చయించారు. నాన్న, మీరు నిజం తెలుసుకొండి అన్నాడు అనంద్ కోపంతో

‘ఇది జరిగి తీరవలసిందే! ముమ్మాటికి జగ్గవలసిందే! అరు నూరు కాని నూరు అరు కాని ఈపెండ్లి తప్పక జరిగి తీరవలసిందే నమాజం మనల వెక్కిరిస్తుంది. నీవు బాగా తెలిసిన వాడవు. ఇన్నాళ్ళు పెంచి పెద్ద చేసి నందుకు మా పరువు మర్యాదలు దక్కించు. జగ్గవలసిందే! కాని తప్పి పోవటానికి వీలులేదు’ ధర్మదాసు పట్టరాని కోపముతో అన్నాడు.

అనందుడు తండ్రికేగి చూశాడు. తండ్రి రెండు కళ్ళలో ఎర్రబి నిప్పులు కణకణ మండుతున్నాయ్! అనందు ఇగ ఏమి మాట్లాడలేకపోయాడు.

వైశాఖమాసం రానే వచ్చింది. పెళ్ళికా వారంరోజులున్నా యింట్లో హడావిడిగా వుంది. పెళ్ళి ప్రియత్నాలు మహాజోరుగా సాగుతున్నవి, బంధు వులందరికి పోయావి పత్రికలు. నిర్మలకు కూడ పోయింది పిలుపు.

అనందుడు ఉపయం కా...తాగుతూ టప్పా చూసుకునేవరకల్లా ఎక్కడి నుంచో పెళ్ళి పత్రిక వచ్చింది-దానిని తీసి చూసేవరకు అనందుడు వురిక్కు పడ్డాడు. అతనికి ఆ క్షణంలో పూపిరి నలుపలేదు. గిట్టమైన గిట్టూర్పు ఎపిచాడు 'నిర్మలను....బాన్కర్ రావు ఇచ్చి....?' అని వుంది. అతని తల గిట్టున తిరిగి పొయింది. క్షణంలో మళ్ళి అనందుని హృదయం ఉల్లాసంగా చూరింది. అతని మనస్సు మనము లేబునకోలేదు. క్షణంలో సముద్రములా పొంగుతుంది. మరు క్షణంలోనే ఇబ్బంది పాటుంది. పాఠక లోకానికి అర్థముకాదు. అనందుని మనస్సులోని మర్మం తిరిగి అతనిలో ఏదో తీరని ఆకాంతి ప్రజ్వరిల్లింది. మరుక్షణం అతనిలో ఉన్న చిరాకు, బాధల్ని పొగెట్టి మనస్సును అనంద పర్వలానికి అత్మ ప్రయత్నిస్తుంది.

'నిర్మల ఈ పెళ్ళి చేసుకోవడానికి సిద్ధపడిందా? ఎట్లు నమ్మడము? తను చేసుకోనందుకు కోపము వచ్చిందా? నిర్మల ఏవిధంగా బాధపడుతుందో?' అని అనందుడు మనస్సులో అనుకున్నాడు.

అకస్మాతుగా బాబా బజంతీలు అతని మనస్సులో మెదిలాయి. అరలు ఈ పెళ్ళి చేసుకొని ఆరంభము ఏమి సుఖపడుతాడు? నిర్మల లేచి బ్రతక గలదా? అయితే, ఇప్పుడేమి చేయాలి? అది ఒక్కటే మార్గం అత్మహత్య చేసుకోవటమే! తను ఈ లోకమునుంచి దూరమైతేనే మంచిదని నిశ్చయించుకున్నాడు.

పగలంతా ఈ విధంగా ఆలోచించుకుంటు ఎక్కడెక్కడో తిరిగిాడు మనస్సుకు దైవికము లేకపోయింది. మనస్సు తీరని బాధతో మథనపడుతుంది. అతనికికేడు ప్రకృతి కూడ నహాయత్నమింది. హెయరున గాలి వీస్తుంది. అనందునికి అకస్మాతుగా ఏదో అలోచన తట్టింది. ఏదో వ్యాస్తున్నాడు. బయట వస్తం విధి విరామం లేక యితనికి చిరాకు కలిగిస్తున్నది.

'వియమైన నిర్మలకు'

అభాగ్యుడైన అనంద్ వ్రాయునది ఏమనగా నేను నీకు తీరని ద్రోహం చేశాను. ఇంటికి వచ్చే వరకు పరిస్థితులు మారిపోయినవి. మనస్సు చెప్పి

పోయింది. మా నాన్నకు ఎంతగానో చెప్పాను. కాని వినలేదు. విచిత్ర
ఒప్పుకోవలసి వచ్చింది. నాకే పెళ్ళి ఏమాత్రం ఇష్టములేదు. బగవంతుడు
నాకు చక్కట మేలు కొలుపు చూపించాడు. ఇగ నన్ను మరచిపోసివు
డలవిన పెండ్లి పనికిక ముట్టింది. నేను అక్కడికి ఎమొము పెట్టుకొని
కాదాలి. నేను ని పెండ్లికి చాలా ఆనందించుతున్నాను. హృదయపూర్వకంగా
నా సుఖా కాంక్షలందుకో 'సర్వేశ్వరుని అనుగ్రహమువలన మి దాంపత్యము
పదికాలాలపాటు చక్కగా వర్తిల్లుగాక! నన్ను మృత్యువు అహ్వనిస్తుంది
హృదయపూర్వకంగా స్మరిస్తున్నాను. తిరిగి వుంది....?

ఇట్లు
ఆనంద్.

ఆనందుడు ఉత్తరము తీసుకొని బయలుదేరాడు. దారిలో అ ఉత్తర
మును టప్పాలో వేశాడు. ఊరికి ఉత్తరదిశగా బయలుదేరాడు ఊరికి ఉత్తర
మున గంగానది ప్రవహించుచుంది. అద్దరాత్రి కాస్తోంది. ఆకాశంకూడ,
మబ్బుమబ్బుగా ఉంది. ఆనందుడు నెమ్మదిగా ముందుకు పోతున్నాడు.
ఆతడు గంగానది చేరుకునేవరకు గాలి హెయ్యకూడ ఎక్కువయింది. మల్లి
వర్షం ప్రారంభమయింది. వర్షముతోపాటు ఉరుములు మెరుములు కూడ
ప్రారంభమయ్యాయి. నదిలోని వరదలు అలలుగా వచ్చి ఆనందునికి స్వాగ
తమిస్తున్నాయి ఆనందుడు....నదిలో.....ప్రవేశించాడు.

తెల్లవారింది. నూర్మూడు నెమ్మదిగా పైకి వస్తున్నాడు రాత్రి నదిలో
ప్రయాణము చేస్తున్నావలోనియిద్దరు బాటసారులు ఆనందుని క్షించిహాస్య
టలోలో చేర్చారు.

హన్పటల్లో ఒక గదియందు నృహతప్పిపడి ఉన్న ఆనందుని డాక్టర్
చూచి అశ్చర్యపోయాడు. గబగబా దగ్గరకు వెళ్లి ఆనందుని పరీక్షించి జరిగిన
విషయమంతా తెలుసుకున్నాడు.

'ఎంతవని చేశావు అన్నయ్యా!' అని డాక్టరు బాధతో నుదిటిమీద కొట్టు
కొన్నాడు. ఎవరో డాక్టర్ కాదు ఆనందునితమ్ముడే! డాక్టర్ జరిగిన సంగ

తంతా తెలుపుతు ఇంటికి బెలిగొంకచ్చాడు. ఆనందుని అపాయస్థితి నుండి రక్షించటానికి డాక్టర్ శాయశక్తులా కృషిచేశాడు.

సాయంత్రం అయ్యేముందు అనందునికి స్వహవచ్చింది....బలహీనంగా కనురెప్ప తెచచి చూసేవరకు నిర్మల తనదగ్గరేవుంది. 'నిర్మల.... నిన్ను....మోనము....చేశాను....నన్ను క్షమించు....' అని అనంద్ నిర్మలకేళి చూస్తూ జాలిగా అన్నాడు.

నిర్మలపెళ్లి చెడిపోయింది. బాస్కెట్ బాల్ నిర్మలను చేసుకోవటాని కిష్టములేక ఎవో పారిపోయాడు. అనందుడి ఉత్తరము చూసుకొని ఇక్కడికి చేరుకుంది?

హన్మటల్లో అనందుకు తండ్రి, తల్లి, సుశి, జగదీశ్, మేనమామ, విజయ, నిర్మలతండ్రి, తల్లి అందరు కనిపించారు. వారి నందరిని చూసే వరకు అనందుడి హృదయం అవమానముతో కృంగిపోయింది. తండ్రికేళి చూస్తూ 'నన్ను క్షమించు నాన్న!' అని మాత్రము అన్నాడు. ధర్మదాసు కొడుకు స్థితి చూసి నిలువున నీరైపోయాడు.

'క్షమించు ఆనంద్! నావల్లనే యిదంతా జరిగింది....ఇష్టములేనిపెళ్లి విస్థితికి వస్తుందో ఈ నాడు తెలుసుకున్నాను' అని అనంద్ కన్నీరు తుడుస్తూ దర్మదాసు అన్నాడు.

'ఈ తప్పంతా నావే అన్నయ్యా! నేను విజయను చేసుకోవని నిరాకరించటమే....కొరణం....! మా అన్నయ్య మనశ్శాంతి కొరకు నేను విజయను తప్పక పెళ్లిచేసుకుంటాను' అని డాక్టర్ నృప్తముగా పలికెను.

ఈ మాట విన్నగానే అనందుని హృదయం వికనించినది.

'క్షమించు ఆనంద్! ఈ తప్పంతా మాడే!' అనందును మేనమామ బ్రతిమాలుకున్నాడు.

'మమ్మల కూడ క్షమించండి! కూతురు అభిప్రాయం తెలుసుకోక పెళ్లి నిశ్చయించటమే మాకు తీరని అవమానం జరిగింది, అని నిర్మల తండ్రి నవ్వుతూ అన్నాడు. అందరు ఒక్కసారే నవ్వారు. అనందుడికి కూడ నవ్వొచ్చింది.

సమాప్తం.

కలీసిరాని ప్రేమ

రవి అప్పడే కాలేజీనుంచి వచ్చి, వదండాలో కుర్చీలో కూర్చుని ఎడో ఆలోచనలో మునిగిపోయాడు. నూతననారాయణమూర్తి అప్పడే తన లేత బంగారు కిరణాల్ని చాలించి మరో ప్రపంచంలోకి పోతూ, సా యం త్రం నుమా అని హెచ్చరిస్తున్నాడు. అన్ని ప్రాణులు అతని ఆజ్ఞను పాటించు తున్నాయి. పక్షులు కిలకిల కేరింతలతో తమ, తమ నివాసాలకు చేరుకుంటు న్నాయి. తూర్పు ఆకాశంలోంచి పూర్ణిమనాటి చంద్రుడు అప్పడే నిద్రనుంచి మేల్కొని తన వెలుగును ప్రపంచంమీదికి ప్రసరింప జేస్తున్నాడు. ప్రకృతి అతని వడిలో హాయిగా నిద్రపోవటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఆ నిరాకాశంలో మిల మిల మెరిసిపోతున్న చందమామ చుట్టు నక్షత్రాలు జలహాసంగా మిణుకు మిణుకుమని మిణుగురు పురుగలవలె తళుక్కు తళుక్కు మని మెరిసి అదృశ్యమౌతున్నవి. మానవుడు కూడ ఈ ప్రపంచంలో కొన్నాళ్లు మిణుగురు పురుగలవలెనే తళుక్కుమని మెరిసి అదృశ్యమౌతున్నాడని గదా !

“మానవుడు ఈ ప్రపంచంలో జన్మిస్తున్నాడు, జీవించు తున్నాడు. సౌఖ్యం కోసదము, స్వార్థంకోసదము మానవుడు చిత్ర విచిత్రమైన వేషాలు ధరిస్తాడు. తానేపాత్ర ధరిస్తున్నాడే అతనికి తెలియదు. తానెటు పోవాలో యేమి చేయాలో, తన కర్తవ్యమేమిటో ఎవరికికూడా తెలియదు. ఎందుకు జన్మించాను.....? ఎట్లా జీవించాను.....? ఈ రెండింటిలో యేది యెందుకో యెరుగదు. ఇదంతా తెలుసుకోవటానికైనా ప్రయత్నించడు. అలా ప్రయత్నించక పూర్వమే మృత్యువాసన్న మౌతుంది, అని రవి తనలో తను ఆలోచించు కుంటున్నాడు;

ఇంతలో “బావా!” అంటూ అలుపు తెచ్చుకున్న సరోజ చచ్చింది. ఇంట్లోని గడియారం అప్పుడే బంగ్ బంగ్ మని వీడు గంటలు కొట్టింది. ఆ చప్పుడు రవి అలోచనలకు తీవ్ర విఘాతం సృష్టించింది. ఆ గడియారం చప్పుడేగాక ఆ కోమలి తీయని కంఠం కూడా అతని చెవుల్లో బడింది. రవి చటుక్కున వెనకకు తిరిగి చూశాడు.

“ఎవరూ? అని రవి కుర్చీలోనుంచి లేచి అశ్రురంగా సరోజా! నీవా!! రా అలా కూర్చో!” అన్నాడు.

“అత్తయ్యా, కమల ఏరి.....?” అంది సరోజ కుర్చీలో కూర్చుని.

“ఏం! వాళ్ళకావాలా? నేనవసరములేదా?” అన్నాడు రవి చలోక్తిగా నవ్వుకుంటూ.

“పోబావా! నీవెప్పుడింతే....?” అని సరోజ కోపంతో లేచి నిలబడి పోయింది.

ఆ కోపానికి ఆమె చెక్కిళ్లు ఎర్రబడి పోయాయి.

రవి ఆమె భావాన్ని గ్రహించి దగ్గరగా వెళ్లి “నేనంటే నీకెందుకంత కోపము సరోజా!”

ఇద్దరూ కొన్ని క్షణాలు మెదలకుండా పూరుకున్నారు. రవి అలా మాట్లాడటంతోనే సరోజ హృదయం జాలితో వికసించింది. ఆమె ముఖం సిగ్గుతో ముడుచుకొని పోయింది.

“నేను నిన్ను ఏ దురుద్దేశంతో అనలేదు సరోజా! అన్నాడు రవి.

“హిందీ.....మీరిలా వేళా కోళాలాడితే బాగుండదు” అంది సరోజ.

“నరేకాని బావా! ఇంతటి అత్తయ్యా, కమల ఎటు ప్రాయారాధి?”

తిరిగి అంది.

“లేదు సరోజ! అంతా నీనిమాకి వెళ్ళాదు. సాగరంలో ఈరోజు కొత్త విశ్వరూపం! పన్నుడే, పన్నుడే.....అందులో కొత్త విశ్వరూపం కమల చూడకుండా పూరుకుంటుందా?” అన్నాడు.

“అయితే అంతా నీనిమాకి వెళ్ళారన్నమాట! బావా నీవెందుకు పోలేదు?” అంది.

“కాలేజునుంచి వచ్చేవరకు ఆరుగంటలైంది. అంతా నినిమాకపాటే ఇంట్లో ఎవరుంటారు? తీరికగా మరొకసారి ఎప్పుడైనా చూడమనుకున్నాను. అంతే—నరేజా! అన్నాడు రవి.

“బావా! నికెమిస్ట్రీ నెట్టుకుక్కు కొద్దిగా దయజేస్తావా? అంది నరేజ.

“అయితే! నరేజా! నిన్ను ఈరోజు కాలేజికి పండుకు రాలేదు.”

“నేను రానిది తమరికి ఇప్పుడు జ్ఞాపకమొస్తుందా? నన్ను మరచి పారాయస్మాదాల!” అంది నరేజ నవ్వుతూ.

“లేమి జ్ఞాపకానికవస్తే అడుగుతున్నాను. నాకు తెలుసుంది అట్లుంటే లేదు. నిజంగా నాకు తెలియ నరేజ!” తవి జాలిగా

“హీసీలే—ఇక మీ నెట్టు ఇలా పడేయండి పా తా ను” అంది కటువుగా

రవికి అమె ప్యవత్తన ఎటువీమి అర్థంకావటంలేదు. రవి అమెవైపు తిక్షణంగా దోమారు చూశాడు. ఆ విద్యుద్దీపపు కాంతిలో అమె మొహం తళ తళ మెరిసిపోతుంది.

“ఇదిగో నోట్సు వున్నకం” అన్నాడు రవి. నరేజ వున్నకం ప్రినుకొని

“ఇక నేను పాతాను బావా! అత్తయ్యవస్తే అమ్మ రమ్మన్న ద ని చెప్పు. నన్నం వచ్చేటట్టుంది. త్వరగా పాతాను”

నరేజ వెళ్లిపోయింది. అనుకోకుండా వచ్చింది. హఠాత్తుగా వెళ్లి పోయింది. అమె వెళ్లిపోయాక పాపం! రవి మెల్లగా అమె ఆడుగులకేసి చూశాడు. అమె వెళ్లిపోతూ వో చిర్రనవ్వు నవ్వింది. అనవ్వుతో అమె మొఖములో ఒక విధమయిన నూతనకాంతి వెలిగింది. యౌవనంతో కళ కళలాడుతున్న అమె సౌందర్యం మినమిన లాడుతుంది. నరేజనలో ఒక గొప్ప అకర్షణకత్తి వున్నది. అమె ఒక్కనవ్వు కిలకిలమని నవ్విందంటే యెటువంటి వాళ్ళనయినా ఆయస్కాంతంలా అకర్షించేకత్తి అమెలో ఉంది. అమె సౌందర్య మహత్తంతా అమె కళ్ళల్లోనే వుందని అమెను చూచినవారు అనుకోక

మానరు, ఆమెకు సుమారు పద్దెనిమిది యేళ్ళుంటాయి. ఈమె ఎవరోకాదు రవి మేనమామ కూతురు. ఒక శ్రీమంతుల యింటి బిడ్డ. ఆమె ఒక కలవారి ఇంటి బిడ్డయి అమెను చూస్తేనే తెలుస్తుంది. ఆమె మొహం ఎప్పుడూ నిగనిగలాడుతూ చిరునవ్వుతో ద్యోతకమవుతుంది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే సరోజలాంటి సౌందర్య యువతులు ఈ లోకంలో చాలా అరుదని చెప్పవచ్చు. సరోజ తెల్లటిచీర కట్టుకొని, తలలో పువ్వులు పెట్టుకొని వుంటే అచ్చంగా అకాశంలోనుంచి భూలోకరంభ దిగి వచ్చిందేమోనని భ్రమపడవలసి వస్తుంది.

“జీవితంలో సరోజ వినాటికైనా నా అర్థాంగి కాగలవని చెప్పగలను సరోజ నాకు లభిస్తే ఆమె యౌవన సౌందర్యాన్ని లోకానికి ఆదర్శంగా చూపుతూ నగర్యంగా చెప్పకుంటాను” రవి ఈ విధంగా సరోజ అంక చందాలు మదిలో చిత్రించుకుంటూ ఆలోచనల్లో మునిగిపోయాడు.

ఇవాళ్ళ సరోజ సగృహస్థ రవికి మరి అశ్చర్యం కలుగుతుంది. ఆమె కొద్ది విషయానికే ఎందుకలా కోపానికి వస్తుంది? అయితే మరు క్షణంలోనే ఆమె కోపం పూర్తిగా చల్లారి, ఆమె నయనాలు సంపూర్ణ వికాసం చెంది అందాన్ని ఎందుకు విశజిమ్ముతాయి? తియ్యటి మాటలతో ఎందుకలా నవ్విస్తుంది. అయితే, సరోజకు తనంటే ఇష్టం లేదా? ఇష్టంలేకుంటే కోపం చల్లాడిన తర్వాత ఎందుకలా మాట్లాడుతుంది? చలోక్తిగా ఎందుకు అలా పరిహాసమాడుతుంది? అయితే, ఇంతకీ కారణమేమిటి? ఆమెకు నాలో స్థానములేదా? సరోజ నన్ను ప్రేమించటంలేదా? ఆమె యింకెవరినైనా ప్రేమిస్తుందేమో? ఇలాంటివన్నీ తవి లోలోపల అనుకుంటూ బాధపడుతున్నాడు.

కొందరికి తమ గొప్పతనం చాటడంలో ఇతరుల్ని చిన్న బుచ్చటం, వాళ్ళని మాటలలోనే కట్టివేయటం అలవాటు. సరోజ కూడ ఇలాంటి అభిప్రాయాలు కలదే. ఈ ప్రపంచంలో తనికి తెలియని విషయాలు లేనేలేదని సరోజ ప్రగాఢ విశ్వాసం తనలాంటి సౌందర్యవంతులు. ఈ లోకంలో లేరని మురిసిపోతూ తనంతకు తానే సంబరపడి పోయింది.

నరేజ ఒక ఆనందం లో నేకాదు. చదువులో కూడ చాలా తెలివైనది ధవి, ఈమె ఇద్దరు క్లాస్, మేట్స్ పి. యన్. సి చదువుతున్నారు. ప్రతి వజ్ర క్లులో ఇద్దరికీ పాటి. ఫస్టు, సెకండు మార్కులు వారిద్దరే పంచుకుంటారు.

నరేజ తండ్రి పెద్ద లక్షాధికారి. పేరు రాఘవయ్య. ఆయనకు ఇద్దరు కొడుకులు. వారిద్దరి తర్వాత నరేజయే ఆయన మూడో ముద్దుల కూతురు. రాఘవయ్య నరేజను చిన్నప్పటినుంచి అతిగారాబంగా పెంతుతూవచ్చాడు. అందునుంచే ఆమెకు అలాంటి పెంకి తనము అలవడిపోయింది. రాఘవయ్య పెద్దకొడుకు ఎమ్. ఎ. ప్యానయి నిజాం కళాశాలలో లెక్చరర్ గా చేరాడు. ఇక చిన్నవాడు ఎమ్. యన్. సి. చదువుతున్నాడు. రాఘవయ్య ధనవంతుడైన వృత్తికి అతనిలో అహంకారం మాత్రము లేదు. అలాంటి మంచి గుణగణాలు వుండబట్టే ఆయనకు సంపద లభించినదని అందరు అనుకుంటారు. అలా అనుకోవటంలో ఎంతవరకు నిజమో అంతా ఊహించుకోవలసిందే! అతని సంపాదనతోటే అతని చెల్లెలు కుటుంబం కూడ బ్రతుకుతుంది. అదీగాక ముందు ముందు వాళ్ళ పెళ్లిళ్ళ నంగతికూడా అతడే చూడాలి!

రవి ఆవిధంగానే ఏదో ఆలోచించుకుంటూ వాలుడు కుర్చీలో పండు కున్నాడు. అతనికి సుమారు ఇరువై అయిదు సంవత్సరాలుంటాయి. మంచి అజానుబాహుడు. అతియిక్తి వరుడు. మిలమిల మెరిసే కండ్లతో, చామన చాయతో కళకళలాడుతూ వుంటాడు. ఇంతలో తల్లి-చెల్లెలు వచ్చారు. వారు వచ్చేసరికి అలోచిస్తున్న రవి ఒక్కసారే కుర్చీలోనుంచి లేచాడు.

‘నినిమా యోలావుంది?’ భోజనంచేస్తూ చెల్లెల్ని అడిగాడు.

‘జేసుగ్గా వుంది అన్నయ్యా!’ అంది కమల

రవి తల్లి పేరు రామేశ్వరమ్మ. ఆమెకు నలభై యేళ్ళుంటాయి. భర్త చనిపోవడంతోనే, రామేశ్వరమ్మ పదియేళ్ళ రవితో, మరియు ఒక సంవత్సరము కూతురు కమలతో అన్నవద్ద కొచ్చి కాలం వెళ్ళమారుస్తున్నది. రాఘవయ్య ఇంటికి ప్రక్కనే యున్న అతని ఇంట్లోనే వుంటున్నారు. రామేశ్వ

రమ్మకు పాలివారు ఎవ్వరులేరు. కాబట్టి తన పిల్లలతో ఆ గ్రామములో ఒంటరిగా వుండబట్టలేక తన అమ్మయొక్క చిరాస్తులన్నిటినీ అమ్ముకొని, తన అన్నదగ్గరకు వచ్చి, తన పిల్లలను తెలివిగలవారిని చేసుకుంది. భర్త చనిపోయాడన్న విచారాన్ని వదలి ధైర్యంగా, కష్టాలను ఎదుర్కొన్నది. రామ వయ్య మంచితనము వల్లనే వారి కుటుంబం 'నిత్య-శాంతం సచ్చక్షరణం' వలె నిత్యమూ, కళకళలాడుతూ ప్రకాశిస్తూ వచ్చింది. ఇంట్లో ఎవరికి ఏ భేదాభిప్రాయాలు లేవు. ఇంతవరకు శిరిగించేటంతటి పరిస్థితికూడరాలేదు. తన అత్తయ్య పొండర్వవతయిన ముట్టుల కూతురు నరోజును ఏవిధంగా నైనా, తన మేనల్లుడయిన రవికి యివ్వాలని అతని తలంపు. అందుమంచే రామవయ్య వారిని అవరించి ఆశ్రయమిచ్చాడని లోకం అంటుంది. ఈ మాటలలో ఎంత వరకు నిజమున్నదోనేను మాత్రము చెప్పను. లోకం అనుకుంటుందని కూడా నేను కలమాతే వ్యాయలేను. ఇగ రామేశ్వరమ్మకు కూడ అట్టి తలంపే! నరోజును ఏవిధంగానైనా తన ఇంటి, కోడలిగా చేసుకుంటే తనకు ఇక జన్మలో కావలసిందేముంది. దిక్కులేని తనకు తన అన్నయే నర్వనము అని తలుచుకున్నది.

భోజనాలయిపోయిన తర్వాత రవి తనగదిలో పండుకున్నాడు. పండుకున్నాడే గాని నిద్ర పరిగా రావటంలేదు ఏవో ఆలోచనలు అతని మనస్సును తీవ్రంగా వేధిస్తున్నాయి.

అబ్బాయి, రవి! ఇంకా పండుకోలేదేమిరా? నిద్రరావటములేదా? అయితే! నిద్రరాకుంటే, చదువుకోకుండా ఎందుకలా ఆలోచించుకుంటూ మనస్సును పాడుచేసుకుంటావు! అని మరల తిరిగి వెంబడే 'నాయనా!' అంది రామేశ్వరమ్మ రవితో.

'ఏమిటమ్మ! అన్నాడు రవి

కమల పెళ్లి విషయంరా! ఇంకెంత కాలం అది మన ఇంట్లో వుంటుంది, ఎదిగిన అడపిల్ల ఇంట్లో పెళ్లికకుండా వుంటే ఇంకటి జేయరా?

ఇలాగే పుట్టి నలుగురు సవ్యతారు. కమల పెళ్లి అయిపోతే, మన బరువు పూర్తిగా తగ్గిపోతుందిరా? నిన్న రోజు నలుగురిలో తిరుగుతుంటావు. చాలా మంది తెలిసే ఉంటారు. ఎవరైనా, నీకు నచ్చినచో మంచి సంబంధము మన కమలకు ప్రయత్నించు నాయనా! అంది రామేశ్వరమ్మ.

నలుగురి సంగతి మన కెందుకమ్మా! కమలను అప్పడే చదువుమానించి ఒకరిచేతిలో పెడితే ఎలా? దానికి ఇంకా పనులైదు సంవత్సరాలయినా నిండిలేదు. దానిని కూడ చి. ఎ. వరకు చదివించి పెళ్లి చేస్తే చాలా బాగుంటుంది. ఎందుకమ్మ నిశంత తొందర. లోకానికి భయపడి దాని అభిప్రాయాన్ని ములంకలిపితే ఎలా? అన్నాడు.

నీకు తెలియదా నాయనా! ఈ లోకం కరుడు గట్టిన అజ్ఞానంతో స్వార్థాన్ని కప్పకొని వుంది. కాని నిర్దుష్టంగా అలోచించే శక్తి లోకానికిలేదు. ఒకరు కష్టపడి నాలుగు రాళ్ళు 'సంపాదించుకుంటూ, సుఖంగా బ్రతుకుతుంటే ఈ లోకం నహించదు. చీకట్లో ఎవరి గొంతులు కొయ్యటమా అని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళుతుంది. అవినీతితో నిండిన ఈలోకంలో మంచిని ఎవరు మెచ్చరు. ఈ ప్రపంచమే ఒక ఎండ మావుల ప్రదేశం. ఈ ప్రదేశంలో ఎటు చూసినా ధగధగమని మండె మంటలే. ఈ మంటలు కొరలు సాచి, నీతి నియమాలు అనేవి అలోచించకుండానే, ప్రక్కలనున్నవారిని కాటు పేయటానికి చూస్తున్నాయి.' అంది రామేశ్వరమ్మ.

లోకానికి భయపడి మన అభిప్రాయాలూ, ఆశయాలూ, ఆవేశాలు అణుచుకొని పూరుకుంటే ఏలా? అమ్మా! అన్నాడు కవి ప్రకృార్థకంగా.

అవును నాయనా! అలా అణుచు కుంటేనే ఈ ప్రపంచంలో కొన్నాళ్ళు సుఖంగా బ్రతుకుతాం, ఇప్పుడు మన ఆశయాలకు, అభిప్రాయాలకు అనుకూలంగా తీసుకొని కమలను అవిధంగానే ఇంకా కొన్నాళ్ళు ఉంచితే మనము నలుగురిలో తలెత్తుక తిరుగలేము. సమాజం మనల అడిపొస్తూ, వెలివేసి సంఘం నుంచి బహిష్కరించి, మనపైన అనవసరమయిన అపనిందలు మోపుతుంది. ఈ సమాజానికి నీతి నియమాలు లేవు. నీవు బాగా ఈ సమా

జాన్ని గురించి అజ్ఞానము, దీనిలో జరిగి అవిని తిని అవలంబిగా అర్థంచేసుకోగలవు. ఈ సమాజం మానవుణ్ణి వెనక్కు పోతుంటే సహించుతుంది. కాని ముచ్చటగా ఆభివృద్ధి చెందుకుంటూ ముందుకు పోతుంటే మూగిలా పూరుకోలేదు అంది రామేశ్వరమ్మ.

‘ఇలా మన కమల కొఱకే భయపడుతుంటే—ఈ లోకంలో దానికంటే పెద్దవాళ్ళు యెంతమంది లేరు? అన్నాడు రవి మెల్లగా.

‘అవును లేకపోలేదు. కులవంశాలెంత విహీనమైనానరే చేతినిండా డబ్బుంటేచాలు, నమాజ నియమాలను అరచేతి గుప్పట్లో అట్టేపట్టి ఉంచవచ్చు. నమాజ స్వరూపాలు మార్చేశాక డబ్బులోనే ఉంటుంది. నేననుకుంటాను చాలామట్టుకు ఇలాంటివారి ఇంట్లోనే ఉంటారు. అసలు నమాజ సంస్కర్తలే వారైనప్పుడు ఎవరేమి చేస్తారు. ‘గ్రామపతి తగుతప్పితే గ్రామములో నున్నవారు కాదనగలరా!’ అనే విషయం నీకు జ్ఞాపకంలేదా?’ అంది.

‘రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొని శ్రమపడే ఈ శ్రమజీవులకేనా నమాజ నియమాలు? అహో రాత్రులు కన్నపడి, అకలిమంటతో పస్తలుపడి ఈ భాగ్యవంతులకు నర్వ సౌఖ్యాలు చేకూర్చుతుండే ఈ శ్రమ జీవులకొకేనా ఈ సమాజాలు ఎందుకమ్మా? వాళ్ళకు నమాజంలో బ్రతుకటానికి అర్హత లేదు. ఎందుకో ఈ హెచ్చుతగ్గులు నాకర్థంకాదు.’ అని రవితల్లిని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు.

‘ఈ సమాజంలో నిరుపేదలకు స్థానములేదు. వారుచేసిన తప్పులను కూడ సరిదిద్దలేరు నాయరా! చేసిన తప్పుకు శిక్ష అనుభవించవలసిందే! క్షమాపణ మాత్రములేదు.’ అంది.

‘అయితే! నీవు ఎందుకలా భయపడుతావు. మామయ్య వుండగా మన కెందుకమ్మా ఈ భయం’ రవి తల్లితో ప్రాచీయ పూర్వకంగా అన్నాడు.

‘అలాగని మంది మీద భారమేనుకొని కూర్చుంటే యెలా? దీపముండ కానే ఇల్లు చక్కబెట్టుకోవాలి. ఎక్కడన్నా నీవు కూడ ప్రయత్నించి చూడు

నాయనా! దానికి మూడు ముళ్లు వడ్డతర్వాతనే నామనస్సుకు శాంతి ఉంటుంది' అంది రామేశ్వరమ్మ.

సరే! అలాగే ప్రయత్నిస్తానమ్మ!' అన్నాడు.

'నీవు దానికి ఈ మహిమకారం చేసి పెట్టకొనాయన! నీకు పుణ్యమంటుంది' అంది.

'అలాగే నమ్మా!' అని మరల వెంటనే ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుకొని 'అరి...! నేను మరిచేపోయాను. ఇంతకు ముందే సరోజ నీకోసరము వచ్చిందమ్మా!' అని ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు.

'మన సరోజ వచ్చిపోయిందా! ఎందుకూ? అయితే, అప్పటినుంచి ఈ విషయం నాకెందుకు చెప్పలేదు?' అంది.

'మరచిపోయాను కాని.... అత్తయ్య నిన్ను ఒకసారి వచ్చిపామ్మన్నదట!'

'నీకెప్పుడు ఈలాగే మతిమరుచైతే, ఇక సంసార మేలా జేస్తావో నాకు తెలివదు. అసలు నీవు ఇలా తెలివితక్కువ దద్దమ్మగా ప్రవర్తిస్తే సరోజ నిన్నెలా చేసుకుంటుందిరా!' అంది రామేశ్వరమ్మ నవ్వుకుంటూ.

రామేశ్వరమ్మ రవి గదినుంచి వెళ్లిపోయింది. తల్లి చివరిమాటలు విన్న రవి అసలీ తను నవ్వుకన్నాడు. ఎందుకనడాడో అర్థంకాలేదు. కాని అతని నవ్వులో మాత్రము ఏదో అనన్యత ప్రకటితమౌతున్నది.

ఒకట ఆకాశంలో మేఘాలు భయంకరంగా గర్జిస్తున్నాయి. హెచ్చునీ గాలి విస్తంది. అగాలికి కిటికీ తలుపులు దబదబ కొట్టుకుంటున్నాయి. ప్రకృతంతా ఇలా భీకర స్వరూపంతో జుట్టు విరియబోనుకుని ఏగావంలా తయ్యారై నాట్యం చేస్తుంది. మధ్య మధ్య ఆకాశంలో విద్యుత్తుతో వేడెక్కి తెగిపోయిన తీగలా మెరుపు మెరుస్తోంది. ఆ భయంకర వాతావరణములో రవికి నిద్ర రావటములేదు. గదిలో బేడలు ముందు కూర్చొని ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచించుకుంటున్నాడు.

'అర్థంకాదు. ఈ మానవ జన్మ-ఈ జ్యోతి ఏకణంలో అదృశ్యమై పోతుందో ఎవరికీ అర్థంకాదు. దీపాన్ని నోటితో ఉప మంటే చల్లారిపోతుంది.

మన పాపానందాడ అలాంటిదే! ఇది ఏ క్షణంలో గాలిలో కలసి అదృశ్యమై పోతుంటే చెప్పలేను? మానవుడు ఇదంతా తెలుసుకొని కూడ ఎందుకలా అజాగ్రత్తగా ఉంటాడు. తన స్వార్థ కోరికకు ఎంతటి పాపానికైనా వెనుదీయడు. ఒకప్పుడు నిమిషములేదు, ఎంతసేపు ఎదుటి వానిని బాధించి, పడించి, దురుసు బానికే ప్రయత్నం చేస్తాడు. తరువాత కాంక్షతో ముందుకు వరుగుడుతున్నాడే తెలుసుకోలేడు. అపదగులాటలో ఏదైనా గోత్రోపశీ అనుభవినాడే! నిమిషజాలు తెలుసుకోలేడు. అలా తెలుసుకోవటానికైనా ప్రయత్నించడు! అని రవి ఆనందస్వరూప అరుకుంటూ శూన్యంలోకి చూస్తున్నాడు.

వద్దం తగ్గపొయింది.

చందమామను కప్పకొనిన మబ్బులు దూరంగా చెదరిపోతున్నాయి. కిటికీ నందుల్లో నుంచి చల్లటిగాలి తెరలు తెరలుగా వీస్తుంది.

‘అన్నయ్యా!.....’ అని కమల రవి గదిలోపలికి వచ్చి జాలిగా అంది.

‘ఏమిటి’ అని బదులు పలికాడు రవి మెల్లగా చెల్లెమొహం కేసి చూసి ఆ గదివెలుగులో ఆమె మొహం మిలమిల మెరసిపోతుంది కాని....అసెలో వున్న నలుపుడనమే ఆమె సౌందర్యాన్ని పూర్తిగా కప్పివేస్తుంది. ఇంతకు కిత్తిమే జరిగిన సంభాషణతో ఆమె మనస్సు ఏదో తెలియని విచారంతో కుంగిపోతుంది. ‘తన పెళ్లికోసరము అమ్మా-అన్నయ్యలు ఎంత కష్టపడవలసి వస్తుందో?’ అని అనుకుంటూ....?

‘నీవుకూడ యింకా సెద్రపోలేదా? కమల!’ అని రవి ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు.

‘సెద్రరావటంలేదు అన్నయ్యా!’

‘ఎందుకు రాదమ్మా కండ్లు మూసుకుంటే? చాలా రాత్రయింది. పొయి పండుకో.’ రవి కుర్చీలో నుంచి లేచి చెదరి యున్న ఆమె వెంట్రుకల్ని నవరుతూ అన్నాడు.

అది నిజాం కాలేజీ ఆవరణ

ఎప్పుడు లేనిది ఆరోజు సరోజ కాలేజీ టైముల ముందుగానే వచ్చింది. సరోజ తలంటి చాచుకుందికాబోలు ఇవనదులుగా అల్లుకుంది. అమెజడలో వున్న మల్లెపూవులు తమపరిమళాన్ని విరజిమ్ముతున్నాయి. నిత్యం చూస్తున్న సరోజ యే అయినా ఆరోజు కాలేజీ విద్యార్థులకు ఏదో సూతన కళ్ళతో కళ్ళకళ్ళలాడుతూ, విప్లవరీతి మొగ్గలా ఆమె చూపనల వారికి నివిస్తుంది. కాలేజీకి వచ్చే విద్యార్థులు ఆమెపైపు తీక్షణంగా వే చూపు చూసి మరి పోతున్నారు. నిజంగా ఆమెను చూసిన ప్రతివారికీ హృదయం తపించి, ఆమెను చాచాలనే కాంక్ష కలుగగల మానసు,

‘ఓహో! సరోజా!! ఏమిటి....’ ఈ రోజు చాలా తొందరగా దయ చెబారే? రవి ఆమెను ఏమాత్రం సరికిలిస్తూ నవ్వుతూ అన్నాడు.

సరోజకు ఈ మాటకి వెంటనే కోపం వచ్చింది.

‘బాగులెండి! నేను ఏం చేసినా మీకు నవ్వులాట మరి!’ అంది.

‘అదుగో అలాంటి మాటలే అనకూడదు సరోజ! నేను నిన్ను ఏమన్నాను. నన్ను చాలా అంటున్నావు? నా ఇలాంటి మాటలకు అనుమానాలు పెట్టుకోకు సరోజ!’ అన్నాడు రవి.

‘అంతే...లెండి! మీరు మాటలు నేర్పినవారు మీతోటి మాట్లాడటమే మరి కష్టం!’ అంది.

ఇంతలో రవి వీపు ఎవరో తట్టారు. అతడు హఠాత్తుగా వెనక్కుచూసి.

‘హల్లో! మోహన్! నీవా....?’ అన్నాడు రవి అశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ.

‘అయితే, బావా-మరదల్లేదే రహస్యంగా ముచ్చటించుకుంటున్నారే!’ అన్నాడు మోహన్ నవ్వుతూ.

‘ఏమిలేదు లెండి? మా బావకు అప్పుడప్పుడు తలతిరుగుతుంటుంది.’ అంది సరోజ చికటంగా పెద్ద నవ్వు నవ్వుతూ.

ఈ మాటకి రవి పైకి నవ్వాడె కాని, ఆ మాటకి అతని హృదయం చాలా బాధపడింది. ఏనాటికైనా సరోజ తన అర్ధాంగి కాబోతుందని తన కోపాన్ని అణచుకున్నాడు.

మోహన్ రాగానే సరోజ హృదయం అనందంతో వికసించింది. ఇంత పరకు ఎవరి కోసమో అన్వేషిస్తున్న అమె కన్నులు ఇప్పుడు తృప్తిచెందాయి.

ఇంతలో కాలేజీ గంట గణగణ మోగుతూ, విద్యార్థులను హెచ్చరిస్తుంది. ముగ్గురు చిన్నగా ముందుకు నడిచారు.

మోహన్ ఒక నుందర యువకుడు. వయస్సుకూడ ఎక్కువలేదు. బహుశః యిరవైమూడో, యిరవైనాలుగో ఉంటుంది. ఒక్కరి తిరిగినజుట్టూ, అమాయకంగా చూసే నల్లటి కళ్ళు అతనికి ఎంతో వన్నె తెచ్చాయి. మోహన్ రవి ప్రాణస్నేహితుడు. ఇద్దరికీ కాలేజీలోనే స్నేహం కలసింది. మోహన్ చాలా బీదవాడు. ఈ ప్రపంచంలో అతనికి తల్లి తప్పితే ఆత్మీయులు ఎవరూ లేరు. ఇంటిలో రాంకు రాజుట్టి స్కాలర్‌షిప్‌తో చదువుకొంటున్నాడు. మోహన్ అతి మధుర గాయకుడు కూడా. మొదటిసారి సరోజ అతని పాట వినటం, అతనితో పరిచయం చేసుకోవటము, సరోజ అతనిని ప్రేమించటమూ, అన్ని కూడ ఒక్కసారే జరిగాయి.

ఆ రోజు కాలేజీలో కెమిస్ట్రీ ప్రాక్టికల్స్ జరుగుతున్నాయి.

ఆది సెడ్డపాలు. ఆ హాలులో విద్యార్థులందరూ ఆల్లరి చేసుకుంటు ప్యయోగాలు చేసుకుంటున్నారు. అందరూ ఇద్దరు ఇద్దరుగా ఉన్నారు. సీరియల్ నెంబరు ప్రకారం సరోజ, మోహన్లు ఒకటి.

‘నిజానికి ఈనాడు ప్రపంచంలో పరస్పర వైషమ్యాలు పెచ్చుపెరిగి పోవటానికి కారణం అన్వాయుధాలేగదా? మోహన్!!’ అంది సరోజ.

‘అవును సరోజ! అన్వాయుధాల ద్వారా మానవజాతిని నశింపజేసే ప్రమాదం వ్యాపించియుంది. అమెరికా, రష్యా-ఈ రెండుదేశాలు పరస్పర పోటీలు పడుకుంటూ, హైడ్రోజన్, అటంబాంబులు తయ్యారుచేస్తూ, పరస్పర విద్యేషాలు పెంచుకుంటూ ప్రపంచ పరిస్థితులనే హింసనీతికి తెస్తున్నవి’ అన్నాడు.

‘అయితే, ఈ అన్వాయుధాల ద్వారా మానవజాతి మహత్తరంగా అభివృద్ధి చెందే మార్గాలులేవా?’ అంది సరోజ.

‘ఈ మానవ జీవితాల్ని పూర్వములతో మార్చివేయగల శక్తి అముశక్తిలో వుంది. మొట్టమొదట అయితే విప్లవం జరగాలి. ఇలా అముశక్తితో పెద్ద పెద్ద మారణ అముదాలు చేసి, అందుకు వచ్చేవాళ్ళు అందుకోసం ఉండకంటే, అముశక్తితో మానవజాతిని ఉద్ధరించుటకూ, జాతిని వికాసానికి ఉపయోగించటం అవసరం. సరస్వతి సాహిత్య చాపిముసలి. ప్రేమజాతంతో ప్రతి మానవుడు, తోటిమానవుణ్ణి ప్రతివేశం, ఇతర దేశాలలో విలసిల్లనిదెందు చి నుఖ శాంతులు లభించగలవు. అలాంటి వుడు దృష్ట్యా, సెతి మానవులలో పెంపొంది మానవ చరిత్రనే మార్చివేయగలడు. చినికంశకి మనశాంతి యాత అయిన పండిత జవాహర్‌లాల్ నెహ్రూ ప్రసాదించిన పంచశతముఖ్యం. అలా అందరు శాంతియుత సహజీవనం అలవర్చుకోవాలి. ఇప్పుడు 2500 సంవత్సరాలకు పూర్వము బుద్ధ భగవానుడు, వుపదేశించిన ప్రేమ సంజ్ఞ శము ఇది అన్నాడు.

ప్రయోగం పూర్తిగా అయిపోయినతరువాత

‘మోహన్! ఈరోజు సనిమాకి వెళ్ళదామా? అంది నరేజ

‘మరి కాలేజి....!’ అన్నాడు మోహన్

‘కాలేజి కేముందిలే, మద్యాహ్నం తర్వాత ఒకటి పరియడేగా ఉంది’ అంది.

‘నరే!....ఎప్పుడు?’ అన్నాడు.

‘ఈ పీరియడ్ కాగానె!’

‘అయితే, బయలుదేరుదాం!’ అన్నాడు. ఇంతలో అక్కడికి రవివచ్చి

‘ఏమండి....?’ రవి నరేజ నుద్దేశించి అన్నాడు.

‘ఓహో! మీరా....? ఏమిటండీ! ఏంకావాలి? అంది పరిహాసంగా నరేజ

‘మరి మనం ఎప్పుడు బయలుదేరుదాం’ అన్నాడు రవి చలోక్తిగా.

‘అయితే, మీరు విన్నారన్నమాట!’ అంది.

‘ఎనకేం....? అంత స్పష్టంగా ఎనరాలేదు’

‘పోనీలెండి....ఇక యిప్పుడు చెప్తా ఎంటారా?’

‘ఓ....! వినకేం? చెప్పండి!’

రవి మాట్లాడే మాటల తీరు చూసి, నరేజకు అనుమానం కలిగింది.

‘బావా! అంతా విని నందేహిస్తున్నాడెమో?’ ఎలాగమరిగి? అనుకుంది మనసులో. కణంలో అద్భుతమైన ఆలోచన అమెకు తట్టింది. బావను ఇప్పుడు వివిధంగానైనా సంతోషపెట్టి, ఆ విషయాన్ని మరిపించాలి అనుకుంది.

‘అదికాదు బావా! ఈరోజు దీపకులో ‘తెనాలిరామకృష్ణ’గా! మనమం దరము కలిసిపోదాం పద!’ అంది.

‘అహ! అలాగా!! నాకేమి అభ్యంతరంలేదు-నేను రేపే!” అని మళ్ళి వెంబడి ‘కాని.....!’ అన్నాడు.

‘కాని....ఏమిటి? అడిగింది నరేజ అశ్చర్యంగా.

‘నేను చెప్పితే నీవు నమ్మవు!’ అన్నాడు.

‘ఏమిటి బావా! నీవేదా కోళం’ అంది. రవిమాటలు నరేజకు చిరాకు కలిగిస్తున్నాయి.

‘అది ఏమిటో త్వరగా చెప్పేసేయ్ బావా! అంది నరేజ వినయపూర్వకంగా.

ఇక మాటలలో అమెకు కష్టం తెప్పించటం రవికి ఇష్టంలేకపోయింది.

‘నరే! విను!’ అన్నాడు.

‘ఏంటాను.... చెప్పు!’ అంది.

‘అయితే, ఇప్పుడు పోవటానికి వీలులేదు?’ అన్నాడు.

‘ఇది ఎవరి ఆజ్ఞ....?’ అంది అశ్చర్యంగా.

‘మీ అన్నగారి ఆజ్ఞ’ అన్నాడు.

ఈ మాటలు వినగానే నరేజ మరింత గాభరా పడింది. అమె హృదయం జోరుగా కొట్టుకోవటం మొదలుపెట్టింది. తదేకంగా రవి మొహం లోకి చూస్తూ నిలబడిపోయింది కాని....అమెకు నోటిమాట రావటంలేదు.

‘ఏమిటి నరేజ అలా గాభరాపడి పోతావు?’ అన్నాడు రవి జాలితో.

నరోజు ఈ మాటకు వెంటనే తేరుకొని

అబ్బే!.....ఏముంది? అనె“అన్నయ్య నీతోటి ఎప్పుడిన్నాడు.”

‘దానికేనా నీవు విచారపడేది? అ! ఏముంది? ఉపయం కాలేజికి వస్తుంటే అన్నాడులే!’ అన్నాడు.

‘ఏమని....?’ అశ్చర్యంగా నరోజు అడిగింది.

‘ఈరోజు సినిమాకి పోదామని’

‘ఎవరెవరూ.....?’

‘మనమందరము’

‘ఎప్పుడూ....?’

‘రెండవ ఆటకీ’

‘నిజంగానా?’

స్వూయ్యడు అప్పుడే అస్తమించాడు. ఆరుబిడి కిరణాలు అలసిపోయి అస్తమించగనే రంగురంగుల విద్యుద్దీపాలు రమణీయంగా తమ కిరణాలతో వెలుగుతూ, పట్టణానికి నూతన శోభను తెచ్చి పెట్టుతున్నాయి. రంగురంగుల విద్యుద్దీపాలతో ప్రకాశించు తున్న అఖిలభారత ప్రగదర్శనాలయము, ప్రజలతో కిట కిట లాడుతుంది. ఆ రోజు నరోజు మోహన్లను కూడ ఎగ్జిబిషన్ ఆకర్షించింది. అందరూ అన్ని విషయాలు చిత్ర విచింత్యంగా చూస్తున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చిన అమృతమై కొత్త వస్తువులు ప్రజలను బాగా ఆకర్షించుతున్నాయి. ముఖ్యంగా కాశ్మీరు చీరలు, చేతిపనులు, పంజాబు చదర్లు, ఇలాంటి వెన్నెవున్నాయి. వ్యవసాయ పదార్థం, సాలారు జంగు మ్యూజియం, కుటీర పరిశ్రమ, జంతు పదార్థసకాల, తంగులరాబ్బం, నిరంతరం పదార్థనం చుట్టు పచార్లు చేస్తున్న రైలు, పంచవర్ష ప్రణాళిక విషయాలు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆంధ్రుల సంస్కృతిని తెలిపే ఫోటోలు, సామాజిక అభివృద్ధి కార్యకలాపాలు, చైనీసు నర్కస్, తష్యన్‌స్టాల్, మొదలయినవి ప్రజలను విశేషంగా ఆకర్షించుతున్నాయి. నిజంగా చెప్పాలంటే ఎగ్జిబిషన్ ప్రజలను బలేగానే ఆకర్షించుతుంది.

మోహను, నరోజులు ప్రవర్తనముతాతిరిగి విశ్రాంతికోరికను ఎగ్గిబివస్థ కమెటివారు ఏర్పాటుచేసి క్షయ మైదానములో కూర్చున్నారు. అప్పుడును మారు ఎరిమిది గంటలయింది. అలసిపోయి వచ్చిన వారితోఆకు ఆ కమెటి వారు ఏర్పాటుచేసిన సంగీతం, సాటలు వినటానికి ఇంపుగా ఉన్నాయి. కాఫీ, టీ, కేకలు కూడ చాలా ఇంపుగా అక్కడికి వినవస్తున్నాయి. ఆ ఇంపున సంగీతం వినుకుంటూ అక్కడ కూర్చున్నవారు తన్మయులైపోయి హాయిగా అనందించుతున్నారు. ముఖ్యంగా 'చల్లని కాజా కు చలించుమామ' అనే పాట అక్కడికి వచ్చినవారిని బాగా ఆనందింపజేస్తుంది. అక్కడికి విచారాలతో వచ్చినవారు కూడ హాయిగా ఆపాట వినుకుంటూ, తమ వింత గాదలన్ని ఆ చల్లటి రాజకు చెప్పకొని తృప్తిపడుతున్నారు. ప్రేమికులు తమ అమూల్య ప్రేమ సందేశాలను ఆ చల్లటిరాజ ద్వారా పంపటానికి రహస్య సమాలోచనలు జరుపుకుంటున్నారు. నిజంగా ఇక ఆ పాట ఎంత అద్భుతమైనదో చెప్పి నవనరములేదు.

'మోహన్! కాఫీ తాగుతావా?' అని అక్కడ 'కాఫీ' అనుకుంటూతిరుగు తున్న కుర్రవానిని కేకవేసింది.

అయిదు నిమిషాలలో వారి చేతులలో వేడివేడి కాఫీ వచ్చి ఉంది. ఇద్దరు ఆ వేడివేడి కాఫీ తాగుతూ, ఒకరి ముఖాలు వెకరు చూసుకుంటు న్నారు. చూపుల్లో వాళ్లేదో మునిముని నవ్వులు నవ్వుకుంటున్నారు.

'నిన్ను ఒకవిషయం ఆడగాలనుకుంటున్నాను' అన్నాడు మోహన్ మెల్లగా.

నరోజు విచిత్రంగా ఆతని ముఖంకేసి చూసింది. అమె చూపులు ఆ అడుగాలనుకుంటున్నదేదో నిరభ్యంతరంగా అడుగవచ్చునని ఆతనికి సమాధాన మిచ్చాయి. అమె కన్నులుకూడ అట్టి జవాబుకే అన్నేపించు తున్నాయి.

'ఏమిటి.....?' అంది మెల్లగా.

'నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను. నరోజా!' అన్నాడు ఈ మాటలు విన గానే అమె కోమల హృదయం అపురూపంగా అనందంతో వికసించింది. అమె

కన్నులలో ఆకా జ్యోతి వెలిగింది. నిత్యమూ, ఆమె నవ్వు ప్రేమల్లో విహరించిన నమాహాసం ఆమెకు ఈనాడు దొరికింది.

“నిన్ను ఒదిచి నేను ఒక్క క్షణం కూడా జీవించలేను మోహన్!” అంది సరోజ ఆతని మొహంలోకి చూచి.

‘నేను కూడ నిన్ను చూడకుండా ఆగలేను. కాని....మన ఇద్దరికి....’ ఆ మాట పూర్తిగా ఆనకుండానే అగిపోయాడు.

‘ఎమిటి మోహన్! అ....కాని....? ఇంకా నీవు సందేహిస్తున్నావా? మన ఇద్దరి ప్రేమ చాలా పవిత్రమైనది. శాశ్వతంగా ఎడబాటు గానిది. నేను జీవితంలో నిన్ను తప్ప యింకెవరిని కూడ కాంక్షించలేదు. నీవలా అంటా వెంట్రుకు?’ అంది.

‘సరోజ! నేనెంతో దుఃఖదృష్టవంతుణ్ణి. నాకు అస్తులు, అంతస్తులులేవు అంతస్తుకు లోపించని దానివినివు. అలాంటి నీకు, నాకూ....ఎక్కడ?’ అన్నాడు

‘అలా అనకు మోహన్. ఈ సంపదలు ఎల్లకాలం వుంటాయా? శాశ్వతం కాని సంపదలకు మన ప్రేమలు బలిచేసుకుంటామా?’ అంది సరోజ.

‘ఈ లోకంలో మానవుడికి తృప్తి, అనంతృప్తి కలిగించేది డబ్బు. ఇది ఒక్కటే మానవుని అమూల్య సంపద. మానవుడు ఏటితోనె సుఖంగా జీవించ గలుగుతాడు. సర్వ సౌఖ్యాలు చేకూర్చునది ఆ డబ్బే ..! మానవుడు జీవితంలో మృతి చెందేవరకు డబ్బునే కాంక్షించుతాడు. దీనిలోనే లీనమైపోతాడు తన కర్తవ్యాలనే మరచి దారితెలియకున్నా చీకట్లోపడి, ఆ డబ్బుకొరతే వెతుక్కుంటూ వెళ్ళుతాడు. తన దారిని అడ్డగించిన వారిని తన్నుకుంటూ పోతాడు’ అన్నాడు.

‘నీవలా భయపడనవసరములేదు. నేను నీకు నీవు నాకు.....అలా మనమిద్దరం ఒక్కటైపోతే అదే మనకు అమూల్య సంపద’ అంది.

ఇంతవరకు మోహన్ హృదయం ఎవేవే ఆలోచనలతో ఆటలువడినా, సరోజ చివరి మాటలు ఆతనిని బాగా ఆకర్షించాయి. ఆతనికి తెలియకుం

డానే మనస్సులో ఆశా జ్యోతి వెలుగులతో వెలసింది. 'మోహన్ నరోజు ముఖంలోకి చూశాడు. ఆమె కన్నులు నమాధానం కోసరం ఆన్వేషిస్తున్నాయి. ఆమె నయనాలు విద్యుద్దీపవృత్తితో తాడలవలె తళతళ మెరుస్తున్నాయి. ఆమె నవ్వుతూ అతని మోహంలోకి చూసింది. అతని నర్వనాడులు సంపూర్ణ వికాసం చెంది నడలిపోయినవి. తీరని కొరికలు, భావాలు అతనిలో నమోదృతరంగాలుగా ఉత్పన్నమయ్యాయి.

'నరోజు!' అని మోహన్, ఆమె రెండుచేతులను తన చేతుల్లోకి తీసుకుని 'మన ప్రేమ పవిత్రమైనదని నాకిప్పటికి తెలిసింది, అన్నాడుజాలిగా.

నరోజు అతని ముఖంలోకి చూస్తూ, మరింతగా జీవిత మదుర స్వప్నాలను హృదయంలో చిత్రించుకుంటుంది.

'మోహన్....!' అంది.

'నరోజు....!' అంటూ అతను ఆమెను తన దగ్గరకి తీసుకున్నాడు. ఆదృష్టవశాత్తు ఆ క్షణంలో ప్రవర్ధనమంతటా దీపాలు ఆరిపోయినవి. అంత వరకు నమోజ్జ్వల కాంతితో ప్రకాశించుతున్న విద్యుద్దీపాలు అంతరించి వారికి నమయాను కూలంగా నదవకాశం కలిగించాయి. మోహన్ చేతుల స్పర్శతో ఆమె శరీరంలో నర్వాషయవాలు అంతులేని అకాంతితోగిలగిల తన్నుకుంటున్నాయి. ఇంతకాలం ఆమెలో వున్న బాధ అగ్ని పర్వతంనుంచి వెలువడే దట్టమైన లావాలా పై కుబికింది. మెల్లగా ఆమెను అతని చేతులు చుట్టుకున్నాయి. ఆమె తృప్తిపడ్డది. 'పర్వతేదు నరోజు' అంటూ ఆమెను తన కొగిలిలో బంధించి వేశాడు. ఆమె నల్లటి కన్నులు యేమి యెరుగనట్లు అమాయకంగా చూస్తున్నవి. అతడు ఆమె జడలో వున్న మల్లెపూవులను చేతులతో మలినపరుస్తూ ముఖాన్ని దగ్గరికి లాక్కొని పెదవులపైన గాఢంగాముద్దు పెట్టుకున్నాడు. ఆమె సిగ్గుతో ముఖం తిప్పి, ఇంకా అతనిగుండెకు హత్తుకపోయింది. ఇంతలో హఠాత్తుగా ఆరిపోయిన విద్యుద్దీపాలు పగదర్శనమంతా అనుకోకుండానే వెలుగుతున్నాయి. అనుకోకుండానే వారి ప్రేమ బంధం కూడ విడిపోయింది.

‘నరేజ! ఇక వెళ్ళదామా?’

‘నరే! నీ యిష్టం’ అంది నరేజ.

‘తిరిగి మీదర్భర మెప్పుడు?’ అన్నాడు.

‘రోజూ....ఈలాగే!’ అంది నరేజ నవ్వుకుంటూ. రాత్రి పదిగంట లయింది. మోహన్ ప్రదర్భరం నుంచి ఇంటికి చేరుకున్నాడు. ఇంతసేపు తల్లి అతని రాకకు అత్రతతో ఎదిరి చూసింది. మోహన్ తలుపుతీసుకొని ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టగానే అమె హృదయంలో ఇంతవరకున్న ఆరాటం తగ్గిపోయింది.

‘నాయనా, మోహన్! ఇంత రాత్రివరకు ఎక్కడ, ఏమిచేశావురా?’ అంది తల్లి.

‘ఎగ్జిచిషన్ కు పోయానమ్మా!’ అన్నాడు.

“ఇలా రోజూ ఎగ్జిచిషన్లుకు, సినిమాలకు తిరిగితే ఆ పరీక్షలో ఏం రాస్తావురా?” అంది.

అనుకోకుండా తల్లి ఈమాట అనేసరికి, అతనికి ఏం జవాబుచెప్పాలో తోచలేదు.

‘నాయనా మోహన్! నీవు మన ఇంటి పరిస్థితులు చూస్తున్నావుగా. నేను ఎన్నికష్టాలుపడి మన సంసార భారాన్ని ఎలా ఎదుర్కొంటున్నావో తెలుసా? ఇదంతా ఎవరికొరకు? కాని నీవు ఈ విషయాలలో అంతగా పట్టించుకోవటం లేదు. నేను కొన్నాళ్ళనుంచి చూస్తున్నాను. నీవు చదువు మీద కూడ అంతగా శ్రద్ధ వహించడములేదు. ఇలా సవెండుకు మారిపోతున్నావే నాార్థంకావటంలేదు. నీవు ఇలాగే తిరిగి నీ చదువును పాడుచేసుకున్నావంటే, మునుముందు సిబ్బతుకు ఏమవుతుందో ఆలోచించు. జీవితంలో మానవుడు తన శక్తికొలది విధి ఒక పని చేస్తూవుండాలి. మనశక్తి కొలది భగవంతుడు కూడ మనకు ప్రతిఫలమిస్తాడు. ‘పుట్టినవాడు గిట్టక మానడు’ అన్నట్లు ప్రతిజీవి మృతిచెందడం సహజమే! కాని....మృతి చెందేవరకు మానవుని విధి ఏమిటి? బాగా ఆలోచించుకో నాయన! తేలివారిని సంతోష పెట్టి, సంతోషపడుటయే మానవుని ముఖ్యవిధి’ అలా చేస్తే భగవంతుడు

కూడ నంతేచిస్తాడు. అయితే, నీవు నీతిగా బ్రతుకాలంటే జీవితంలో ఎన్నో కష్టాలు ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. ఈ ప్రపంచంలో న్యాయం ధర్మం యెవరికి అవసరములేదు.” పరస్పర జీవిత సంఘర్షణే యిక్కడి జీవిత పరమావధి” ఇక్కడ వీటినన్నిటినీ ధైర్యంగా శాంతిగా ఎదుర్కొనాలి. అప్పుడు భగవంతుడు తప్పకుండా నీకుతోడు ఒక దివ్యశక్తిని యిస్తాడు” అంది.

తల్లి ఈ మాటలు అతని హృదయంలో గట్టిగా నాటుకపోయినవి. అతనిలో ఇంతకాలం అణిగివున్న సానుభూతి వికసించింది. అతనికి ఏదో నమ్మజ్జ్వలమైన శాంతి తీరణం అనంతం అకాశంలో మెరుపులా మెరిసి అగుపించింది. అతని బుగ్గలపై నుంచి కన్నీటి బిందువులు కాల్యలు కట్టి పారుకుంది.

‘నన్ను క్షమించు అమ్మా! నేను కష్టపడుతాను. సాధిస్తానమ్మా. ఫలితం’ మోహన్ తల్లిదగ్గరికి వచ్చి ఆమె రెండు చేతులు పట్టుకొని బ్రతిమాలుకున్నాడు.

‘అలాగే నాయన! నీవాలా యెందుకు ఏడుస్తున్నావు. నిరంతరందైర్ఘ్యం వహించు. ‘ధైర్యే-సాహసే-విజ్ఞి.’ నీవాలా చేయటానికి భగవంతుడు నీకు శక్తినిచ్చుగాక! అని తల్లి మోహన్ ను దీవించింది.

మోహను కల్లి శాంతమ్మ. మోహన్ పుట్టగానే తండ్రి చనిపోయాడు. అతనితోడు యింతవ్వరూ లేరు. చాలా దగ్గర అత్యయములు కూడ ఆమెకులేరు.

‘మోహన్! చాలా రాతయింది. తిని పండుకుందువురా’ అంది శాంతమ్మ మోహన్ తో

తైలవారింది. రవి నిద్రనుంచి లేచాడు. లేచిన క్షణమే.

‘సంఘం శరణం’ గచ్చామి

బుద్ధం శరణం గచ్చామి

ధర్మం శరణం గచ్చామి’

రవి తన గదిలో వున్న బుద్ధభగవానుని పటముచూస్తూరెండుచేతులు బోడించి ప్రమాటలన్నాడు. తర్వాత శుభ్రంగా స్నానంచేసి, తెల్లని ఇస్త్రీ బట్టలు ధరించి తల్లికి నమస్కరించి బయలు దేరాడు.

ఈ క్రమం తొమ్మిది గంటలయింది.

రామేశ్వరమ్మ ఏదో శుభవార్తకొఱకు ఇంగ్లీష్ ఎవీరిచూస్తూ కూర్చుంది. హద్దమధ్య విడో తలుచుకొని తనలో తను సంబరపడిపోతుంది.

ఇంతలో రవి చేతిలో పేపరు పట్టుకొని వచ్చి.

‘నేను ఫస్టు క్లాసులో ప్యానెయినానమ్మా!’ అన్నాడు పట్టరాని సంభోషంతో. ‘మన నరోజు, కమల కూడ ప్యానయ్యారమ్మా!’ మళ్ళీ తిరిగి అన్నాడు.

ఈ మాటలకు రామేశ్వరమ్మ హృషయం అనందంతో పరవశమై అనంత ‘మెల్లో’ విహరించుతుంది. ఆమె రెండుకన్నుల నుంచి శుభనూపకంగా కన్నీటి బిందువులు రాలి క్రింద పడినవి.

‘కమలా! అమ్మకు నమస్కారం చేయ్!’ అన్నదే అక్కడికి వచ్చిన కమలతో రవి అన్నాడు.

‘శుభశ్రద్ధ శ్రీమం, కళ్యాణి పాప్తిరస్తు’ అని రామేశ్వరమ్మ వారిని దీవించింది. పాపం! అంతకంటే వారిని యింకేమని దీవిస్తుంది. ఇక ఆమెకు జావలసింది కూడా అది ఒక్కటిగా! దేవుడు దయతలుస్తే ఈ సంవత్సరమే చేయాలని ఆమె తలంపు. ఈ విషయమే మాట్లాడటానికి ఆమె అప్పుడే అనందంతో అన్నడగ్గిరికి పోయింది.

రాఘవయ్య ఈజీచైరులో కూర్చుని ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచించుకుంటున్నాడు. అతడి ప్రక్కనే నరోజు, భార్య వున్నారు. వారురామేశ్వరమ్మ అక్కడికి రావటం చూసి.

‘రా వడినారా!’ అంది రాఘవయ్య భార్య. రాఘవయ్య భార్యపేరు తత్సమ్మ. ఆమెకు నలుబది సంవత్సరాలుంటాయి. నలుబది సంవత్సరాలొచ్చినా ఆమె సౌందర్యం ఇంకా చెక్కు చెదరకుండా ఉంది.

‘సరోజ! మీ అత్తయ్యకు నమస్కారం చేయ! ’ అన్నాడు రాఘవయ్య
‘శుభస్య శీఘ్రం కళ్యాణ ప్రాప్తిరస్తు’ అని దీవించి ‘నేనాతా
విన్నాను, మిరంతా ప్యానయ్యారని’ అంది రాఘవేశ్వరమ్మ ఆశ్చర్యంగా

‘అమ్మా చెల్లాయి, ఈరోజు, సాయంత్రం మీ అమ్మాయి
కమలను చూడటానికి అబ్బాయి వస్తున్నాడు. మంచి నంబంబు. అబ్బాయి
కొద్దిగ నలుపే అయినా, చూడటానికి బాగానే వుంటాడు. అయినా, ఈరోజు
ల్లో మగవాండ్ల అంశంవాలు ఎవరు చూస్తారులే! ఎమ్. ఎ. ప్యానయ్యాడు
కూడా! అతడు ‘సరే!’ అంటే వాళ్ళు ఈ సంవత్సరమే చేయటానికి నిష్ఠంగా
ఉన్నారు. మరి నీవేమంటావు?’ అన్నాడు రాఘవయ్య

‘నాదేముంది. అంతా నీ నిష్ఠం. నేను మీ మాటను కాదంటానా
అన్నయ్యా!’ అంది రాఘవేశ్వరమ్మ

‘సరే! రవిని సాయంత్రం రైలుస్టేషన్ కు పొమ్మను’ అన్నాడు,

‘అలాగే....కాని....’ అంది

‘మరి....అ....కాని ఏమిటమ్మా!’ అన్నాడు.

‘ఏముందిలే! ఆ రవి పెండ్లిచూడ....’ అంది

‘అలాగా....! దానికేమంది? మొదలు కమలపెళ్లి కానీ....! తర్వాత
చూసుకుందాం’ అన్నాడు.

‘ఈవిషయంలో మీరు సరోజను అడగిచూడడం మంచిది. అన్నయ్యా!’
అంది.

‘పిచ్చిదాన! సరోజ కాదంటుందా? నాముద్దుల బిడ్డ నామాట విన్నద్యా
ఈ విషయంలో నీవు భయపడకు చెల్లాయి ? ’ అన్నాడు రాఘవయ్య నవ్వు?
కుంటూ.

‘ఎమో....? ఎవరి మనస్సులు ఎలావుంటాయో? తెలుసుకుంటే
మంచి అన్నయ్యా!’ అంది రాఘవేశ్వరమ్మ.

‘అలాగే....తెలుసుకుంటాను’ అని అమ్మాయి సరోజ!.... అని కేక
వేశాడు. సరోజ ఎప్పుడు అక్కడనుంచి పోయిందో ఎవరికి తెలియదు. అందరు
మాటల ముచ్చట్లోనే పడిపోయారు.

‘పాపం నిగ్గుపడ చారిపోయి పట్టుంది, అన్నాడు రామేశ్వరమ్మ’

‘అన్నయ్యా! ఇక నేను వెళ్ళాస్తాను’ అంది.

‘అలాగేనమ్మా! అబ్బాయిని మాత్రం సాయంత్రం స్టేషన్ కు పామ్మను అన్నాడు.

‘అలాగే అన్నయ్యా!’ అనుకుంటూ రామేశ్వరమ్మ వెళ్ళిపోయింది.

అది సాయంత్రం అయిదు గంటలు, రవి ఒక గంట ముందుగానే వచ్చి, నాంపల్లి స్టేషన్ లో ప్లాట్ ఫారమ్ మీద నిలబడ్డాడు. అక్కడ చాలా మంది రైలు రాకకు కనిపెట్టుక చూస్తున్నారు. ఆ ప్లాట్ ఫారమ్ అంతా హడావిడిగా వుంది. చుట్టుపట్ల కేకలు, అరుపులు, కర్జకరంగా విసవస్తున్నాయి. బండి నలైన బైమెకి రావటానికి ఇంకా అరగంట వ్యవధి వుంది. రవి చిన్నగా అక్కడనే యింట్లో రైల్వే హెరాల్డుకి వెళ్ళి, కొద్దిగా పలహాదము చేసి కాఫి తాగి అక్కడ ఇవ్వవలసిన డబ్బులు యిచ్చి, మరల చిన్నగా ప్లాట్ ఫారమ్ మీదికి వచ్చాడు. బిచ్చిపోయే ప్రయాణికులకు, అక్కడ కూర్చోబాసే బెంచీలు కూడ ఉన్నాయి. కాని, బెంచీల మీద జనం వందులేకుండా కూర్చున్నారు.

ఇంతలో ఇండి వస్తూన్న చని తెలుపుతూ గంట గణగణమని మోగింది. ఆ చప్పుడుకు అక్కడ ఇంతవరకు వేచి ఉన్నవారందరూ సంతుప్తికరంగా నిట్టూర్చారు. ఒకాయన రెండవ తరగతి పెట్టెలోనుంచి మెల్లగా రవి దగ్గరికి వచ్చాడు. సుమారు ఇంచుమించు ఇరవై అయి ఏళ్ళు వుంటాయి. నిల్కా చొక్కా, ఊల్ పాంట్, కళ్ళకు అద్దాలు పెట్టుకున్నాడు. చూడటానికి కొద్దిగా అందం కలవాడేనని చెప్పవచ్చు; రవి అతనికి అనందంతో అభివంధనలు అర్పించి స్వాగతమిచ్చాడు.

అరోజు రామేశ్వరమ్మ కమలకు తలంటిపోసి, వాలుగా జడ ఆల్లి మల్లె చందనుకట్టి, బాక్సెటు చిరకట్టించి ముచ్చటగా ముస్తాయిచేసింది. ఆ వచ్చిన అబ్బాయి కమల తొందరగా అకర్షించాలని ఆమె అభిప్రాయం.

‘అసలు మీ న్యగ్రామం ఏవూరంది?’ ఇద్దరు ఫలహారంచేసి కాఫి తాగి తాఫీగా కుర్చీలో కూర్చున్న తర్వాత రవి సంభాషణ మొదలుపెట్టాడు.

‘మా కృత్యామం మహాయామి సగర్వాని నేమి బుద్ధితోషం నుంచి వరంగల్లో ఉంటున్నాను. మా నాన్న అక్కడ ప్రితరుపని చేస్తున్నారు. నేనునూ అక్కడ కాలేజీలో లెక్చరర్గా ఉన్నాను.’ అన్నాడు.

‘అయితే, ఏపేరేమిటి?’ అన్నాడు తవి

‘నాపేరు గోపాలకృష్ణన్’ అని సమాధాన మిచ్చాడు.

ఇంతలో అక్కడకి అప్పరసలా అలంకరించిన కమల వచ్చి నిలబడి వది. అతడు కమలను బాగా పరిశీలించి చూస్తున్నాడు. అవిద్యుద్ధీపపు వెలుగులో ఆమె ముఖం కళకళలాడుతుంది. కాని, ఆ సౌందర్యమును మాత్రం అతడు చూడలేకపోతున్నాడు. అతడు ఆమె ముఖకళను చూసి ఏమనుకున్నాడో, ఏమోగాని, రవికికాని, రామేశ్వరమ్మకుకాని, అర్థం కాలేదు. రామేశ్వరమ్మ ఒంటరిగా గుమ్మానికి దాపుగా నిలబడి, మనస్సులో ‘వెయి దేవుళ్ళకు మొక్కుతూ, సమాధానం కొరకు నమనిపోతుంది.’

ఇంతవరకూ కమలను చూస్తున్న అతను భారంగా నిట్టామ్మ విడుచుకుంటూ లేచి నిల్చున్నాడు.

‘ఇక వెళ్లి వస్తానండి! బండి వెళ్ల దాటిపోతుంది. ఈవిషయంనాన్నను తెలుసుకొని ఉత్తరం వాస్తానుగా! అన్నాడు.

ఈ మాటలు వినుటముతోటే రవి హృదయం ఆగిపోయెటంతటి పనయింది. అతడు ఇక ఏమి మాట్లాడలేక పోయాడు.

‘సరే!’ అనిమాత్రము అనగలిగాడు. రామేశ్వరమ్మ యిదివిని కన్నీరు కార్చుకుంటూ ఇంట్లో ఒకమూల కూలబడి పోయింది.

రాత్రి తొమ్మిదయింగి. ఇదివరకు వెలుగుతున్న దీపాలు ఒక్కసారే ఆరిపోయావి. ఇంట్లో చీకట్లు దట్టంగా వ్యాపించి ఉన్నాయి. కమల ఈ అవకాశాన్ని భరించలేక ఆరాటపడుతుంది. ‘ఎందుకీ భగవంతుడు నాకిజన్మ నిచ్చాడు. నంఘులలో స్త్రీలకెందుకీ అవమానాలు, స్త్రీకి సౌందర్యం ప్రధానమట! పురుషునికి అవరసము లేదట! ఏమిటి విచిత్రం’ అని మనస్సులో అనుకుంటుంది.

అమె హృదయంలో కోపం తోకతొక్కిన త్రాచుపాములా బునలు కొడుతూ, తనను మరల ఇంకెవ్వరయినా చూసిపోవటానికి వచ్చినప్పుడు నటువేని తగిన సమాధానమిచ్చేటందుకు ఆరాట పడుతుంది.

రాత్రి రెండుగంటలు కావస్తోంది. రవికి నిద్ర నరిగా రావటంలేదు. చెల్లెలు దుస్థితి గురించే ఆలోచించుకుంటున్నాడు. ఏమిటబ్బా ఈ సమాజ నియమాలు. నిజంగా అమ్మ అనాడు చెప్పినట్లు ఆశీరాల ఈ సమాజంలో అవినీతి నిండి ఉంది. మానవుడు తన తప్పును గుర్తించకయ్యే యితరులను నిందిస్తాడు. కేవలం కురూపి అయినంత మాత్రాన మానవుడు భగవంతుడు సృష్టించిన వస్తువును కాలదంతాడా? ఇది ఎక్కడి న్యాయం? అర్థంకాదు. నిజంగా ఈలోకం కూడ అర్థంకాదు. 'భగవంతుడు తన సృష్టిలో ఏలోటు చేయడు కాబట్టి అందరినీ సౌందర్యవంతులుగానే సృజించుకొన్నాడని మరుస రాదు. కాని, మానవుడు ఆ సృష్టికర్త రహస్యాన్నే తెలుసుకోక తుదకు ఆ సృష్టికర్తనే నిందించుకొన్నాడు. శరీరం నలుపు అయినంత మాత్రాన వారి హృదయాలు, ఆశయాలు, ఆ వేగాలు, అన్ని కూడ నలుపేనా? నిజంగా ఈ లోకానికి గుణగణాలు, నత్య స్వభావము అవసరం లేదు. కాని..... అందం కావాలి. ఆనందం కావాలి. ఆ ఆనందం, ఆనందం, అందంకల హరివద్దనుంచే మానవునికి లభిస్తుంది కాబోలు! అయితే భగవంతుడు సృష్టించిన కోయిల గూడా నల్లగా ఉంటాయిగదా! అయినంత మాత్రాన దానిని మనము అసహ్యించుకుంటామా? అవి మనల వాటివేదగుర గానాలతో ఆనందింపజేయవా? ఈ విషయాలన్నీ రవి మనస్సులో దొర్లి పోతున్నవి.

అది వనంత ఋతువు. మావుక్కు వచ్చని చివుళ్ళతో చిగిర్చిఉన్నాయి. కోయిలలు అలా చిగిర్చే లేత ఆకులను తినుకుంటూ, తమ గానాలకు సూతన రాగాలు సృష్టించుకుంటున్నాయి. ఆ లేత వచ్చని ఆకులు యిచ్చిన తీయని రాగాలతో, కోయిలలు కూయి(కూయి) మని కూస్తూ, సాయంత్రం వేళ లందు వాహ్లాళికై వచ్చిన మానవుల హృదయాలలోని మనస్సునురంజింప

జేస్తూ వారిని తన్మయతపరుస్తున్నాయి. ఆ గానాలను వినుకుంటూ, ఆనందంతో పరవశులై ఆనంద ప్రభుల్లో విహరిస్తున్న వారిలో సరోజ మోహన్లు కూడ వున్నారు.

“సరోజ! ఇక మనకు ఎంతకాలం ఈ దాగుడుమూతలు? మన విషయం మీ నాన్నకు చెప్పేయకూడదూ?.....” అని మోహన్ ఆమె ముఖం గెసి చూశాడు.

‘నేను ఆలాగే అనుకుంటున్నాను’ అంది.

‘కాని....మీ నాన్న?’ అన్నాడు.

‘ఒప్పుకోదని నీకు అనుమానం కదూ?’

‘అవును’ అన్నాడు.

‘నాకదే అనుమానముంది. మావాళ్లందరూ నన్ను మా బావతో ముడి పెట్టాలని చూస్తున్నారు. ఇది నాకిష్టంలేదు. మా నాన్న నన్ను బలవంతం చేస్తాడు. నాకిష్టంలేదంటాను. ఆలా నమ్మతించనట్లయితే నేనొక మంచి ఉపాయం ఆలోచించాను’ అంది.

‘ఏమిటా ఉపాయం సరోజ?’ అన్నాడు.

‘మనిద్దరం కలిసి ఎలైనా పారిపోదాం’ అంది.

ఆ మాటలకు మోహన్ హృదయంలో అంతులేని ఆలోచనలు సముద్ర తరంగాలుగా మహావేగముతో అంతర్నాళాలలో ప్రవహించుతున్నవి. కానెదో తప్పు చేస్తున్నట్లు, ఇది మహాద్రోహం అన్నట్లు, తన మీదనే పంచ పాపాలు పెట్టుకొని ఉన్న తల్లికా....? ‘అతని మనస్సులో మెదులుతుంది. దీనితో అతని హృదయం ఏదో ఒక నిర్ణయమునకు వచ్చుటకు ఆరాటపడుతుంది. ‘నేను జీవితంలో అదర్శంగా వుంటానని, కష్ట-సుఖాలను తలుచుకుంటూ జీవయాత్ర సాగిస్తానని’ ఒకనాడు తల్లికి ఇచ్చిన వాగ్దానం జ్ఞాపకమొస్తుంది. ఈ విషయం తలుచుకునేటప్పటికి అతని హృదయంలో ఆ వేదనలు ఎక్కువైపోతున్నాయి.

‘ఏం నీ కిష్టములేదా?’ అంది సరోజ అతని ముఖం గెసి చూస్తూ.

‘మనం అలా వాచిసాతె నమాజం ఏముంటుంది? మి నాన్న సలుగు రిలో ఏమనబు పెట్టుకొని తెరుగుతాడు? ఇదిలోకం, ఈ నమాజంలో ప్రతి పక్షై నిర్మోహమాటంగా తిరుగటానికి వీలులేదు. కాని నమాజ నియామా లకు మనము కట్టబు వుండవలసి వస్తుంది. ఈ జీవితం ఒక ఆనమర్తపు బ్రతుకు. ఇక్కడ ఒకరి మనస్తత్వాలు, యింకొకరికి అవసరంలేదు. అలా ఆర్థం చేసుకోవటానికైనా ప్రయత్నించరు. నీవీలా ఆ వేశంలో మీ నాన్నపడుపు మర్దాదలు మంటగలవకు. బాగా ఆలోచించు. అన్నివిషయాలు బాగా అర్థంచేసుకోగలవు. నీస్వకృతితో మీ నాన్నను ఒప్పు. చి నీ కార్యపక్షతను సాధించు. ప్రయత్నించు పరితం లభిస్తుంది’ అనేవిషయాన్ని మరువరాదు! అన్నాడు.

‘అలాగే ప్రయత్నిస్తాను.’ అనిఅమె అతనిఒడిలో వాలిపోయింది. అతను కూడా అమెను చాక్కొన్నాడు. అమె నల్లటి వెంటుకలను నిమూరుతూ, వెక్కిళ్ళను గాడంగా అనుముకొని ముద్దు పెట్టుకొనసాగి నరికి, అమె సిగ్గుతో ముఖాన్ని వదిలించుకపోయింది.

ఇప్పుడేగాదు ‘పెళ్లయితేనే’ అని కన్నులు నమాధానం చెప్పాయి.

ఈ దృశ్యం రవి కంటబడింది. ఎప్పుడు వచ్చాడో తెలియదు. కాని, చాలా సేపటినుంచి మాత్రము వీరి నంభాషణ వింటున్నాడు. కొన్నాళ్ళనుంచి మాత్రము వీరిద్దరిని అనుమానిస్తున్నాడు. ఈనాడు అతని అనుమానం నిజమయింది. ఆ నిజాన్ని తన రెండు కన్నులతో చూశాడు. అతని పల్లవ యంలో బాద వెయి కుతాలతో ఘోషపెడుతుంది. అతనిలో తరని అశాంతి తుపానులా చెలరెగుతుంది. ‘సరేజకు తనంటే ఎందుకవహ్యమో? తెలిసెంది... మా అమ్మకు ఈ విషయం తెలిస్తే బ్రతుకు తుందా? ఇప్పు టిక్కే అవమానంతో కృంగి పోతున్న అమె హృదయం, ఈ విషయాన్ని తెలు సుకుంటే మరెంత బాధపడుతుందో?’ అని అనుకుంటున్నాడు. అతనికి ఎటు తోయటలేదు. తానేమిచేయాలి? ఈ విధంగా అతని మనస్సు పిప్పడి విధాల ఆలోచనలను ఆలోచిస్తుంది? చాలా సేపటివరకు అక్కడ ఆలోచించు

కుంటూ కూర్చున్నాడు. ఇంతవరకు ఆచించుకుంటూ కూర్చున్న రవి అప్పుడే పన్నెండు గంటలు కొట్టిన గడియారం చప్పుడుకు తృప్తిపడి లేచి యింటిదారి పట్టాడు. చల్లగా గాలి విస్తుంది. లోకమంతా నిశబ్దమే వదిలిపోయిగా నిద్రపోతుంది.

త్రిరోజు ఉగాదిపండుగ నూతన సంవత్సరానికి మొదటిదినము ప్రతిపల్లవ పచ్చపచ్చని తోరణాలతో కళకళలాడుతుంది. ప్రజలంతా పట్టరాని ఆనందంతో తేజివిలాడుతున్నారు. దేవాలయాలలో హరికథలు, పంచాంగ పఠనములు జరుగుతున్నాయి. కొందఱు తమ తమ జాతకాలు చూచుకొని ఆనందించుకుంటే, మరి కొందఱు విచారిస్తున్నారు. వారిలో ఒకడు రామేశ్వరమ్మ. ప్రతిరోజు కొడుకు, కూతుర్ల దుస్థితి తలుచుకుంటూ బాధ పడుతుంది. 'ఇంత వయస్సులో వాళ్ళకీ వైరాగ్యలేమిటి?' అని ప్రతినిత్యం మనస్సులో అనుకొని దిగులుపడుతుంది. ఇప్పుడు ఆమె మనస్సు మనస్సులో లేదు. ఇంతకాలం ఆమె ఆశించిన ఆశయాలు కుప్పలా కూలిపోయినవి. నరోజు రవిని చేసుకోవటానికి ఇష్టపడలేదు. కమలను చేసుకోవటానికి వచ్చినవారు వలచని పోతున్నారు. రవి ఇప్పుడు కాగుబోతయ్యాడు. అతడు ఇంటిపట్టున నరిగా వుండటములేదు. ఇవంతా తలుచుకుంటే రామేశ్వరమ్మ దుఃఖము ఇంత అంతా కాదు.

అప్పుడు సుమారు ఏడుగంటలు. ఇంటింట రంగురంగుల దీపాలు దేదీప్యమవుతూ వెలుగులు వెలుగుతుంటే రామేశ్వరమ్మ ఇంట్లో, చీకట్లు మరింత దట్టంగా కమ్ముకుంటున్నాయి. దీపాలు వెలిగిద్దామని యోవరికి ఉద్దేశ్యమేలేదు. ఆకారు చీకట్లో కమల ఒక మూలన కూర్చుని తన దుస్థితిని గురించి ఆలోచిస్తుంది. ఇంతలో రవి తప్పకాగి, తనను తానునంబాళించుకొనే స్థితిలో తలుపులు తెరచుకొని అడుగుపెట్టాడు. రామేశ్వరమ్మ అతని స్థితిచూచి నిర్ధాంతపోయింది. తన కొడుకు ఒక కాగుబోతుగా ప్రత్యక్షమయ్యే నరికి ఆమె గుండె అగిపోయినట్లనది. కొన్నాళ్ళనుంచి రవి ఈ విధంగా

తాగుతూ, తస్మయత్వముతో తందనాలు అడుగులు చెడుతిరుగుళ్ళు తిరుగుచున్నాడు. ఎక్కువగా ఇంట్లో వుండటంలేదు. అతని ముస్సుకు శాంతి లేదు. ఎప్పుడూ ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచించుకుంటు ఉంటాడు. ఎవరితోను మాట్లాడ నీ అందరు అతన్ని చూసి ఆశ్చర్యపాతున్నారు. 'రవి ఎందుకిలా మారిపోయాడు' అంటారు తలకొక విధంగా అనుకుంటున్నారు. కాని-అసలు కారణమేమిటో ఎవరు తెల సుకోవటం లేదు. ఆ కారణం ఒక్క కన్నీల్లకీ మూర్తిమే తెలుసు. కాని లోకానికి మాత్రం తెలుసదు. నలుగురు మూర్ఖుల చీదరించుకొని ఆడిపాస్తారు. 'పండవంటి ఆమె నంసారం ఎందుకలా పతనమై పోతుందో?' అది రామేశ్వరమ్మకే తెలుసు. రవి తూటాతూ,పెల్లగా తన,గది తలుపులు తీసుకొని పోబోతున్నాడు.

'రవి!' అనిపిలిచి 'సీవిలా ఎందుకు మారిపోయావు, నీవురోజు ఇలా తాగి తందనాలు అడుతుంటే అందరు ఎమంటారు? ఎవరిని దూషిస్తారు? నిన్ను.....కాదు, నన్ను. సీవీలా శ్రీప్రతాపాగి చెడుతిరుగుళ్ళు తిరిగితే లోకం ఏమంటుంది? నిగతేమవుతుంది? నీ చెల్లెలు భవిష్యత్తు కూడ అలా చించావా? అసలే అది నలుపుగా వుందని అందరు వేసుకోవటానికి నిరాకరించుతుంటే, నీవుతాగుబోతువని తెలుస్తే యింకెవ్వరొస్తారు....? రాయనా! నీ హృదయంలోని బాధ నాకుతెలుసు. నీవు ఎందుకు తాగుతున్నావో కూడ నాకు తెలుసు. దానివలన నీవు బాధలను మరచిపోగలవు. నీకు మంచిచెడు విచక్షణా జ్ఞానమే వుండదు. కాని, మన కుటుంబం చివరికి ఏ దుస్థితికి వస్తుందో తెలుసా? రవి....! నీ చెల్లెల్ని చూచైనా ఈ తాగుడు మానేయి?' రామేశ్వరమ్మ దీనస్వరంతో కొడుకును బతిమాలింది.

'లోకం పిచ్చిదీ! ఇక్కడ నీతి నిజాయితీ ఎవరికి అవసరంలేదు.... అయితే! నేను త్రాగితేఏం.....?'

'నాయనా! రవి....లోకం పిచ్చిదని నీవు కూడా పిచ్చివాడవౌతావా? నీ నిజాయితీ లోకానికి అవసరములేకున్నా ఆ భగవంతునికి తప్పక కావాలి! ఇక్కడ నీతి నిజాయితీ నిజంగానే యెవరికీ అవసరం లేదు. ఒకరి అవమా

నము, అవేదన, నిరాదరణ, అన్యాయము అశాంతి కూడ ఎవరికి అననరం లేదు. ఎవరి పరాభవాగ్ని జ్వాలలు వారె అణుచుకోవాలి, న్యాయానికి, ధర్మానికి తావులేదు. ఈ తుచ్చ సమాజంలో దీనికి ముచిచెడు కూడా తెలియదు. నీవాలా తాగి నుఖ మునుభవిస్తూ, లోకం చేతి నగు బాట కాపడకన్నా, యింకేమిలేదు. కాని, సాధించేదేమిలేదు. కష్ట సుఖాలకు జాగం పంచుకోవాలి గాని, మనశ్శాంతికోసం తాగుతావా? ఇంతమార్గానికి మన జీవితాలను నాశనం చేసుకుంటే ఎట్లా? మానవ హృదయానికి మద్దతులేకుండా వుండాలంటే నిర్మలమైన నడతి కలిగివుండాలి. అదే మానవలక్ష్మి. భయం, భ్రాంతి, చీటి, ఆకలి, పాపం, బాధ, క్రురత్వంతో మానవ జీవితం నిండిఉంది వీటినిన్నిటిని ఎక్కల్కుషలగా ఎదుర్కొనుట మానవుని విధి అంది.

రవి క్షణంసేపు అలోచించాడు. అతని హృదయంలో కరుడుగట్టిన అజ్ఞానం కరిగిపోతుంది. అంతర్భావాలు కట్టలు తెంచుకొని వదడలై పారి పోతుంది. అమె మాటలు అతనిని నిర్దాంత పరిచాయి. అజ్ఞానంలోనుంచి తేడకొని వెలుగులో పడ్డాడు, ఆ వెలుగులో అతని మనస్సు అనందంతో వికసించింది. అతని నేత్రాలు శుభ సూచకంగా అనంద బాష్పాలు కృమ్ముకున్నాయి.

‘నేను పాపిని, నన్ను క్షమించు అమ్మా! ఇక నేనెప్పుడు ఇలాంటిబుద్ధి తక్కువ పనులు చేయను.’

ఈ మాటలు వినగా తల్లి ముఖం అనందంతో వికసించింది. అమె నేత్రాలు ఉజ్వలంగా ప్రకాశించాయి. అమె ఏమి మాట్లాడటములేదు. అమె నేత్రాలు మాత్రమే అతని మనస్సులోకి దివ్యజ్ఞానాన్ని పంపుతున్నాయి.

రాత్రి రెండుగంటలు దాటింది. అంతరాత్రివెళ్ళ రవి తన గదిలో నిరుత్సాహంగా అటు ఇటు తిరుగుతున్నాడు. ఆ గదిలో బెదులైటు వెలుక మనకగా కాంతి ప్రసరిస్తోంది. అతనికి జీవితంలో జరిగిన సంఘటనలన్ని ఒక్కటొక్కటి జ్ఞాపకమొస్తున్నాయి. వాటిని బలవంతాన అణుచుకోవటానికి ప్రయత్నించుతున్నాడు. కాని లాభంలేదు. మధ్య మధ్య నిస్సృహగా నవ్వు

తున్నాడు. 'నరేజ! నన్ను ప్రేమించలేదు. కాని, నామనస్సు అమెను ప్రేమించుతుంది. ఇవంతా నా తప్పు. ఎవరి హృదయాలు ఎలావుంటావో, ఎవరిప్రేమలు ఎలావుంటావో నా కిప్పుడు అర్థమయింది నేను ఆమెప్రేమను పొందలేక పోయినప్పటికీ, ఆమె వలన నాకువో దివ్యజ్ఞానం లభించింది అంత దూరములో ఆ దివ్యబోధితి నిపించుతుంది. కాని, అది చూచి మాశ్రిమే ఆనందించమని అమెగారి ఆజ్ఞ! ఆయితే, ఇప్పుడు తన కర్తవ్యమేమిటి....? నాపెండ్లివిషయంలో నరేజ మామయ్యలకు మధ్య భీకర సంమర్షణ జరిగిందట! అయినా నరేజ మోహనను తప్ప వేరెవరిని పెండ్లిచేసుకొనని పట్టు పట్టిందట! యధార్థంగా ఇది నిజం! నరేజ అతనిని ప్రేమించింది. మనస్సు యిచ్చింది. అలాంటప్పుడు ఆమె యింకెవరిని చేసుకోవటానికి ఒప్పుకుంటుంది? ప్రేమించి పెండ్లి చేసుకుంటేనే జీవితాలు సుఖవంత మవుతాయి. పాపం! మామయ్యకు ఈ విషయం తెలియదు. తనకుటుంబ ప్రతిష్ఠకోసతం ఆమె జీవితం నాశనం చేస్తే ఎట్లా? మేనడికం కాలదర్శకూడగని ఆయన అభిప్రాయం కాబోలు. నేడు ఇలా ఎందరి జీవితాలు నాశనమౌతున్నాయో? మామయ్యను నేను ఒప్పిస్తాను నాకు కూడ నరేజను చేసుకోవటానికి ఇష్టం లేదంటాను. ఇలాంటి మామయ్యతప్పక ఒప్పుకుంటాడు. నిజంగా మామయ్య చాలా మంచివాడు. నాకోసం ఆయన ఇంతగా తాపత్రయపడుతున్నాడంటే ఇక వేరే చెప్పనవసరంలేదు. అంతా ఊహించుకోవలసిందే! ఇక కమల నంగతి దానికి కూడ ఒకసంబంధం చూడవలసివుంది. ఎన్నాళ్ళు కలా ఇంట్లో వుంటుంది. 'ఆడపిల్లలు ఇంటికి భాతం' అన్నట్లు నిజమే! రవి మనస్సులో ఈవిధంగా అనుకుంటూ గదినుంచి బయటకు వచ్చాడు. కమల కూడ వరండాలో కూర్చోని వుంది. రవి మెల్లగా ఆమె దగ్గరికి పోయి తల నిమిరుతూ.

ఎందుకలా విచారపడుతావు చెల్లాయి? మీ అన్నయ్య వుండగా నీకెందుకమ్మా భయం, అని తిరిగి వెంటనే నేను నీకింతవరకూ మహా ద్రోహం చేశానమ్మా! ఈ లోకంలో ఒకరి మనస్సులోని బాధలు, ఎవ్వరూ

కట్టించునాడు. అలా ఎప్పుడూ తెలుసుకోవటం నిజై నా ప్యయత్నించరు. ఎవరి తత్వము వెంటాడు వారివే! అన్నాడు రవి బాధగా నిష్టవాయువేంది.

అలా ఆనందను అన్నయ్యా! ఇంతలో నితప్పేమిలేదు. ఇటుంతా విధి రాత. నా జీవిత గమనం ఎలా సాగిపోవాలో, అలా సాగిపోతుంది' అంది కమల విడుపునంటూ.

గృహిణి - జీవితంలో రకరకాల కష్టాలు అనుభవించటంవల్ల, ఆతనికి తీరు గుళ్ళ మీద పడుకు పుట్టింది. యేసుయినా పనిమీద ఎప్పుడో ఒకసారి యొక్కడి కన్నా వెళ్ళితే తప్ప, ఇది దినమంతా ఇంటి పట్టున పుండడం మొదలు పెట్టాడు. రవి మరచిదారికి వచ్చినందుకు రామేశ్వరమ్మ ఆనందించింది కాని, ఆమెలోని అనలు విచారం దూరం కాలేదు. ఇది కావలసినది అమెకు వారి పెండ్లికర్మ ఈ విషయమే అమెను ప్రతినీత్యమూ మరింతగా బాధించుకుంది.

అది సాయంత్రం ఎనిమిది గంటలు కావస్తోంది. రవి బోజనానంతరం నరేజ్ ఇంటికి ఎందుకో బయలుదేరాడు. అకాశంలో పౌర్ణమినాటి చంద్రుడు స్వేచ్ఛగా ప్రకాశించుకున్నాడు. నరేజ్ గదిలో మోకాళ్ళమీద మోచేతు లానించి నడుముకింద చేతులు పెట్టుకొని, కిటికీ గుండా చంద్రుని వంక, శూన్యం లోకి చూస్తుంది. ఇంతలో అడుగుల నవ్వుడి విని పులికిపడి వెనుకకు తిరిగి చూసింది.

'నీవా బావా.....?' అంది నరేజ్ మెల్లగా బాధతో నిట్టూర్పుచేంది అమె పూర్తిగా చిక్కిపోయింది. అమె పరిస్థితులు కూడ పూర్తిగా మారిపో యినట్లున్నది. ఎవరైనా అమె ముఖం చూస్తేనే విసుకుంటారు. ఇదివరకున్న అహంకారం ఇప్పుడు అమెలో లేదు. దినమంతా ఏదో అలోచించు కుంటూ తన గదిలోనే వుంటుంది. తవి తను తలపెట్టిన అన్యాయంవల్లనే పూర్తిగా చెడిపోయాడని అందరు అనుకోవటము వున్నది. నిజంగానే బావ తనవలనే పూర్తిగా చెడిపోయాడు. తనను అనురాగంతో ఇంతవరకు చూస్తున్న తల్లి తండ్రులు కూడ ఇప్పుడు తన్ను చూసి అనహించుకుంటు న్నారు. నేను ఏదీ చెప్పినా వినిపించుకోవటములేదు, నాన్న పట్టిన పట్టు విడు

వటము లేదు. నేను నీ పెండ్లి చేయటమైనా మానుకుంటాను గాని మోపన తో మాత్రం కాదంటున్నాడు. అబ్బయ్యలు అవే అంటున్నారు. అయితే, ఏమి చేయటం? ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకొని ఉన్న మా అత్తయ్య, బావలకు ద్రోహం చేస్తున్నాను. అందరి క్షమయ్యుకోవాలని నేను బావను చేసుకోవటమే మంచిది అని నరేజ నిశ్చయించుకుంది. అమె రవి ముఖంలోకి చూసింది. అతని ముఖం చాలిపోయింది. కుర్రులు అమాయకంగా దేనికోరకో చూస్తున్నప్పటికీ, తైలంకాన్నిం లేక జుట్టంతా చెదరిపోయి వుంది. అమెకు అతని స్థితిమిసి జాలివెసింది.

“నన్ను క్షమించు బావా....!” అంది ఏడ్చుకుంటూ.

‘ఎందుకు....? నరేజ! నిన్ను క్షమించేది?’ అన్నాడు రవి.

నేను నీకు మహాద్రోహంచేశాను బావా...! నేను నిన్ను పెండ్లిచేసుకుంటాను అంది నరేజ.

‘ఏబ్బదాన! ఈ లోకంలో ఒకరికి యింకోకరు ద్రోహంచేయరు? అడుతానని విలాసం, నీ నంగతి నాకంతా తెలుసు. నీపట్నంలలో మహత్తర కత్తి ఇమిడి వుంది. కాని, అది ఏవరూ తెలుసుకోకుంటలేదు. నీవు మోహిస్తున్నావు. మోహిస్తూ నిన్ను ప్రియమిస్తున్నాడు. మీ ఇద్దరిపైను చాలా పవిత్రమైనది. అది మీ ఇద్దరిని సుఖవలసిన చెప్తుంది. జీవితంలో ఎలాంటి నిష్కల్మష కష్టాలనైనా ఎదుర్కొనగలదు. నీ వనస్సంతా వెరొకరిమీద వుంచుకొని నన్ను పెండ్లిచేసుకొని మాత్రం నీకేమిలాభం? నాకేమిలాభం? ఇందులో ఎవరికి లాభంలేదు. నీవు నా దుస్థితి గురించి అలోచించకు. మొదలు నీ లాభం చూసుకో. నీవు ఈ విషయం బాగా అలోచించు. అది నీకు తెలుస్తుంది. మామయ్యను నేను ఒప్పిస్తాను. నీవు భయపడకు’ అన్నాడు.

‘ఏమిటి బావ నీవు మాట్లాడేది?’ అంది నరేజ జాలిగా.

‘అవును....నరేజ! నీముందే మాట్లాడుతున్నాను. నీబావ, నీక్షమంకోరి నీ సొంతం కోసరం, అనర్హులను సొంతిగా, నామనస్సు పూర్తిగా మాటయిస్తున్నాను నరేజ! అన్నాడు రవి నవ్వుకుంటూ.

నరేజ ఈమాట ఎని రవి ముఖంలోకి చూసింది. అతనిలోని మంచి తనము అమెకినాడుతెలిసింది. అమె హృదయం ఒక వంక అనందంతోనిండి ఉంది. మరొకనంక బావ దుస్థితిని తలుచుకొని బాధపడుతుంది. అమె ఇక ఎమి మాట్లాడలేకపోయింది. 'నరే!' అన్నట్లు అమె కన్నులు బాధగా సమాధానం చెప్పాయి.

రవి చిన్నగా అక్కడినుంచి బయలుదేరాడు. రాఘవయ్య వరండాలో కూర్చోని కూతురు దుస్థితిని తలుచుకుంటున్నట్లున్నాడు. రవి రోపటంచూసి అశ్చర్యంగా.

'ఎంతసేపయిందోయ్ వచ్చి?' అని రాఘవయ్య ప్రశ్నించాడు.

'నరేజ గడికెళ్లి వస్తున్నాను.....' అన్నాడు రవి.

'అయితే, నరేజ ఏమన్నది?'

'ఏమంటుంది? తన పట్టుదలను విడువనంటుంది' అన్నాడు.

'అయితే, నీవేమంటావు?'

'నేనేమంటాను! నరేజ యిష్టప్రకారమే, మోహనక పెండ్లి చేసుకుంటాను. మీరు అన్యదా బాంధవ్యం. నేను చెప్పేది మీ దృష్టిలో తప్పుగా వుండొచ్చు-అలా అనుకోవటం మీ తప్పు' అన్నాడు.

'రవి! నీకు జ్ఞానంలేదు. నీవలా మాట్లాడటానికి నేరు ఎలా వచ్చిందోయ్! దానిని విన్నప్పటినుంచి నీకిస్తామని పేరుపెట్టుకొని, మనస్సుపూర్తిగా నా చెల్లాయ్కి మాటయిచ్చాను. అలాంటప్పుడు అమెను వేరొకరికిచ్చి పెండ్లి ఎలా చేయమంటావు? అదెలా సాధ్యపడుతుంది. రవి!' అన్నాడు రాఘవయ్య.

'అది తప్పు మామయ్య! నీ ఇష్టానుసారం. మీలాభం కోరకగాక నరేజ లాభం కూడ చూడండి. అమె సాభాగ్యార్థి మంటగలువకండి! అమె మనోభావాలు గుర్తించండి. మా అమ్మకు మాటయిచ్చారంటే, ఎవరికి అడిగి యిచ్చారు. నరేజనడిగారా? లేక నన్ను అడిగారా?' అన్నాడు.

రవి ఇలా మాట్లాడుతాడని రామవయ్య ఎన్నడు కూడ అనుకోలేదు. ఆయన లోదాగియున్న అజ్ఞానం దూరమయింది.

‘రవి....! నీవు చాలా మంచివాడవేయ్. నీలాంటి గుణగణాలు కల వ్యక్తులు ఈ లోకంలో చాలా అరుదుగా ఉంటారు..... నరే! వరోజయ్యష్ట ప్రకారమే!’

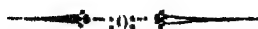
రవి అనుకున్న ఆశలు ఒక శుభదినమున పరించినవి. వరోజు, కమల పెండ్లిళ్ళు జర్గిపోయినవి. రవికి మరల జీవితంలో ఒడుదుడుకులు స్వారంభమయ్యాయి. అంతవరకూ పెద్ద దిక్కుంటావున్న తల్లికూడ మలే రియా జ్వరంతో పరలోకం చేరింది. రవికి ఇప్పుడు ఎవరూ దిక్కులేక స్వేద టంసుంచి మరల పూర్తిగా చెడిపోయాడు. జీవితంలో ఇంతవరకుతోడునీడగా వుంటున్నతల్లి పోవటంనుంచి మరింతగా పాదయ్యాడు. ఆతనిని మంచి దారిన తేవటానికి ఎవరూ లేరు. ఇక చెల్లెలు వున్నదంటే-ఆమె అత్తగారింటిలో కాపురం చేస్తుంది. ఆతనివెనుక ఏదో బాధవుంది. ఆ విషయమే రవి అప్పు డప్పుడు తలుచుకొని బాధపడ తుంటాడు. కాని, ఆ బాధను తీర్చేటందుకు ఎవరూలేరు. బహుశా: ఈ బాధను మరచిపోవటానికి కాబోలు త్యాగుడు అలవాటు చేసుకున్నాడు. ‘ప్రతిజీవికి ఈ లోకంలో పెండ్లి చేసుకొని నుఖజీవిత యాత్రను సాగించాలని వాంఛ వుంటుంది. ఇదే వాంఛ రవిలో కలిగింది. అయితే! యిప్పుడు అతడు త్రాగుబోతు. చలచిత్తుడు. ‘పిచ్చివాడు’ అని ఆతనిని లోకం అనుకుంటుంది. అలాంటప్పుడు ఎవరు ఆతనికి ధైర్యంచేసి నిల్ల నిస్తారు? తవి ఇదే అలోచనతో రోజు బాధపడుతుంటాడు. యాబాధ ఆతని మనస్సును స్థిమితములేకుండా చేసింది. ఆ బాధతోటే అతడు చపల చిత్తుడు, త్రాగుబోతు అయ్యాడు. కాని నీ యెవరు తెలుసుకుంటారు?

రవి రోజు త్యాగుతూ, తిరుగుతూ, ఉంటాడు. ఇలా త్యాగుడువలన ఆతని ఆరోగ్యం పూర్తిగా క్షీణించింది. దానికితోడు అతనికిబాధమరొకటి. దీని వలన అతడు పూర్తిగా చిక్కి శల్యమై అస్థిపంజరంలా తయ్యారయ్యాడు.

ఇలా అతని శరీరం సీజించుతున్నా ఆగ్రగుడు మూసలేదు. ఆల్లి చింగిల్లి పోయిన యాస్తి యాపత్తు న్యూహచేశాదు. ఇదివరకు కళకళలాడిన శరీరం ఈ నాడు శ్రమశ్రమంగా అంతమొందుతుంది. అతనికి భగవంతుడుయిచ్చిన 'అశలు, సుఖం, ఆనందం అనురాగాలు, వాంఛలు, ఆశయాలు అన్ని విఫలమైపోయాయి.' ఏమిటి ఈ బ్రతుకూ, ఎక్కడికి మన జీవితప్రయాణం? అక్కడికి పోయేటా? ఇంతకాలం? జీవితానికి కాలపరిమితిలే? అయితే, ఎందుకులేదు? ఏకజాన అంతమై గాలిలో కలిసి దొరకకుండా పోతుందో ఆలియదా? ఇక చేయమనినదిమిటి? నేను ఇంతకాలం ఏంసాధించాను? దీనికి అక్కడ ఏమి సమాధానం? అని రవి రోజు అనుకుంటూ తిరుగు తుంటాడు.

మోసపోయిన బ్రతుకులు

రోజుమాదిరి కాలేజివిడువగానే అయిదుగంటలకు ఇంటికి చేరుకున్నాను కూని రాగాలు తీసుకుంటు. రూము తాళము తీసి వున్నకములు ఒక మూలకు వడవేసి, డ్రెస్సు మార్చుకోకుండానే విశ్రాంతి కోసరము మంచము పై పవళించాను. నేను తిదేక దృష్టితో ఆకాశము వంక చూశాను. సూర్యుడు ఆస్పదే అస్తమించుటకు నమీపించుచుండెను. లేతవచ్చని నీరణములు కొబ్బరి చెట్టు ఆకుల నందునుంచి కిటికీగుండా లోపలికి వచ్చి గదిని ఇంకా కాంతివంతము చేస్తన్నవి. ధూళిదూనరితమంతయు అవెలుగులో స్వేచ్ఛగా విహరిస్తున్నాయి. అట్టి దివ్యమైన కాంతిలో మునుముందు జీవితములో బర్బోయే మధుర స్వప్నాలను ధీర్వంగా అలోచించుకుంటున్నాను. ఆ నమ యమున రూము వరండాలో పొన్ఱవెన్, అనే శబ్దము వినవచ్చింది. నేను ఆత్యంతగా తలుపు తెరిచితిని. ఒక బుక్కు పొన్ఱు పత్రిక నాకిచ్చి వెళ్లిపోయెను. ఈసారైనా పత్రికలో నాకథ ప్రచురణ కావచ్చని ఆత్యంతగా దాని పైకవరు చించాను. విచిత్రం. దానిలోనుంచి ఒక కవరు నా కళ్ళముందు పడింది. దానిని తీసి చూడగా

జి. పార్వతి

హవుడో నెంబరు 2-1-296

సుల్తాన్ బజార్ హైదరాబాద్ (ప్రాస్తు)

ఇదంతా పొన్ఱు వాండ్ర పారపాటనుకున్నాను. చూచుచుండగనే సమీపములో నాలోచితృతాహులు బయలుదేరెను. మనస్సులోని ఊహితదం గాలు అలలమాదిరిగా కొట్టుకుంటున్నాయి. అయితే, ఈమెకు ఉత్తరము ఎపరిదగ్గతి నుంచి వచ్చింది? అడవాళ్ళు ఉత్తరాలు రాసేటంతటి దగ్గతి నలబంధీకులు ఎవరువుంటారు? ప్రేయసీ ప్రయాల ప్రణయ నలబంధ రహ

స్వామీ? అన్నా చెల్లెంట్ల అనురాగ రహస్యాలు? బంధువుల బంధుత్వ రహస్యాలు? ఇన్నిటిలో ఏమైవుంటుందో? ఎట్లా తెలుసుకోవటం? స్త్రీల ఉత్తరాలు పురుషుల చేతులలో పడితే చూడాలని ఉబలాటగా వుంటుంది. స్త్రీ అంటేనే పురుషునికి అనురాగం, ప్రేమ. వ్యూహం, మతకొందరికి అనవ్యూహం కూడ వుంటుంది. స్త్రీ అంటేనే పురుషుని దృష్టిలో భగవంతుడిట్లా ఎందుకు కల్పించాడో అర్థమౌకాదు. ఈ ఉత్తరము పురుషునిదైయుంటే, చదువ కుండానే చించి పారవేస్తారు. నేనుకూడా ఏవిధంగానైనా ఉత్తరము చించాలని నిశ్చయించుకున్నాను. ఉత్తరములో ఏం రహస్యముందో నిజము తెలుసుకోవాలి. యదార్థంగా చూడండి నిజము గ్రహించలేము. నిజము తెలుసుకోవాలంటే ఉత్తరము చించాలి? కపరుచించాను.

‘ప్రియమైన శార్వతి’

నీ ఉత్తరము అందినది. అన్ని సంగతులు తెలుసుకున్నాను. నేను అంతవరకు రాజాలాపాతున్నాను. కాశణం....? మన రహస్యాలు రహస్యాలుగానే ఉంచాలి. నీవు విశ్రాంతిపొంద, నేటినమాజములో మనవివాహమును ఎవరు సమ్మతించరు. తల్లిదండ్రులు సమ్మతించినా సమాజములో కులభ్రష్టులమైపోతాం. నల్లరిలో తలెత్తుక తిరుగుట యేదుర్లభం. సంఘానికి భయపడి నిన్ను కాదంటానని భయపడనవసరములేదు. అందువలన మన పెళ్లి రహస్యముగా జరిగిపోవాలి. అక్కడకాదు. అక్కడకాదు. ఎవరికి తెలియనితావున మనలను ఎవరు గుర్తించని ప్రదేశమున. ఇద్దరము కలిసి పారిపోదాం ఈ సంగతి అతిరహస్యంగా వుంచాలి. ఈ రాత్రి బండికేరావాలి. నాదగ్గర డబ్బులేదు. నీ మొత్తము నగలతో మరియు చేతికొడిన డబ్బుతో రావాలి. నీకోసరము కాచుకొని వుంటాను. ఈరోజు రానట్లైతే మనమిద్దరము ఇక ఈ జన్మలో కలుసుకోలేము.

ఇక సెలవు

ఇట్లు,

నీ ప్రియుడు ‘దమోదర’

ఎవరబ్బా యితడు....? ఈ ఉత్తరము చూడబోతే చాలా విచిత్రంగా వుంది. ఇకతెచ్చి సామాన్యుడుగా నగుపడుటములేదు. నం ఘోర్దాడకుడుగా అగుపడుతున్నాడు. ఇదంతా వట్టి మోనమేమో....? ఎట్లానమ్మటం? డబ్బు కాశపడి ఈవిధంగా చేస్తున్నాడేమో? మోనమెందుకు కాశూడదు? అందరు మోనముచేస్తారు. చేయవలెదు? ఈ ఉత్తరము ఇప్పనట్లయితే, అమెకు నేను మోనము చేసినవాడనవుతాను. అతడు మోనముచేసినా నేను కూడ కొంతవరకు బాధ్యుడనైపోతాను. ఇప్పుడు ఏమిచేయటం?

అందులో ఇది స్త్రీ పునర్వివాహము. నంఘం కాదంటుంది. నేనుకావాలంటాను. ప్రతి బాల్య వివాహం జగ్గటం, దురదృష్టవశాత్తు భర్త చనిపోవటం జీవితాంతము వరకు విచగగానే వుండిపోవటము జరుగుతుంది. నేటి నమాజములో.

ప్రతి పునర్వివాహము నమాజము శాస్త్ర నమ్మతము క్రాదంటుంది. కాని పురుషునికి రెండో పెండ్లయినా ఎందరు బార్యలైనా శాస్త్ర నమ్మతము, వ్రాతపూర్వ నమ్మతమని అంగీకరిస్తుంది. చచ్చే మునలివాడికైనా మరొక పెండ్లిచేయటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. కాని ప్రతి ఒక్కరూ, నమాజమునకు ఉత్తమాత్మకై వుండుకు? ఆ జన్మాంతమువఱకు ప్రతి కఠినశక్తి ఎందుకు? ఏది న్యాయం. సలహాల్లో? ఎక్కడుంది ధర్మం? ఇక నమాజము ఉద్ధరించవలసినదే? ప్రతియొక్క అత్యాచారము అవిచ్ఛిన్నంగా కొనసాగించుటయేనా నీటి....? ఈ నస్తాజి ములో దుర్దశకారణంగానే కొండలు ప్రలు వ్యతిచారములకు, చంద్రులకు ములకు లోను కావలసి వచ్చింది. 'పురుషుల దుర్బాధ' చర్చలే ప్రతి ప్రతిష్ట వద్దలకు పునాదు' లని కొండలు మహానభావులైనా అత్యాచారాలవలన నమాజిక నిబంధనలు సడలిపోతవి. ముస్లిములకిష్టమే. స్వాధీన యం ప్రతికారం కొరుతుంది. పతితగా మారిపోతుంది. అని ముస్లిములకిష్టం అంటారు. ప్రతెందుకి కట్టుబాట్లు? పురుషునికెందుకి స్వేచ్ఛ? ఏమిటి సోస్తా మర్కాదలు? ఎన్నాళ్ళు ఈ విధంగా ప్రతి అత్యాచారమునకు స్వాధీనమన తప్పముతో. నమాజము బంధించుతుంది?

పురుషుని అవినీతి పనులకు సమాజము నమ్మించుతుంది కాని స్త్రీలకు ఒప్పుకోదు. కులభ్రష్టులుగా జేసి, కులబలగా ప్రకటించుతుంది. అలా చేసింది ఎవరు? చేసేవి ఎవరు? నంపూనకి నిమిత్తములేదు.

నంపూములో శానకర్తలకు విధవా వివాహముతో నిమిత్తములేదు.... అ నంపూ సంస్కర్తలే విధవలను పతితలను చేయటానికి చూస్తారు.

ఎంతమంది విధవలు అణగారని కోర్కెలతో, కన్నీరుతో దాహం తీర్చు కంటూ కటిక చీకట్లో ఆరాటపడుతూ జీవచ్ఛవాలుగా బ్రతుకుతున్నారో? అని ఈవిధంగా నా మనస్సులో ఆలోచనలు పరుగులు తీసినవి.

నేను ఆమెకు ఈ ఉత్తరము ఇవ్వనట్లయితే జీవితము పాడుచేసిన వాడినవుతాను. ఉత్తరము ఎట్లయినా ఆమె కివ్వవలయునని తలంచితినీ తోడనే ఉత్తరము యివ్వటానికి గదినుంచి బయలుదేరాను.

అప్పుడు సుమారు అరన్నర కావస్తోంది. పొద్దున నదిగా భోజనము చేయలేదు. అకలి బాగావేస్తుంది. మొదలు అకలి తీర్చుకుందామనుకున్నాను. నాగడికి 'స్వాతాత్మమహల్' నమీషములోనే వుంది. పలహారము చేసి కాఫీ తాగి హోటల్ ఆవరణలోనికి వచ్చాను. ఆకాశంలో మేఘాలు దట్టముగా కమ్ముకొనుచుండెను. క్రమ్మకముగా ఆ ప్రదేశమంతా గాఢాంధకారమై సోపుచుండెను. ఉరుములతో మెరుపులతో భయంకరముగా వర్షము వచ్చుచుండెను. ఆ వర్షావేగముతో విధంతయు జలమయమైపోయెను. వర్షం వల్ల జననంచారం తగ్గిపోయింది. వర్షం నీరు కాల్యకట్టి కలవరంచేస్తు పారు తుంది. క్రమ్మకముగా వాని తగ్గిపోయింది. మరల అంతా యథాప్రకారం నేను చిన్నగా హోటల్ నుంచి బయలుదేరితిని. విధంతా విద్యుద్దీపాలతో ప్రకాశించుతుంది. చిన్నచిన్నగా తువ్వర చినుకులు పడుతున్నాయి. ఎన్ని కష్టాలైనా భరించి ఉత్తరమియ్యాలని నిశ్చయించుకొని మరి జోరుగానడుచు తున్నాను. కోటిదాటి సుల్తానుబజారు ప్రదేశించాను. రంగురంగుల విద్యుద్దీపాలతో సుల్తానుబజారు దేవల్ కములాగ ప్రకాశించుతుంది. చవరస్త్రాలోనికి వచ్చేవఱకు అక్కడి పెద్దగడియారం టంగ్ టంగ్ మని విడుగుటలు కొడు

తుంది. బసం అటుఇటు పచ్చాల్లు చేస్తున్నది. వివిధముగానో తిప్పలుపడి ఆ ఇంటికి చేరుకున్నాను. చిల్ పాద బాగ్గీ...కు దగ్గర నందులోనే ఆ ఇల్లుంది. రోజు కాలేయికి ఇక్కడుంటే పొతుంటాను. నేను ఇటుఅటు చూచాను. మట్టుప్రక్కల యెవరులేరు. ఇంటిముందు మాత్రము విద్యుద్ధీపము వెలుగు తూరింది. ద్వారం బంధించివుంది. అమెకెల్లా ఈ ఉత్తరము అందియ్యటము నాకు ఎటు తోచలేదు. చాలాసేపు అటులిటు పచ్చాల్లుచేశాను. కమయము నమీపించుతున్నది. కాని ఎవరు బయటికి రాలేదు. ఇక అలన్యము చేస్తే లాభము లేదనుకున్నాను. చైర్యముచేసి ద్వారము దగ్గర మిటర్ నొక్కాను. ఇంతలో నిశ్శబ్దాన్ని చిల్చుకుంటూ ద్వారము తలుపులు తెరచుకున్నాయి. ఇరవై పింట్ల పయస్సుగల సౌందర్యవతి వచ్చి ద్వారము దగ్గర నిలబడినది.

నెరట కుంకుమ బొట్టు లేకున్నా అమృతము కురిపించే అమె కన్నులు, సల్లగ తీర్చి దిద్దిన అమె కనుబొమ్మలు, కళకళలాడే అమె నవ్వు ముఖము, తెలనంస్కారములేక పాలబుగ్గలమిద సుఖ్య తిరుగుతున్న తల వెండ్రుకలు. పొంగి పొరలినచే సౌందర్యము పల్చు జాకెట్టును పగల దీనుకొని వస్తున్నట్లున్నవి అమెపక్షజాలు. అమెనుచూచుటతోనే నానర్వాంగములు పరిపూర్ణములై వికసించెను. అమె సౌందర్యముచూసి నాకండ్లను నేనే సమ్మలేకపోయాను. నేను ఉత్తరము ఇవ్వగానే లేడిపిల్లవలే పరిగెత్తినది. నన్ను ఎవరినికూడ పలుకరించలేదు. రోజుల్లా ఆ ఉత్తరముకొడుకే నిరీక్షించు చున్నట్లుగానేవుంది అమెముఖం. అందుకే వుండవచ్చు. యివ్వగానే ఆమె తానందముతో పరిగెత్తింది.

రోజుల్లా నేను ఎన్నోసార్లు యిక్కడినుంచి పోతాను కాని నాకుఎన్నడు కానరాలేదే! తిర్గి నిశ్చింత హృదయముతో ఇంటికి చేరుకున్నాను.

తెల్లవారింది. తొమ్మిదయింది. ఇంకా గంటలైమే వుంది. రాత్రినంగతి తెలుసుకుందామని గది నుంచి బయలుదేరాను. దారిపొడుగునా అమె భవిష్యత్తును గురించే నాలో భావతరంగాలు దొంతర దొంతర్లుగా బయలుదేరినవి.

అక్కడ కొంతమంది యెవరిచుట్టో గుమిగూడారు. అనమూహమును చూడగానే నా మనస్సు తేలిక పడింది. కొంతమంది కన్నకడుపును ఓదార్చుతున్నారు. యధార్థము చెప్పుదామనిపించింది. కాని ఏమంటారో అనుకున్నాను.

“ఏంకాలమొచ్చిందమ్మా పాడుకాలం” అని కొంతమంది.

‘ఈ నడుమంతరపు పిల్లలే ఇంత!’ అని మరికొంత మంది. కొండలు తాము మహా గొప్ప వాడమనుకొని గర్వపడుతున్నారు. కొండటి పెదవులపైన చిరునవ్వు చిందులు తొక్కుతుంది. మరికొంతమంది సానుచూతిప్రకటించుతున్నారు. ఈవిధంగా అక్కడ కూడిన అమ్మలక్కలు తలకొక విధంగా అనుకునుచున్నారు. నేను మాత్రము అక్కడ జరిగింపంతా అపరిచిత పృథ్విలాగానే చూచాను. ఇక లాభము లేదనుకొని నా లేజికి బయలుదేరాను.

కాలేజి మానివేసి ఉద్యోగములో ప్రవేశించాను. బి.ఏ.ప్రొణయినాను. అదృష్టమున హెడ్ గుమస్తాపని దొరికింది.

ఈ మధ్యనే వరంగల్ నుంచి భువనగిరి ట్రాన్స్ ఫర్ అయింది. నుమారు ఇక్కడికి వచ్చి అర్థసంవత్సరము శాపస్తోంది. జీవితం విఅటలకము లేకుండా సాగిపోతోంది

అరోజు అదినారం చాలా ప్రాద్దుషాయి లేచాను. గది తలుపు పెట్టివుంది. కిటికీమాత్రము తెరచివుంది. కిటికీ గుండా సూర్యుని స్వర్ణకిరణాలు వచ్చి గోడలను కాంతివంతము చేస్తోన్నవి. అప్పుడు తొమ్మిదయింది. ఇంతలో ఎవరోవచ్చి తలుపుతట్టారు. లేచి తలుపు తీశాను.

‘గుడ్ మార్నింగ్ మిస్టర్ రమేష్!’ అన్నాను కండ్లు తుడుచుకుంటూ. ప్రప్రథమంగా యిక్కడికి వచ్చినప్పుడు అద్దెకు ఇల్లు చూపించి నాకెంతో సహాయము చేశాడు. అప్పటినుంచి మా ఇద్దరికి బాగా స్నేహమేర్పడింది. సెలవు దినములలో నాగడికి వచ్చిపోతూ వుంటాడు. నల్లని ముంగురుల జుట్టు, విశాలమైన నేత్రాలు, నుమారు ముప్పది సంవత్సరాలుంటాయి.

రమేష్ పరిచయముతోటి పార్వతి జుప్పికి వచ్చింది.

‘మిస్టర్! రామరావు ఈ రోజు మా యింటికి భోజనానికి రావాలి’ అన్నాడు.

నేను ఎంగుళానికూడ అడుగలేదు. పార్వతిని చూడాలనివుంది. అందు నుంచి ఏ అట్రాక్షన్లు లేకుండా ఒప్పుకున్నాను. పార్వతిని లేవదీసుకొనివచ్చిన రమేష్ యితడేనని నానెందుకో అనుమానము కలిగింది. ఎన్నోసార్లు అడుగు దామనుకున్నాను. కాని సమయము చిక్కలేదు. ఎన్నో దినములనుంచికలలు కంటున్నాను. పార్వతిని నేటికీ చూసేభాగ్యమైనా కలుగుతున్నందుకు, నామనస్సు ఎంతో ఆనందంగా ఉంది.

మిట్టమధ్యాహ్నము, ఎండ తిష్టంగా వుంది. మేఘాలు పరుగులు తీస్తున్నవి. జీవితానికి గాలి మెడలు నిర్మించుకొంటు రమేష్ ఇంటికిచేరుకున్నాను డ్రాయింగు రూములో నాకోసరమండలు నిరీక్షించుతున్నారు. చాలామంది స్నేహితులు కూడ వున్నారు. అక్కడ నేను కలలుగన్న పార్వతి మాత్రము లేదు.

‘ఏం రామారావు! యంత అలస్యమయ్యందేమి?’ అన్నాడు రమేష్. ‘అవునోయి! ఇంటినుంచే అలస్యంగా బయలుదేరాను, అన్నాను. రమేష్ వరుసగా అక్కడందరి స్నేహితులతోటి పరిచయము చేశాడు. ‘మిష్టర్ రామారావు! ఈమె నానతిమణి. పేరు కమల. కొన్ని నెలల క్రితమే వివాహము జరిగింది’ అప్పుడే ఆ గదిలో అడుగుపెట్టిన కమలతోటి నన్ను పరిచయము చేశాడు. అమెను చూడగానే నా తల గిట్టున తిరిగి పోయింది. ఒళ్ళంతా చెముటలు వుట్టుకొచ్చాయి. గుండె అగిపోయేటంతటి పనయింది. ఏం మాట్లాడలేక నిశ్చేష్టుడనయ్యాను. ఈమె పార్వతి....కాదు? అని మనస్సులో అనుకొని అతిదీనంగా నవ్వుకుంటు నమనస్కరించాను.

భోజనాలయిపోయినవి. ఇంటికి చేరుకునేవఱకు సాయంత్రం నాల్గు గంటలయింది. ఈ విషయంలో నేనెందుకో రమేష్ ను నమ్మలేకపోయాను. యధార్థము ఎట్లయినా తెలుసుకోవాలి. పార్వతి ఏమైంది? ఎక్కడుంది? ఎవరితోటి తెలుసుకోవాలి? ఎట్లా తెలుసుకోవాలి?

అది సాయంత్రం సుమారు ఏడు గంటలు కావస్తోంది. నేనొక పచ్చిక గడ్డిదిబ్బపై కూర్చున్నాను. అకాశంలో చంద్రుడు స్వేచ్ఛగా ప్రకాశించు

కున్నాడు. బ్రాహ్మణానికి హాయినిచ్చే చల్లని పిల్లగాడ్డులు బాగా వీడ్చున్నాయి. మనస్సుకు మోహించేమధురమైన మల్లెలనువాసనలుచూస్తున్నాయి. ఇంతలో ఎవరో వస్తున్నట్లు అలికిడి అయింది. చప్పున వెనుకకు తిరిగిచూసాను.

‘హల్లో శేఖర్!’ అన్నాను. శేఖరు మా అఫీసులో క్లర్కుగా పనిచేస్తున్నాడు. చాలా తెలివయిన యువకుడు. అతడు నాముందుకొచ్చి కూర్చున్నాడు. అతని ముఖం ప్రకాంతముగా వుంది.

‘చూడు. శేఖర్ రమేష్ ను నీ వెలుగుదువా?’ అన్నాను.

‘ఏ రమేష్....?’ అన్నాడు.

‘అరేబా కాఫి హోటల్ లో మనతో కూర్చొని కాచిత్రాగలే!’ అన్నాను.

‘అతడా....?’ అని ఎందుకో ముఖమంతా చిల్లించుకున్నాడు.

‘ఎందుకురా అలా అంటావు?’ అన్నాను.

‘ఒక విధవ జీవితాన్ని నాశనము చేసిన వంచకుడు. ఆభిమానుభిమా తెలియని ఒక విధవ జీవితాన్ని మంటకలపిన మహానుభావుడు. చుక్కానిలేని ఆమె జీవిత నౌకను అగాధసాగత తరంగాలలో వదిలేశాడు. ఎన్నో ఆశలు చూపి లేవదీసుకొచ్చి ఆమెదగ్గఱున్న శబ్దును స్వహాచేం వెళ్లగొట్టాడు. పదివేల కట్నానికి అశపది తిరిగి పెండ్లి చేసుకున్నాడు. చేసిన పాపానికి అనుభవించకపోడు’ అని ఎంతకోపంగా అన్నాడు.

‘అయితే, ఆమెను నీ వెలుగుదువా?’ అన్నాను.

‘ఎందుకెఱుగనురా!’ అని కన్నీరు కార్చుకున్నాడు

‘ఎందుకురా ఆ కన్నీరు కార్చేది?’ అన్నాను.

‘అది ఒక చిత్రగాథ! విను....’ అన్నాడు.

ఒకనాటి సాయంత్రం కాలకేసానికి యిక్కడే వచ్చిక దిబ్బపైన కూర్చున్నాను. అది వేసవికాలము సూర్యుడు అప్పుడే అస్తమించుతున్నాడు. మనక చీకట్లు నలుదిక్కుల కమ్ముకున్నవి. ఇంతలో ఏదోచప్పుడయింది. అటునిటు కలియచూశాను. దూరమునుంచి ఎవరో చెఱివు గట్టుపైకి పోతున్నారు. ఆ చీకట్లో ఎవరైంది నరిగా గుర్తించలేదు. ఇంతరాత్రి చెఱివు గట్టుపైన ఎవరికేమిసని? నాకు అనుమానము కలిగింది. అటునిట్లు కలియ చూసు

కుంటు నాటి పోతున్నారు. విచిత్రంగా నైనా రక్షించాలనుకున్నాను. నేను కూడ చిన్నగా వెంటడించాను. ఇప్పుడెవరో నృప్తంగా కనిపిస్తుంది. ఒక స్త్రీ చిన్నగా చెఱువు గట్టుకు చేరుకుంది. నాకేమి బోధపడటములేదు. నేను అక్కడికి చేరుకోవడానికి ఆమె చెఱువులో దుమికిపోయింది. ఇక ఆనో చించి లాకములేడనకొని నేను చటాలున ఆ చెఱువున దుమికితిని. తదుకొనుచు పోయి నలుదిక్కుల మునిగి యామెను రక్షించి ఒడ్డునకు చేర్చాను. ఇంకాను ఆమెకు స్వల్ప తప్పిపోలేదు కాని ఆమెచాలా సేదకొని వృద్ధురాలు కలేదు. పూర్తిగా స్వస్థత చేసుకొన తర్వాత 'పచ్చిదాన! నీవు చచ్చి విడిపోయిపోయి? అనవనరమైన విషయాలకు అలజడిచెంది జీవితమును మంబులువుతావా? నువ్వదేమిటా రెండు నర్వేయరునివృద్ధి. ఈలోకములో అందరికీ అనుందూ ఎక్కడ రానిపెచ్చివుంది అనుభవించబోయి! అస్థానికి భయపడి పారిపోతావా...? అందరికీ విల్లకాలము ఒకేరీతిగా ఉండదు మంచి రోజులు రాకనవు అంత అపద ఏమైవుంటుంది అర్థహాస్య చేసుకోవాటో...?' అని అన్నాను.

ఆమె ఏమి నమాదానమియ్యలేకపోయింది. ఆమె ముఖములోని విషాద చిహ్నము కొద్దిగా తొలగిపోయినది. కండ్లనుంచి మాత్రము నీటి చుక్కలు టపటపమని కడుతున్నది.

అంతా ఆమెను వెంట బెట్టుకొని అందరి బయలుదేరాను. ఆమె జీవితములో ఇద్దరి నంగతులకా చెప్పింది. నేను వుండే ఇంటిలో రెండు గదులు మాత్రమే వున్నాయి. ఒక గదిని ఆమెకు చూపించి. నేను పోయి నాగటలో నడుకున్నాను.

తెల్లవారింది. సుమారు ఏడు గంటలు కావస్తోంది. ఆమెగడికెళ్ళాను. ఆమె ప్రోత్సహించలేదు. ఆమె ఎటుపోయిందో ఏమో....?

శేరి చెప్పిన ప్రతి అక్షరము నా గుండెలో బాకులా గుచ్చుకుంటుంది. శరీరముంత ద్రవించిపోయింది. కళ్ళనిండా నీళ్ళుతిరగుతున్నాయి. చేతులు వణుకుతున్నాయి. జలజల కన్నీటి బాష్పాలు రాలిపోతున్నాయి.

నాకేటాపయ్యగినా వెంటతగా బాధపడేవాడిని గానీ, నా చేతులారా చరకల జీవితమును పాడుచేసాను.

శేఖర్ గగయడతూ 'ఏమిరా? అలాషన్నాధ?' అని 'ఎందుకురా అనిమ్మిరుకాల్సింది?' అని శేఖర్ తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

'శేఖర్! నియంగా చెప్పాలంటే దీనికంటేగి కారకణ్ణి నేనే! అని బరిగెని పొంగతంతా చెప్పాను.

'నేను దీని తప్పని ఎప్పుడగి నమ్మను. తప్పలు అందరు చేస్తారు. అటుతర్వాత వచ్చేతావడతారు. మాపుయ నిద్రమంచి మెల్కొనటానికి జీవితములో తప్పలు అవసరమే!' అన్నాడు శేఖర్.

చాలా రాత్రియింది. మిత్తని సాగనలపి యింటికి చేరుకున్నాను. అంటిలోని గడియారము వన్యెండు గంటలు కొట్టింది. శేఖర్ అన్నమాటలు నామనస్సులో పడేసదే జ్ఞప్తికి వస్తున్నవ. దీనికి ప్రాయశ్చిత్తమేమి? అని ఒక్కటే మార్గం పారాతి జీవితాన్ని ఉద్ధరించుటవే!.....పార్యతిని పెండ్లి చేసుకోవటం, అమె ఒప్పకుంటుందా? ఎందుకొప్పకోను. అమె జీవితం మధుర వ్యవ్వలగా చేయడం చూడటే! అయితే, పార్యతి ఎక్కడుంది?

శ్రెల్లవారింది. మామూలు వెళ్ళకు ఒక గంట ముందుగానే ఆఫీసుకు పోయాను. ఆఫీసులో అప్పటికిలెవ్వరూ రాలిను. కానీపు పోయాక శేఖర్ మాత్రం వచ్చాడు.

'మిస్టర్ రామారావు! పార్యతి ఉత్తరము రాసింది. ఇదిగో చూడు' అని నాచేతికిచ్చాడు.

ఆ ఉత్తరమా చూడగానే నాకెంతని ఆనందం కలిగింది.

'ప్రియమైన శేఖర్ అన్నగార్ని,

నేను క్షేమంగానే ఉన్నాను. కాలం బాగా గడచిపోతుంది. నేను మీ ఆదరణకి ఎంతో ధన్యురాలిని. నా జీవితము నిష్కల్మషముగా సాగి పోతుంది. నేను అనాడు మీకు చెప్పకుండా పోయాను. క్షమించాలి.

ఇట్లు
పార్యతి
మౌలీ రోడ్డు-మద్రాసు.

49 శివార్థి 'మహాభారతం చామితో' పెళ్ళికున్నాడు.

అంతా అలాగే నిద్ర పుట్టము కట్టాడో. అమె చేయడంబట్టిగా పెద్ద
చిరునవ్వు. ఇది నిద్ర సూచకము' అన్నారు.

పాపము! నేను గానాని అనుకున్నప్పుడు అప్పుడు, ఇంతలో గడి
 యాపాపమును గురించి అనుకుంటే, అప్పుడు అప్పుడు వచ్చి పనిలో నేను
 నువ్వు పాపమున్నావని, నేను మాట్లాడుకోవడానికి విలువైనవాయింది. నేను
 అలాంటి అనుకున్నప్పుడు, అప్పుడు నాకు ఏమీ చేయలేదు. ఆ రోజంతా
 నాకు అయోమయంగానే ఉంది. ఇప్పుడు అసందం మాత్రం లేదు. ఇప్పుడు
 నాకు కావలసినది ఈ పాపములతో పాపములను పెట్టి చెయ్యకపోతే! నేను
 అయోమయ పుష్పమున్నాను. నేను ఏమీ చేయలేదు. నేను అయోమయము
 భరించేయలేకగలను. అయోమయ జీవితానికి అర్థంగా అయితే అయితే నాకు
 కావలసినదిముంది. నాకు పాపములను పెట్టి చెయ్యకపోతే! అయితే! మద్యాను
 పాపము, అది రమ్యం! అయితే మరేమీ లేదు. అది మరేమీ!

మద్యాను పరుగు న్నను. వీధుల శిరిగను. కావీధంగా వారం రోజులును పోయినను. తప్పిన రూపాయలు కూడ అయిపోయినవి. తిరిగి పాపమైన చట్టగ వాత్యను వున్నవి. ఇక ఏమియెరుట? తిరిగిపాపటమా? ఇక్కడ వుండటమా? డుటే-డబ్బువరు....?....వార్యు? దెవుడు.తుందా? తిరిగి నిదాశతో మద్యానునుండి పాపం నుటె?

రాత్రి సదిగంటలు కావస్తోంది. అది చలికాలం. చలికాలి బాగా వీస్తోంది. తిరిగి తిరిగి శరీరములకు నిరసించినట్లుగా వుంది. (దబాగా) స్తోంది మౌ. టు రోడ్డు కుడివక్క. వీటిలో ఒక ఇల్లుంది. ముందు అనుగులు వరదావుంది. ఇక్కడ పడుకుంటే ఎవరేమైనా అనుకుంటారేమో అనుకున్నాను. ఏమైనా కాని ఆ భగవంతుడే వున్నాడనుకొని సంక్షుమూకాను. సంక్షు మూకానే కాని ఏదో రావటములేదు. మనస్సు కలవరముతో పరుగులు తీస్తుంది. పార్వతి బుద్ధికి వస్తోంది. నాకు జీవితములో పార్వతి కనిపిస్తుందా? నేను జీవితములో ఇదివరకెప్పుడు శర్మకమైన బయ్యైన ఆలోచనలు అనుభవించలేదు. ఛీ! నేను పొరపాటు చేశాను.

“అర్జునా! నీవు సరిగా రాజకీయముచేయి. ఇంతలో ఇట్టి భయము తీసిని చెప్పడయ్యి. నాకప్పుడే కనుమరుగయితివి.”

“ఎవరు నాయనా! చరిత్ర అక్కడ పడుకున్నావు పాప! చరిత్ర బాగా రాజకీయముచేయినావు. ఇలా అర్జునా! పండుకొ” అంది అమె ఎవరో కచ్చి జాలిగా. నేను చిన్నగా అమెను వెంటబడిచాను.

“సిక్కింద ఎవరులేరా?” అని మరల ప్రశ్నించింది.

“లేదు” అని వెంటకుతు నమాదానమిచ్చాను.

“లేదు! ఈ పాడు పట్నానికి ఎందుకొచ్చావు నాయనా!” అంది ఎంతో జాలిగా. ఇంట్లో దీపం గుడ్డిగా వెలుగుతుంది. దానిని పెద్దగచే నావగ్గతికి వచ్చింది. అమెను నుమారు అరుచై నివత్యరాలుంటాయి.

“ఇలా ఈయములో పడక నాయనా!” అని నాకగది చూపించింది.

తెల్లవారింది. ఇంతలోనేను పడుకున్న గదితలుపులు తెరచుకున్నాయి అమె ఎవరో చిచ్చగా నాయముకి వచ్చింది. చేతిలో చివరి పువ్వి. ఇదివని ముచ్చి = బొటం గదిని శుభ్రము చేయటానికి వస్తుంది. అమె చాలా దగ్గరకి వచ్చింది సూర్యుని కిరణాలు కిరికి గుండా యములో పడుతున్నాయి. అమెను నేను గుర్తుపట్టాను. పార్వతి....అవును పార్వతియే! ఇబ్బంగా నా అహను దరిద్ర! ఇదివరకు నా తిథి కళతకలాపన అమె నయనాలు లోపలికి వీక్కుపోయి నిర్బీగా వున్నాయి. మనవి చిక్కిపోయింది అమెను యోధగనే నా మనస్సులోని బావాలు అనందంతో కట్టిలు తెంచుకొని అంత క్షణాలలో సగం పొయ్యమనవి.

“గదిని శుభ్రము చేయాలి శశువు అమెకుంటా మీరు కొద్దిగా బయటకు వెళ్ళి చెప్తారా?” అమె ముందుగా అంది.

“విప్రుల నాయన మీ?” అని తిరిగి ప్రశ్నించింది.

“మిమ్మల ఎక్కడో చూసివచ్చింది? కాని, జ్ఞాపకము రాజకీయముచేయి” అంది మరల.

నన్ను కొంతవరకైనా గుర్తుపట్టినందుకు నా ముఠా నుంచి తెలిక పడింది. అమె కండ్లు నా నమాధానము కొరకు ఎదిరి చూస్తున్నవి.

‘అనాడు..... ఉత్తరం...?’ అని అసలు సంగతిచెప్పాను

‘జీమించండి! మీరు పొరపడుతున్నారు. నేను మోసపోయి నాజీవితమును అదివరకే ఒకరికి అర్పించింది మీకు తెలుసు. తెలిసుండికూడ నాకోణకు మీరు యింతగా తావత్రయపడుతున్నారంటే అర్థముకాదు, అమె కోపం అధినయిస్తు అంది.

‘అది కాదు పార్వతి! అనాడు పొరపాటున ఉత్తరమిచ్చి, నీకు తీరని మోసము చేశాను. అప్పటి పరిస్థితిలో అలా చేసింది విలులేక పోయింది. ఇప్పుడు నేను చాలా విచారించుతున్నాను. నిరంశరం నిరాశ నిస్సహాయ నిలాలేకుండ నీ జీవితం మధుర స్వప్నంలా చేయబట్టుకున్నాను’ అన్నాడు.

‘నీ చదువు సంస్కారము యిదేనా? నన్ను మీరు అపార్థం చేసుకుంటున్నారు. అయిన నన్ను మోసముచేశారు. నాని నేనాయనకు మోసము అని పెట్టలేను. నేనింకా అయిననెంతగానో ప్రేమిస్తున్నాను. ఇందులో నీదేశాదులే నా తప్పుకూడ ఉన్నది. అనాడువిడి విలా వస్తుంటే గ్రహించుకోలేకపోయాను అంది.

‘తప్ప పార్వతి! నీవలా బాధపడకూడదు.....నీ బ్రతుకంతా మృదా అవుతుంది. వెనుకటికాలంలో అలా జరిగింది. నాని, ఇప్పుడలా జర్గటానికి విలులేదు. నీ జీవితం దుర్భరమౌతుంది. సంఘం కనీసం సామర్థాతమనా మాపదు. నీ మనస్సును పాడుచేస్తుంది. నీవు జీవితంలో అనుభవించాల్సిన మాధుర్యమంతా ముందే ఉంది’ అన్నాను.

‘జీమించండి! అనంగతే నాముందు మీరు యింకొకసారి ఎత్తవద్దు. నమాజము నన్ను కులబగా చూస్తుందని మీ అభిప్రాయం కావాలి. అవును! నిజం! నేటి నమాజములో నీ బ్రతుకుటయే దుర్లభం. నామనస్సును మీరంతగా బాధించకండి. ‘వాడిపోయిన పుష్పానికి తిరిగి పరిమళమెందుకు’

నేనిలా....బ్రతుకటము నీ కాళ్ళర్యంగా ఉండినదా.....! అలా ఎప్పటికీ బానించుకోకు అన్నయ్యో! అంది.

తలెత్తి ఆమెను చూశాను. వెచ్చని శనిస్త్రీ చాపాలు చెంపలమీదుగా బారి క్రిందపడుతున్నాయి. ఇక నేనెమి మాట్లాడలేనాహాయాను. నా అశలర్పి అడుగంటిపోయినవి. కొంచెం అశతోవచ్చి తిరిగి నిరాశతో పోవలనివచ్చింది. నేను మోసపోయాను....?

అదిసాయంకాలం. సముద్రపాఠశాల తెల్లని యిసుక అన్నెముడ కూర్చున్నాను. ఏచి నిర్మానుష్యముగా వుంది సముద్రములోని ఇరటాలు అతివేగంగా వెదజల్లుతు వచ్చిన తెల్లని నురుగులూ పచ్చని పాపాజాలూ కొట్టుకొని తిగి నిరాశతో గత్యంతరంలేక విచ్చిన్నమైపోతున్నాయి. ఆ సముద్రపు ఇరటాలువడే అవేదన అందోళనను చూస్తున్నాను. మానవుని జీవితముకూడ ఇంతేగా! అతివేదనతో ఏదో ఎదిరిస్తాడు. ఎంతో ఆరాటపడుతాడు. మధుర క్షణంకోసం నిరీక్షిస్తాడు. కొన్నాళ్లు తనివెతిరా అసందించి తిరిగి నిరాశతోనే పోతాడు. ఈవిధంగా ఆలోచించుకుంటు శూన్యంలోకిమాస్తున్నాను ఏదోశబ్దం విని వెను తిరిగిచూశాను. నాముందు కొన్ని గజాల దూరములో ఒకశవం పడివుంది. సముద్రపుటలలు అంతవఱకు తినుకొనివచ్చి ఇకమాచేత కాదనుకుంటు తిరిగి వెళ్లిపోతున్నాయి. ఆ శవమును చూచేవఱకు నేను నిలుపున నీరై పోయాను.

‘ఎంతవని చేశావ్....? రమేశ!!’ అని మాత్రం అన్నాను. అతని ప్రక్కనే తడిసిన ఉత్తరముంది దానిని తీసి చూడగా....?

‘నేను జీవితములో మోసముచేశాను. మోసపోయాను. దానికి తగ్గ ప్రతిఫలం ఆసుభించాను. డబ్బుకాశపడి ఒక విధన జీవితమును పాడుచేశాను. తిరిగి పదివేల కట్టానికి అశపడి పార్వతిని విడిచి మరలవివాహము చేసుకున్నాను. అమె నన్ను మోసముచేసి ఒకరితో లేచిపోయింది. చేసిన మోసానికి క్షమాపణ కోఱకు మద్యాను వచ్చాను. నాకు పార్వతి ఎక్కడ కనిపించలేదు. తిరిగి నిరాశతో పోయేకంటే....అత్యుపాత్య చేసుకున్నాను.

అట్లు
రమేశ

వికధారగా కన్నీరు ప్రవహించుతుంది. ఎదుటి దృశ్యాన్ని చూడలేక పోయాను. ఇంకాలో ఎవరో వచ్చి నా బిడ్డ తట్టారు. వెనుదిరిగి చూచేటటు శేఖర్, పార్వతి వున్నారు.

‘నిమిటి యిదంతా?’ అని శేఖర్ ప్రశ్నించాడు.

నేను ఏమి మాట్లాడిలేకపోయాను. ఉత్తరము చూపించాను. పార్వతి ‘రమ్మే....’ అనుకుంటూ భౌతిక దేహంపైబడి భ్రమనయోడుస్తుంది. నేను శేఖర్ కంటి నీరుపెడుతు మౌనంగా నిలుచుండిపోయాం.

(అధారంగా)

తెలుగు దేశం ప్రెస్,
హిమాయత్ నగర్, ప్రిన్సిపాల్స్-బి.

